

ALİ OKER ★ PİRAYE ŞENGEL ★ LALEHAN BOSNALI

Suçüstü

2024 - 05

polisitemiz var!

CELİL OKER ÖZEL DOSYASI

İLK KEZ GÖRECEĞİNİZ FOTOĞRAFLAR & YENİ KİTAP MÜJDESİYLE

AHMET ZİYA YILDIRIM
ALPER KAYA
ARAS GENÇTÜRK
AYSU ŞAHLI
BÜNYAMİN TAN
DEVİRİM KUNTER
ELÇİN KAZANCI
ERCAN AKBAY
EVLYA ÇELEBİ
GİZEM ŞİMŞEK KAYA
HASAN HAYYAM MERİÇ
MELİH GÜNAYDIN
MURAT S. DURAL
N. BENGİSU GÜNAYDIN
SELİN BAK
SEMİH GÜMÜŞ
TALİN AZAR

Tekrika Kültürü Yaşıyor!

AZİME GÜÇ
DİDEM KAZAN SOL
GÜNAY GAFUR
UFUK TEKİN

sucüstü

5. SAYI

2024 - EYLÜL EKİM

(İKİ AYLIK PERİYOTLA YAYINLANIR)

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ALPER KAYA

YAYIN KURULU

ARAS GENÇTÜRK

MELİH GÜNAYDIN

YAZI EDITÖRÜ

ARAS GENÇTÜRK

ÖYKÜ EDITÖRÜ

MELİH GÜNAYDIN

RÖPORTAJLAR

ARAS GENÇTÜRK

KAPAK TASARIM, GÖRSELLER VE MİZANPAJ

ALPER KAYA

ÖYKÜLER

ALPER KAYA

AZİME GÜÇ

DİDEM KAZAN SOL

GÜNAY GAFUR

UFUK TEKİN

ROBERT ANDERSON

(ÇEV. BÜNYAMİN TAN)

TALİN AZAR

RESİM

ERCAN AKBAY

CELİL OKER DOSYASI

ALİ OKER

DEVİRİM KUNTER

ELÇİN KAZANCI

MELİH GÜNAYDIN

MURAT S. DURAL

SELİN BAK

SEMİH GÜMÜŞ

ŞİİR

CHARLES BUKOWSKI

(ÇEV. N. BENGİSU GÜNAYDIN)

YAZILAR

AHMET ZİYA YILDIRIM

ALPER KAYA

AYSU ŞAHLI

EVLİYA ÇELEBİ

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

HASAN HAYYAM MERİÇ

X @ /SUCUSTU

www.sucustu.net

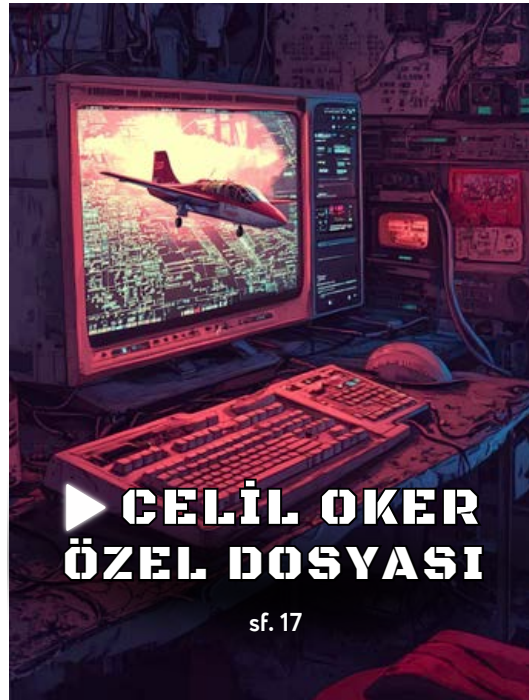
İLETİŞİM: [sucustu\[et\]sucustu.net](mailto:sucustu[et]sucustu.net)

Dergide yayınlanan eserlerin
yasal sorumluluğu, yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

DENEME: DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 4	05
HASAN HAYYAM MERİÇ	
ÖYKÜ: NEFES	08
TALİN AZAR	
2024 MODEL KRİSTAL KELEPÇE & ZEHİRLİ KALEM ÖYKÜ ÖDÜLLERİ	11
ALPER KAYA	
TEFRİKA: BAĞLANTI (5. BÖLÜM)	12
GÜNAY GAFUR	
TEFRİKA: ERLİK'İN ÇOCUKLARI (5. BÖLÜM) - DİDEM KAZAN SOL	15
YAZARLAR VE KARAKTERLERİ - ÖZEL	19
ALİ OKER	
CELİL'İ NASIL ANLATABİLİRİM Kİ...	24
SEMİH GÜMÜŞ	
CELİL OKER ANISINA	25
MURAT S. DURAL	
"BAYKUŞ BANA BAKIYOR"	26
DEVİRİM KUNTER	
YAYINCISININ GÖZÜNDEN CELİL OKER	27
ELÇİN KAZANCI	
KARA KAPLI KURUM KOKAN PALTO	28
MELİH GÜNAYDIN	
SUÇ EDEBİYATININ ÖNCÜ İSMİ: CELİL OKER	30
SELİN BAK	
FİLM KRİTİĞİ: GAYRİBEYEFENDİ SAVAŞ	32
DAİRESİ GİZEM ŞİMŞEK KAYA	
DİZİ KRİTİĞİ: MARE OF THE EASTTOWN	34
EVLİYA ÇELEBİ	
SUÇ SANATI	35
ERCAN AKBAY - ALPER KAYA	
RÖPORTAJ: PİRAYE ŞENGEL	36
ARAS GENÇTÜRK	
OYUN KRİTİĞİ: DOĞU EKSPRESİ'NDE	38
CİNAYET AHMET ZİYA YILDIRIM	
ÖYKÜ: BAZI SCOTLAND YARD	41
HİKÂYELERİ ROBERT ANDERSON	
İNCELEMELER: KARANLIK & YALNIZ	46
KADIN CİNAYETLERİ AYSU ŞAHLI	
TEFRİKA: ZOMBİ EVRENİNDEN SUÇ	49
ÖYKÜLERİ AZİME GÜÇ	
ŞİİR: KALABALIĞIN DEHASI	52
CHARLES BUKOWSKI	
TEFRİKA: BIÇAK, MUSKA, AĞAÇ	53
(3. BÖLÜM) UFUK TEKİN	

CELİL OKER'İN ANISINA

Celil Abi ile ilk kez, 12 Mayıs 2017'de Mimar Sinan Güzel Sanatlar Restaurant'ta yaptığımız ve Türkiye Polisiye Yazarları Birliği'ni elbirliği ile kurduğumuz o toplantıda tanıştım. Daha ilk kez tanıştığı, kendisinin oğlundan bile küçük bir polisiye yazarına dahi o kadar içten ve muhabbetle yanaşması gerçekten karanlıkta parlayan bir elmas gibiydi.

Sonra araya -tahmin edebileceğiniz üzere- bir sürü mesafeler, yoğunluklar, bazen de bahaneler girdi. Haydarpasa'daki bir kitap fuarında karşılaştığımızda ona kitap imzalatma şansı bulmam, hayatın bana güzel bir sürprizi gibiydi. Sonrasında birkaç etkinlikte daha karşılaştık ama 2019 yılında tatsız bir veda ile aramızdan ayrıldı.

SUÇÜSTÜ'nü yayınlamaya başladığımızda, "Yazarlar ve Karakterleri" köşesini hazırlayan Aras Gençtürk, "*Keşke Celil Oker hayatta olsaydı da ondan bir yazı alsaydık!*" dediğinde ikimiz de aynı şeyi düşündük. Oğlu Ali Oker, halihazırda babasının çalışmalarının takipçisiydi. Yakın bir zamanda da web sitesini bile yenilemişti... Neden bize babasını ve onun kült dedektifi Remzi Ünal'ı anlatmasındı? Ardından bu küçük fikir büyüdü, geniş çaplı bir dosya fikrine dönüştü. 2019 yılında kaybettiğimiz Celil Oker üstadımızın doğum günü olan 14 Eylül'e denk gelen Eylül - Ekim periyotlu 5. sayımız böyle şekillendi. Dosyada Ali Oker'in yanı sıra Semih Gümüş, Murat S. Dural, Devrim Kunter, Elçin Kazancı (Altın Kitaplar) Celil Oker'i anlatırken; Melih Günaydın ve Selin Bak da Celil Oker'in kitapları hakkında yazılarıyla yer aldı. İlk defa göreceğiniz fotoğraflar ve yeni bir Celil Oker kitabı müjdesi de dosyamızın özgül ağırlığını artıran detaylar oldu.

Gelelim, Eylül - Ekim periyotlu bu sayımızdaki diğer içeriklerimize...

Ekim ayında sahibini bulacak olan iki ödüle detaylı bir bakış atıyoruz bu sayıda. Kristal Kelepçe Ödülleri adaylarının listesini ve Zehirli Kalem Öykü Ödülü'ne dair bilgileri 5. sayımızda bulabilirsiniz.

Aras Gençtürk, bu sayımızda Piraye Şengel ve Lalehan Bosnalı ile birer röportaj gerçekleştirdi.

Disiplinlerarası içeriklerimiz ise her zaman olduğu gibi bu sayımızda da sürüyor. Gizem Şimşek Kaya The Ministry of Ungentlemanly Warfare filmine, Evliya Çelebi Mare of the Easttown dizisine dair birer kritik yazarken; Ahmet Ziya Yaşar da Orient Ekspresi'nde geçen yeni bir oyuna dair detaylı incelemesiyle bu sayımızda yer aldı. N. Bengisu Günaydın'ın Charles Bukowski'den çevirdiği "Kalabalığın Dehası" şiiri ile Ercan Akbay'ın yağlıboya tablolarından hareketle yazdığım mikro öyküler de bu sayımızda farklı disiplinleri kapsayan içeriklerimiz arasında. Elbette kitap incelemeleri olmazsa olmaz: Aysu Şahlı, Karanlık ve Yalnız Kadın Cinayetleri kitaplarına dair incelemeleriyle bu sayımızda da bizi yalnız bırakmadı.

Tefrika kültürünü canlı tutmamızı sağlayan Didem Kazan Sol ve Azime Güç öykülerinin yeni bölümleriyle devam ederken; Günay Gafur'un "Bağlantı" ve Ufuk Tekin'in üç bölümlük "Bıçak, Muska, Ağaç" öykülerinin son bölümleri bu sayımızda yer alıyor. Talin Azar'ın "Nefes" isimli öyküsünün yanı sıra Bünyamin Tan'ın çevirisiyle "Scotland Yard Hikâyeleri" de bu sayımızda sizlerle buluştu.

SUÇÜSTÜ, suça dair ne varsa onları yakalamaya devam edecek. Dileriz ki eşlik etmeye devam edersiniz!

Alper Kaya

İLK POLİSİYE ROMAN YARIŞMASI

Mahal Edebiyat ve SUÇÜSTÜ, suç edebiyatının ülkemizdeki en yaygın alt dallarından birisi olan polisiye türünde yapılan nitelikli üretimlerin artması için güç birliği yapıyor! Yayımlanmış hiç eseriniz yoksa, polisiye türünün gereksinimlerini karşılayan roman dosyanız ile siz de bu yarışmaya katılabilirsiniz.

SUÇÜSTÜ'nü temsilen Alper Kaya, Aras Gençtürk, Didem Kazan Sol ve Melih Günaydın'dan oluşan jürinin belirleyeceği kazanan eser, Mahal Edebiyat bünyesinde kitaplaştırılacaktır.

Gönderilen roman dosyaları, jüri tarafından değerlendirildikten sonra 2025 yılı içinde ilan edilecek olan tarihte ödül töreni düzenlenecek; 2025 yılı içinde de birinci olan dosya Mahal Edebiyat bünyesinde kitaplaştırılacaktır.

KATILIM ŞARTNAMESİ

- Gönderilen eser, maksimum 30.000 kelime sınırında yazılmış olmalıdır.
- Gönderilen eser, polisiye türünün gereksinimi olan suç ve muamma unsurlarını içeriyor olmalıdır.
- Daha önce farklı türlerde de olsa (öykü, şiir, deneme, araştırma) kitaplaştırılmış herhangi bir çalışmanız olmamalıdır. *(Kolektif öykü derlemelerinde yer almış kişiler, bu şarttan muaf tutulur.)*
- Yazılmış eserde nefret söylemleri, ırkçılık, herhangi bir topluluğu küçük düşürücü bir içerik bulunması; elenme sebebidir.
- Dosyalar 1 Temmuz 2024 - 31 Aralık 2024 tarihleri arasında **ilkroman@sucustu.net** adresine gönderilmelidir.
- Gönderilen bütün dosyalar içinde, aranan kriterlerin karşılanmaması gibi durumlarda jüri ödül vermeme hakkını saklı tutar.
- Ödüle layık görülmüş yazarın ödül töreni öncesinde herhangi bir başka / aynı eserinin yayımlanması hâlinde ödül jüri sıralamasında ikinci sırayı almış olan yazara verilir ya da herhangi bir yazara ödül verilmez.

DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 4

2. Suç - Avaritia et Caritas ya da Açgözlülük ve Gömertlik

Abbas, Hino ailesinin son üyesi olarak 2004 yılının Ekim ayında doğduğundan beri bir müjdeden ziyade bir lanet olduğu hissinden hiç kurtulamamıştı. Kırmızı yüzü, burnundan kıcına 6 metrelik boyu ile ailedeki kuzenlerine göre ufak tefek sayılırdı. Bu minyonluğu da onu gören herkeste bir sempati uyandırır. Doğduğu o kocaman soğuk ve gri evde bir süre kendi başına beklemiş, sonra sert bir şekilde kulağını büken Abbas Usta'nın çimdiği ile hayata ilk çılgınlığını bırakmıştı. Aynı gün doğan diğer kardeşlerinin yanına götürülüp Gebze'nin sonbahar güneşinde uzun uzun yıkanıp, pasparlak silindiğinde ise ailesinin tüm üyeleri gibi çilelerle dolu geçecek yaşamına hazır olduğunu düşünmüştü. Askam Kamyon İmalat ve Ticaret A.Ş.'nin neredeyse çeyrek asırlık emektarı olan Abbas Usta, şirketin geçirdiği zor günler sebebiyle kapatılan üretim hattının bu son bebeğine bir isim ve can üflemek istemiş, lehim makinası ile motoruna bir imza gibi Abbas ismini kazımişti. O anda can bulan Abbas Hino ise kendi soyunun sonuncusu olduğu bilincine de yaşam şuuruyla aynı anda kavuşmuş ve bu ağır sorumluluğu, taşıyacağı tonlarca yükün en ağırları olarak üstlenmişti. Bir insandan gördüğü ilk ve son şefkat de bu olmuştu.

Hino Çayırovalı'ydı ama ömrü boyunca İstanbul'dan hiç çıkmadı. Gerçi yine bu ömür boyunca İstanbul sınırları içinde dünyanın çevresini 20 kere dolaşacak kadar yol tepti. Devir hiç bitmeyecek inşaatların ilk yıllarıydı ve Abbas'ın taşınması gereken çok yük vardı. İlk sahibi Niyazi Ergeç ile Gebze'den Ataşehir'e yaptığı yolculuğu ise hiç unutmadı. Herhangi bir şey taşımadan yaptığı ömrünün bu tek yolculuğunda ise Pendik'in ve Tuzla'nın tepelerindeki çayırın yeşilliğini, sol tarafında huzurla ufka koşan Marmara'nın maviliğini, Kayışdağı'nın ormanlarını bir çocuk neşesiyle izlemiş; o küçük ama güçlü dizel ciğerlerine bu güzelliklerin nefeslerini doldurmuştu. Fakat hayatla kurduğu bu ilk güzel temasın renkleri, Ataşehir'in inşaatlarına ve havada sülfür gibi asılı kalmış o kirli çöl tozundan sisin, insanların ciğerlerini delen karanlığına vardığı anda solmuştu.

Sarı demirden dorsesine, yeni yapılan ama benzerleri binlerce kez tekrar yapılacak olan uzun beton canavarların molozları doldurulduğunda ise hafifçe inledi. Kaldırabileceği yük üç tonda ama Niyazi Ergeç'in üç çocuğu vardı ve biri üniversite çağına gelmişti. Ton başına aldığı paradan ve Abbas için altına girdiği kredinin yükünden dolayı çocuğun sırtına beş tonluk yükü boca ederken hiç acımadı. Abbas'ın ciğerleri yandı, şanzımanı acı bir çılgılla öttü ama hep yapacağı gibi görevini layıkıyla yerine getirdi.

24 Ağustos 2024 günü Tophane'deki bir inşaatçıdan çıkıp önce Hayriye sonra da Yeni Çarşı caddelerinin yokuşlarını tırmandığı o güne kadar da bu görev duygusundan hiç taviz vermedi.

Artık bebek sayılmazdı Abbas. Çok şey görmüştü. Beylikdüzü'nden Pendik'e kadar karnı, kalbi ve ciğerleri deşilen bir şehrin o kanlı canlı yüzünün, yeşil ve maviden, hastalıklı bir sarıya ve ceset grisine dönüşmesini ağır ağır izlemişti. Feryat figan Boğaz'a atlayarak intihar eden domuzları, sağanak yağmurların nehre döndürdüğü yollarda servis araçları içinde boğularak ölen insanları, bin yıllık evlerinde yeşil yaprakları içinde huzurla yaşayan ağaçların köklerinden sökölürken sessizce ağlamalarını... sürekli değişen sahiplerinin ismini hatırlamaz olmuştu ama taşıdığı her şeyi hatırlıyordu. O taşı ve toprağı, sonu hiçbir zaman gelmeyecek bir iştahla tüketen İstanbulluların yıldızlardan çok çeşitlilikteki çöplerini, Büyükkada'da ya da Heybeli'de turist taşımaktan çatlayarak ölen o güzelim atların cesetlerini, her sene farklı bir mevsimde boğazlanmaya götürülen koyunların, kuzuların dehşetini, kimsesiz göçüp gitmiş yaşlı insanların evlerine doluşturduğu binlerce hatıranın eşyalarını ve de niye hep gece vakitleri, dorsesine gerilen brandanın altına tıkıştırılan o esmer yüzlü, esmer dilli insanların çaresizliğini...

Bütün bu yüklerin ağırlığından yorulmuştu artık Abbas. Yorulmuştu ama yine de bir on yıl daha böyle gidebilirdi. Eğer o sabah işittiklerini işitmemiş olsaydı. Son sahibi belediyelere iş yapan bir şirketti. O günkü şoförü ise o şirketin insanlarından biri.

Tophane'deki inşaat alanında o insanla bir başka şirketin bir başka insanı konuşurken gece vakti de çalışacağını işitmişti. Yine mi esmer yüzlü insanlar acaba diye düşünürken de kendi kendine, o uzak İstanbul'un yeni belediyelerinin bir tanesinin gece köpek avına çıkacağını duymuştu.

"Aman bu iş gizli. Biliyorsun durumları. Suriyelisi, köpeği... ticaret büyük." demişti, şirketin insanı diğer şirketin insanına. Sonra da Abbas'ı ve yükü yokuşa sürmüştü.

Abbas, Hayriye'yi tırmanırken kalbinin sıkıştığını hissetti. Cezayir'in önünden geçerken, yeter bu kadarı diye içinden geçirdi. Yeni Çarşı'daki tekelin önüne vardığında ise sıcak hararetiyle içine ısınmış nefesini tutup emektar ciğerlerini boğdu. Kayışının kopmasından çıkan feryat bütün mahalleliyi irkiltti. Ama biliyordu ki hâlâ bir şeyler yapabiliyordu bu insanlar. Kayışlar değiştirilir, parçalar yenilenebilirdi. Lakin köpek cesetleri taşımamaya da o gün yemin etmişti. Daha da bir tuttu nefesini. Hararetini bir yangına çevirdi. Sonra da o küçük ama güçlü motorunu alevlerin uykusuna bıraktı. Hino FB 112 Dizellerinin sonuncusu, Abbas Hino, tam bir Abbas gibi, bir derviş misali kendini yakıp, yoluna gitti.

Tanımla başlayalım. Hep yaptığımız gibi. Açgözlülük nedir? TDK sözlükten nakil ile;

'açgözlü olma durumu; açgözlük, doymazlık, gözü doymazlık, harislik, tamahkârlık, tamah'

İlginç. İlginç kısmı şu ki tamah etmeyi, azla yetinebilme durumu olarak bildirdim. Sanırım içinde yaşadığımız bu açgözlü zamanların kültürümüz ve algılarımız üzerinde yaptığı habis şakalardan biri de bu galiba. Bu ayrıntıyı bir tarafa bırakacak olursak peşine düşeceğimiz ipucu sanırım doymazlık kelimesi olacak. Bir de kavramın tarihine bakalım kısaca.

Açgözlülük en temel seviyede maddi birikim hırsı olarak tanımlanıyor. İnsanın sahip olma duygusunda yaşadığı bir arıza. En çok iliştiirildiği madde ise sanırım insan gözündeki etkisi, kendi müstesna özellikleri ve de nadir olması sebebi ile altın. Altın Ateşi, tıpkı sarı humma gibi neredeyse fiziksel bir hastalığın deyimi olarak pek çok hikâyede işlenen bir konu. Hatta Avrupa mitlerindeki ejderhalar ki, doğulu ya da bozkır kuzenlerine göre oldukça habis canavarlardır, özellikle bu altın açgözlülüğüyle tanımlanır ve biriktirdikleri hazinelerin tepesinde uyurken betimlenirler. Sanki altın ya da maddi zenginliğin insanı çok güçlü bir hale getirirken aynı zamanda da sürüngen türevi bir canavara döndürerek insan olma durumundan çıkarması hakkında bir uyarı da bulunurmuş gibi.

Oldukça açıklayıcı ama yine de biraz açgözlü davranalım ve bu açıklama ile doymayalım. Mesela takıldığım nokta, insan olma durumundan çıkmak ne demek?

Bildiğimiz üzere, insanlar, kendi doğalarını da görmezden gelerek kendilerini, ulvi, ali cenap, ahlaki ve iyi varlıklar olarak tahayyül etme eğilimindedir. Bu eğilim, dürrüst bir umuttan mı yoksa kolektif bilinçaltımızın karanlık geçmişinde yaşadığımız travmalarla şekillenmiş bir birlikte yaşama ya da kaynak paylaşarak hayatta kalabileceğimizin dersinden mi ortaya çıkmış, pek bilemiyorum.

Daha çok ikincisi sanki. Peki böyle bir ders varsa ve bu atalarımızın gerçekliğinden rüyalarımızın sisine aktarılıp ruhumuzun DNA'sına kazınmışsa, açgözlülük nereden kaynaklanıyor?

Tabii bu konulara en fazla kafa yormuş insanların Hristiyan olanlarına göre Mammon'dan.

Mammon cehennemin yedi prensinden ve Lucifer Sabahyıldız'ının vezirlerinden biri. Açgözlülükle bağdaştırılması ise tesadüf değil çünkü kelime eski ve yeni İbranice'de para ve servet anlamına geliyor. Milton, Mammon'u Lucifer ile beraber Tanrı'ya isyan eden meleklerden biri olarak hikâyeleştirmiş ve vurguladığı en önemli gücü, bu eski melek yeni iblisin, ikna kabiliyeti. İnsanların kalbine sızarken de öyle çok fazla numarası yok aslında. Sadece tek bir sorunun hakikatini kullanıyor, *bütün bunlara bir gün ihtiyaç duyarsan ne yapacaksın...*

Kaynak sorununa geri döndük sanki. İnsanın toplumsal bir yaşamı uyumla sürdürülebilir hale getirmesi için gerekli olan kaynak paylaşımını mümkün kılabilmek adına uydurduğu erdemler nereden çıkmışsa, sanırım açgözlülük dediğimiz, doğamızın bu en güçlü iblislerinden biri de hayatta kalabilme kaygısı ile kaynaklara sahip olma güdümüzün çıktığı yerden, ölümle olan korkunç aşkimizden türüyor. İşte bu nokta da açgözlülük bize günah ya da suç kavramı ile ilgili yeni bir pencere açıyor. Bize suçun ve de günahın sadece insanlar arasındaki ilişkiler alanına dahil bir kavram olmadığını, suçun aynı zamanda yaşamı paylaştığımız doğaya, hayvanlara, nehirlere, denizlere, vadilere ve hatta dağlara ve taşlara karşı da işlenebilecek bir musibet olduğunu anlatıyor.

Açgözlülüğün kutsal metinlerdeki cezası kaynar yağda haşlanarak öldürülmek.

Şehirlerimize, ülkelerimize ve dünyamıza yaptıklarımızı düşünürsek bu cezanın çok da ağır olmadığını söyleyebiliriz, değil mi?

Sonraki Sayıda: 3. Suç - Luxuria et Castitas ya da Şehvet ve İffet

Görsel: De Triomf van de Dood
(Pieter Bruegel)

Geçmişini, Başkasının Geçmişi Gibi Dinleseydin...

NE HİSSEDERDİN?

GEÇMİŞ GÜNAHLARIN BEDELİ

ARAS GENÇTÜRK

roman

Hücremden çıkışa doğru ilerlerken ilk günkü gibi ardımdan kapanan her demir kapıyla sarsılıyorum. Oysa on altı senedir bu sesi kanıksamıştım, benim için sizlerin ahşap kapılarınızın sesinden farksızdı. Ağır demir kapı gümbürtüyle her çarptığında bir gerçeklik sırtımdan ittirerek beni şiddetle gri koridorların parlak ışığının altında acıların kucağına savuruyor.

Baam!

Onu neden öldürdüğümü asla kimseye söylemeyeceğim. Bu bilirse daha da çok utanacağımdan korkuyorum. On altı yıllık mahkûmiyetimi bunca suçluluk ve pişmanlıkla buraya kadar sürdürebildim. Ama şimdi, son olanlarla bunu artık yapamayacağım. İşin tuhafı her şeyin sebebi gözle görmenin dahi mümkün olmadığı bir virüs. 2020 yılının nisan ayında, salgın hastalık bütün dünyayı etkisi altına almış durumda. Ancak burada, Arjantin’de olanların tek sorumlusu sadece o virüs değil. Olamaz! Çürüme sanıldığından çok daha uzun bir süredir.

Alejo! Sen benim en yakın dostumdun. İlkokulda tam cezalandırılacağım sırada suçumu nasıl da üstlenmiştin? Oysa haritayı yırtan bendim, hem de bilerek. Dokuz yaşındaydık. Lanet olası uyuşturucuların hayatımı ele geçirmesine bir sene vardı. Mendoza’nın arka sokaklarında evlerimizin yol ayırmasına kadar bisikletle kapıştık. Yol ayırımında ben varoşlara dönerdim, sense daha zenginlerin yaşadığı ferah mahallenize. Lisedeyken ilk kez beraber sarhoş olmuştuk. İlk ot içtiğimizde nasıl da gülme krizine girmiştik. Sokakta yan yana işerken anlamsızca gülüyorduk, paçanı ıslatınca daha da çok gülmüştük. Zaman kahkahalarımızla sonsuzca bölünür, bir kaleydoskopun içindeymişçesine renklenirdi. Bir kızın üzerine beraber çıktığımız geceyi hatırlıyor musun? Ya voliyi vurduğumda her birimize ikişer kız ayarladığım geceyi?

Nasıl da çalışkandın Alejo? Asla senin gibi olamazdım. Oysa senin de çocukluğun kolay geçmedi ki. Gözünün önünde anneni öldüresiye dövüp onu tutukladıkları günü her anlattığında ağlardın dostum. Hafızan nasıl da iyiydi?

Dört yaşında onu son görüşündü. Belki de o yüzden annen gibi bir insan hakları savunucusu olmak yerine gazeteci olmayı seçmiştin. Annenin başına gelenleri bütün dünyaya duyurmak için. Projeni bitirecek birisi varsa o benim, annen değil dostum.

Seninle gurur duyuyorum ama seni kıskanıyorum. Biliyor musun? Öldükten birkaç gün sonra takdir derecesiyle üniversiteden mezun oldun. Ya ben? Bana öyle bir şans verilmemişti ki. Kötü olmak için mi doğmuştum ben? Annem babam kötü olmam için mi çabalamıştı? Peki ya onların kötü olması için kim çabaladı? Parasızdık. Sıfırı tüketmiştik. Ya hırsızlık yapacaktım ya da esrar satacaktım. Ya da parfüm (!). Parfüm satarak üniversiteye gidebilir miydin sence? Belki Silvia bunun cevabını bilirdi, bir çaresini bulurdu. Annen ne de olsa sınır tanımadan ihtiyacı olan her insanın derdine koşar. Ama burnunun dibindeki ben, meteliksiz ve yapayalnızdım işte. Ne bekliyordu benden devlet? Âlim olmamı mı? Alejo benim güler yüzlü, kepçe kulaklı, neşeli dostum seni herkesten çok özlüyorum.

Ahh nefesim tıkanıyor.

“İlaca ihtiyacım var. Göğüs cebimden uzatır mısınız gardiyan? Lütfen. İki kez. Nefes! Nefese ihtiyacım var.”

“Bekle!”

Ardımdan birkaç kapı daha kapandıktan sonra şartlı olarak tahliye edileceğim. Özür dilemeyeceğim. Tam on altı senedir tahliye edilmeme rıza göstermedin Silvia. Ya şimdi? Ne oldu da ölmemi istemiyorsun? Tam on altı yıldır küflü, rutubetli duvarlar benimle beraber soluyamadılar, tıklandılar, üstüme kapaklandılar, öksürdüm öksürdüm öksürdüm, açılmadılar. On altı yıldır nefessizlikten ölmedim de şimdi mi öleceğim? Kararını değiştiren ne Silvia? Özür dileyemiyorum, anlamıyor musun? Benden intikam mı almaya çalışıyorsun? Akıldan geçenlerden korkuyorum. Bilgisayarı sana verirsem olabilecekler acaba aklının köşesinden geçiyor mu? Safsın. Alejo’nun çocukluğundan beri tuttuğu günlükler var içinde.

Onlar benim Alejo'm, anlamıyor musun? Elimizden aldığın mutlulukları ölmenin bir yolu var mı sence? Sence, asla yaşanmamış mutlulukları tartmaya dünyanın terazileri yeter mi? Bir de insan hakları savunucusu olacaksın!

Ne zannettin Silvia? Uslanacağımı mı? Bu delikte kendimi ya da seni affedebileceğimi mi? Buraya akıllı girenin akıllı kalabileceğini filan mı? Başta öyle zordu ki... Pislik, fareler, çeteler, dayak, tecavüz! Şaşırdın mı? Sadece senin mahkûmiyetin mi tecavüzlerle dolu sandın? Ama cehennemde bile kendine yer edinirsin. Sanki dışarı farklı mıydı? Bizi buraya tıktıklarında biz çoktan kaşarlanmıştık. Sen de bilirsin. Eğer sisteme uymuyorsan seni dize getirmek için her fırsatı yaratırlar. Dize gelmek, ne tuhaf fiil, değil mi? Alejo asla dize gelmedi, oğlunla gurur duyabilirsin. Sen de yattın bu cehennemde. Her gün her gün gördüğün işkenceler, seni dize getiren gardiyan üstüne gardiyanlar... Suçlu muydun Silvia? Suçun neydi? İnsanların haklarını savunmak mı? Ya benim suçum ne? Alejo'yu sevmek mi?

Burada kalmak istiyorum. Her gün kopan kıyametlere, sefalet ve mikroba rağmen eve dönmek istemiyorum. Mendoza benim için Alejo demek. Yarıştığımız sokaklarından geçmek istemiyorum, içinde kaybolduğumuz bağlarının üzümelerini yemek istemiyorum, bakıp bakıp hayaller kurduğumuz dağıyı uzaktan bile görmek istemiyorum.

Hem ailemin, komşularımın yüzüne nasıl bakarım ki? Ben en sevdiğinin ölümüne sebep olmuş aşağılık sarhoş bir uyuşturucu bağımlısıyım. Bunu hangi affediş unutturabilir ki? Kahrolsun bu dünyaya geldiğim güne. O günü keşke gözlerinle görseydin Silvia.

"Hapishanede ölmek istemiyoruz," diye slogan atıyorlardı. İsyan söylentilerini duymuştum. Son zamanlarda işleri güçleri bu. Bense oturmuş sigaramı sarıyordum.

"Salgın Devoto'da!" "Soykırım hâkimleri, sessizlik bizim dilimiz değil!" Birden tavandan gürültüler geldi.

"Çatıya çıkmışlar!"

Galebe büyüdü. Dört bir yana koşuyorlardı. Ellerine ne geçirirlerse sağa sola vuruyor, demir kapıları gürültüyle sarsıyorlardı.

"Şartlı tahliye hakkımızı istiyoruz!"

"Yanık kokuyor."

Bir grup mahkûm çatı katında açtıkları pankarta "Salgın Devoto'da," yazmışlardı. Şiltelerini ateşe verip halatlarla aşağı sarkıtmışlardı. Tişörtlerden, yastık kılıflarından kestikleri kumaşlarla ağızlarını kapamışlardı.

"Sakladıkça olacağı buydu. Maske bile dağıtılmadı adamlara. Biz de bu katillerin arasında ölüp gideceğiz."

Ben sadece izledim. Umurumda bile değildi. Bugüne kadar hangi isyan işe yaradı ki? Gün sonunda payımıza düşen ancak kızgın demirler, kan kusturan tekmelemler, aşağılayıcı cezalar ve hücre hapislerinin delirtici sessizliği olurdu.

Buraya alıştım ben Silvia. Yalvarım çıkışımı onaylama. Ölene kadar dünyevi zevklerden tecrit olma düşüncesi özür dilemekten inan çok daha kolay. Beni affetmeni istemiyorum. İnsanca tedavi almak istemiyorum. İrademle ölmek istiyorum. Bırak da Alejo her neredeyse bu salgın beni ona götürsün.

Kuru öksürük tuttu, avlu duman içinde kalmıştı. Astım zor bir hastalık, nefesler yetmez oluyor bir anda. Nefesim daralıyor, göğsüm ağrıyordu. Son zamanlarda Ventolin'i çok zor buluyorum.

Gardiyanlar, "Sakin olun!" diye bağırırken mahkûmların sallandığı yataklardan birisi alev topu halinde avlunun ortasına düştü. Ortalığı kül ve alev kapladı.

"Herkes kenara, arkanızı dönün."

Gardiyan elindeki sopayı mahkûmlara vuruyordu. Başına darbe alan bir tutuklu, sendeleyerek yere çömeldi.

"Çömelin! Ellerinizi başınızın üstüne!"

Ben sakince sigaramı yaktım. İzlemeye devam ettim. Nefesim sıkışmışken sigara içmek garip bir haz veriyor. Sigara dumanını içime Ventolin'i çeker gibi çektim, ciğerimin en derinine diyeceğim de korkarım ciğerim derinliğini çoktan kaybetti. Öksürdüm.

Polis havaya ateş ediyordu. Mahkûmlar çatıdan söktükleri borularla sundurmayı parçalıyordu. Kapının dışında mahkûm yakınları gösteri yapıyor olmalıydı, sesleri geliyordu. Kim bilir belki zavallı annem de aralarında.

Hücre arkadaşım yaklaştı.

"Ne duruyorsun? Harekete geçsene." Geçmeyecektim. Hapishane müdürü lafa karıştı.

"Geçmez, o da listede!"

M“Vay şanslı, demek tahliye olacak olanların arasındasın ha. İyi hal mi gösteriyorsun Diego? Demek kabadayılığın buraya kadardı.” Tükürüğünü ağzında biriktirdi. Neyse ki atık davrandım ve suratıma tüküremeden onu ittirdim. Hücre arkadaşım bile beni tanııyordu. Çektiğim acının ve pişmanlığın farkında değildi. Alejo, söyle bana seni nasıl özlemeyeyim? İnsan kendi elleriyle tek yakınıni ölüme yollar mı?

Hastalık çok sıklaştı Silvia. Sen, Devoto'dayken de koşullar eminim böyleydi. Ama şimdi sıradışı bir şeyler var... Sadece soğuk, sadece rutubet, sadece açlık değil, bir şeyler yolunda gitmiyor. Kırılıyoruz! Yönetim salgın yok dese de bu doğru değil. Her gün onlarcamız revire gidiyor, bir çoğu geri dönmüyor. Herkes dehşet içinde. Gardiyanların hepsi kat kat maskeler, eldivenler takıyor. Yanlarına yaklaşmamıza asla izin vermiyorlar. Üstelik geçen hafta testi pozitif çıkanlar olmuş, söylentiler kulaktan kulağa yayıldı.

Kimse hapishanede ölmek istemiyor. Tedavi edilme hakkı talep ediyorlar. Ben hariç...

Üzüntüm büyük Silvia. Duydum ki kronik hastalığı olanlar birkaç saat içinde deşarj edilecekmiş. Astım ve KOAH, kronik hastalık mı Silvia? Lütfen beni affetme! Hem bir anne oğlunun katilini nasıl affedebilir ki? Var mı bu sorunun cevabı?

Bir iki saat içinde buradan çıkarılacakların arasında ben de varmışım. Astım kronik hastalık, öyle ya! Bana bir iki saat içinde idam edileceğimi söyleseler daha az şaşırırdım. Düşüncelerim, duygularım ve hatta anılarım dondu, kaldı.

Alejo, keşke şimdi telefonun ucunda sana fikrini sorabilsem. Seni öldürmediğime inanmıyorlar. İşin kötüsü seni öldürdüğüme de inanmıyorlar. Olup bitenler kanıtlanamadığı için bugün alınan karara ben de giriyordum. Bu bir af değil, yeni bir ceza şekli ama gene de buradaki sefih koşullardan ayrılmak istemiyorum. Annenin bir ihtimal de olsa bu kötülüğü affetmesi vicdanımı huzursuz ediyor. Karanlıklarda kalmak mı daha çok acı verir insana? Yoksa karanlıklardan aydınlıklara çıkmak mı? Seni temin ederim ki birincisi daha kolay. Annenin açıklamasını duydum. Gazetelere çıkmış, sosyal medyada paylaşım rekorları kırıyor. Bu duyuldukça yerin dibine giriyorum.

Haberi tekrar tekrar okumaktan ezberledim. Salgın anneni başlangıçta talep ettiğim ve reddettiği şartlı tahliye talebim hakkında yeniden düşünmeye itmiş. İnanamıyorum...

“Salgın şartları altında bir kez daha düşündüm. Ona karşı çok öfkeliyim, ondan nefret ediyorum ama asla ölmesini dilemem. Böyle bir şeyi kimse hak etmiyor. Uzun uzun düşündüm ve ev hapsi fikrini destekleme kararı aldım. Biliyorum cezaevleri aşırı kalabalık. İnsanlar iç içe ve virüsün bulaşmasından korkuyorlar. Onları anlıyorum.”

Son demir kapı da açıldı. Bu cehenneme ilk girdiğim yerdeyim. Ardımdan gümlleyen son demir kapıyla artık geri dönüşümün olmayacağını biliyorum.

Baam!

Alejo sarhoştum. Son yudumu içmemiş olsam o şişenin elimde ne işi olacaktı? Hele de kafanda? Bana direnmenden bıkmış usanmıştım. Özür dilerim. Dua ediyorum, Silvia'nın benden intikam almak için bir plan içinde olduğunu umuyorum. Umuyorum benden öcünü alır. Kötülük tesadüfi olabilir mi, umarım bu aklına gelmez. Üşüyorum. Ateşim çıkıyor olabilir mi? Belki de sinirseldir. *Nefes alamıyorum!* Tanrım bana yardım et. Böyle bir şeyi kimse hak etmiyor. Affedilmek, telaffuzu ne zor bir kelime...

Gözlerim dağlanıyor. Gözlerim...

2024 Model Kristal Kelepçe Zehirli Kalem Öykü Ödülleri

Türkiye Polisiye Yazarları Birliği'nin kuruluşundan son geldiği noktaya kadarki süreci ve gene ülkemizde polisiye edebiyat temasıyla düzenlenen bütün yarışmaların tarihçesini kapsayan tek yazılı kaynak olan **50 Maddede Polisiye Edebiyat** kitabım bana bu bağlamda bir sorumluluk da yükledi: Devam ettikleri müddetçe ben de bu ödüllerin tarihçesini işlemeye, bir şekilde kayıt altında tutmaya devam edeceğim.

19 Ekim 2024'te Rami Kütüphanesi'nde düzenlenecek olan Kristal Kelepçe Ödülleri öncesinde bu yılın aday kitaplarına göz atalım istedim. Okuma listesini ödül adaylığı ekseninde şekillendirmek isteyen okuyucular için de faydalı olacaktır.

Kristal Kelepçe 2024 Roman Adayları

Alfabetik sırayla, 2024 yılının Kristal Kelepçe En İyi Polisiye Roman adayları:

10n - *Sertaç Erbilici*
 11.15 - *Şeyda Başer Eroğlu*
 Adalet: Kayıp Yüzler - *Mehmet Ataş*
 Baba - *Günay Gafur*
 Buğu - *Can Sertaç Saatçioğlu*
 Buzlar Çözülünce - *Melih Günaydın*
 Çocuk - *Cengiz Bahadır*
 Derin Uyku - *Bahar Akman*
 Esrarengiz Kanıtlar - *Selçuk Yılmaz*
 Franny'ye söyleme: Beşik - *Çiğdem Dönertaş*
 Gerçeğin Dokunuşu - *Tolgahan Sönmez*
 Güvercin Tedirginliği - *Hüseyin Bul*
 Hedef Olmak İstemiyorum - *Meryem Özdal*
 Hotel İstanbul - *Hakan Güneri*
 İnsan Postuna Bürünenler - *Ahmet Avcı*
 İkinci Katil - *Utku Balkan Ağadangil*
 Kaderin Kırmızı İpi - *Yasemin Candemir*
 Ölümle Hesaplaşma - *Muhammed Selman Anasal*
 Seri Katil Hikayesi - *Mustafa Bar*
 Tapaqar'da Cinayet - *Elifnur Sena Dartar*
 Tilki - *Murat Baş*
 Üç Ölü Domuz - *Halit Boztepe*

Kristal Kelepçe 2024 Öykü Kitabı Adayları

Alfabetik sırayla, 2024 yılının Kristal Kelepçe En İyi Polisiye Öykü Kitabı adayları:

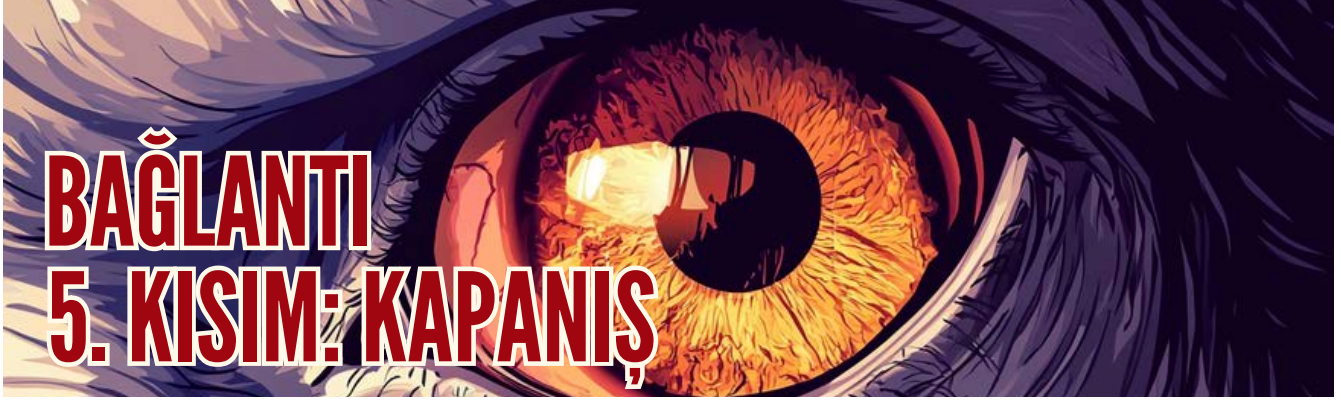
Birtakım Cinayetler - *Yeşim Yörük*
 Cennetten Bir Cehennem - *Murat Yüksel*
 İyi ki Varsınız - *Ercan Akbay*
 Kemikler ve Sisler - *Pınar K. Başdağ*
 Sincap Yemi - *H. Adil Dönmez*
 Suç ve Bela Öyküleri - *Emel Aslan*
 Suçun Rengi - *Derin Gezmiş*
 Şeytanın Gözleri - *Sabri Saydam*
 Tabutumdan Bakarken - *Ramazan Atlan*

Zehirli Kalem Öykü Ödülü

Dedektif Dergi'nin 2020 yılından bu yana istikrarlı bir şekilde düzenlediği Zehirli Kalem Öykü Ödülü'nün de son katılım tarihi 15 Ağustos 2024'tü. Sonuçlar ise Ekim ayında Dedektif Dergi'de duyurulacak. Şimdiye kadar Zehirli Kalem Öykü Ödülü'ne katılan bütün öyküler olduğu gibi bu yılki de ilerleyen dönemde kitaplaştırılacak...

Şimdiye kadarki katılımcı öyküler 2020 yılında **Elanor'un Kırmızı Beresi**, 2021 yılında **Ölümün Kıyısında**, 2022 yılında **Dönüşüm** ve 2023 yılında da **Kanlı Parmak** isimli derlemelerle kitaplaştırıldı.

Bu vesileyle, iki yarışmaya da katılan herkese başarılar dilerim. Aynı zamanda, SUÇÜSTÜ olarak Mahal Yayınları ile yaptığımız güç birliği ile başlattığımız "[İlk Polisiye Roman Yarışması](#)" için Aralık ayının sonuna kadar katılımların açık olduğunu da hatırlatmak isterim. Dilerim ki uzun yıllar boyunca, nitelikli eserlerin hak ettiği sonuçlara ulaştığı liyakatli yarışmalar ile yeni kalemlere ulaşmaya hep birlikte devam ederiz.

Laboratuvarın zeki kızı Medu, ona aynı şaşkınlıkla bakıyordu. Düşündü kadın. Kendini tarttı. Medu ile aralarındaki bağlantı, tek yönlü bir otoyol gibiydi. Ondan maymuna düşünceler ve hisler akarken kendisine akan herhangi bir şey yoktu. Bu karşılaşmada baskın tür kendisiydi. Bu nedenle Medu gibi hissetmiyor, onun düşüncelerine giremiyordu. "Maymun gibi düşünmek," fikri gülümsemesine neden oldu. Medu da gülümsedi. Bu durum nedense kadının tüylerini ürpertti. Dudakları gerildi, kaşları çatıldı. Medu'nun da öyle.

"Tamam arkadaşlar! Beni bu odaya neden koydunuz bilmiyorum ama artık çıkarın. Medu, düşüncelerimi okuyor ya da alıyor ya da adı her neyse işte. Taklit yeteneği de güzel, bunu da anladık. Ama sıkıldım."

Kadın, bir yerlerde bir kapının açılacağından, dışarı çıkacağından ve ekiptekiler tarafından alkışlarla karşılanacağından emindi. Kendisine çeki düzen verip bekledi. Medu kendisine bakıyor, iniltiye benzer sesler çıkartıyordu.

"Size söylüyorum, çıkarın beni buradan. Hemen!"

Sessizlik. Tek bir cevap bile yok. Kadının öfkesi giderek büyüyordu. Gözlerinde çakan kıvılcımlar gibi. Sessizliği bozan sinir ağs ile kaplı duvardan gelen cızırtılar oldu. Hemen ardından da Medu'nun gırtlığından yayılan öfkeli hırıltılar. Kadın öfkelenidikçe Medu'nun yatık tüyleri dikleşiyordu. Tehlike sezen bir yırtıcının gibi.

Kadın, maymunun dikleşen tüylerini görünce hafifçe ürperdi. Kadının korktuğunu hisseden Medu'nun tüyleri biraz daha dikleşti. Öyle ki artık maymunla kirpi karışımı tuhaf bir tür gibi görünüyordu. Kadın, iki adım geri çekildi. Medu, yerinden kıpırdamadan onu izledi. Dudakları hafifçe kıvrılmış, köpek dişleri görünür olmuştu. Tehditkâr bir hırıltı daha döküldü ağzından.

"Son kez uyarıyorum! Yoksa sonuçlarına katlanırsınız! Beni buradan ÇIKARIN!"

Medu, kadının öfkesini destekleyen bir sesle tısladı. Öfke büyüyordu. Korku da.

Kadın, yavaşça, ürkekçe iki adım daha geri çekildi. Sırtı duvara değince durdu. Sınıra varmıştı. Özgürlükle esaret arasındaki sınır. Yaşamla ölüm arasındaki sınır. *Neler düşünüyorsun kızım sen böyle! Saçmalamaktan vazgeç! Medu'ya baktı. Bu senin devrimin! Bu senin eserin! Sen, Medu ve diğerleriyle bağlantıdasın.*

Diğerleri mi? İçinden birkaç kez tekrarladı bu basit kelimeyi. *Diğerleri... Diğerleri...* O an yeni bir şey daha hatırladı kadın. Büyük ve önemli bir şey: Nörocalipto, gelişmiş bir yapay zekâ ile desteklenen güçlü ve sınırsız bir ağ yapısına sahipti. Kendi kendine öğrenen ve öğrendikçe gelişen her yapay zekâ gibi o da insanlığın kullanımına sunulmuştu. Tabii farklı bir adla: Newton!

Asıl amacı Nörocalipto'yu mükemmele ulaştırmak olan Newton, insanların sınırsız istek ve sorularına cevap veriyordu. Sadece bir yıldır erişime açılmış olmasına rağmen yarattıklarının sayısı milyarları bulmuştu.

Şiirler, edebi derinliği olan metinler, akademik düzeyde makaleler, çeviriler, resimler, hiç var olmamış suratlar, hayali dünyalar, kimsenin çözemediği matematik ve fizik problemleri, sıfırdan yapılmış besteler, posterler, film afişleri, kitap kapakları, kısa videolar, uzun metraj filmler, belgeseller...

Newton geniş kullanıcı kitlesi sayesinde yeryüzünün her coğrafyasına yayılmıştı. İnternet, bilgisayar ve akıllı telefon olan her yerde o da vardı. Onunla bir şekilde iletişime geçmiş olan her insan farkında olmadan Newton'un gelişimine katkıda bulunuyordu. Bu sayede insanlı deneyler sonunda gerçekleşmesi beklenen Nörocalipto Devrimi'nde, Newton'la etkileşime girmiş her insanın payı olacaktı.

Kadın bunları düşünürken sakinleşmişti. Medu da öyle. Düşünmeye devam etti. Nörocalipto ağına doğrudan bağlı, beynine çip yerleştirilmiş deney canlılarını ve o çipten gelen komutları anlamlı mesajlara ve davranışa dönüştüren bilgisayarları hayal etti. Yüzlerce fare, yüzlerce maymun ve sayısız cihaz vardı.

Bilgisayarlar, özel uygulamalarla donatılmış akıllı telefonlar, biyonik uzuvlar, tüylü bedenler, cansız nesneler ve komutlarını uygulamaya hazır zihinler. Sayısını kendisi bile tam olarak bilmiyordu. Ama bildiği bir şey vardı: Bu kalabalık piramidin en tepesinde, türlerin en baskını, en vahşisi ve en zekisi yer alıyordu. İnsan! Üstelik yalnızca tek bir insan! Kendisi! Bir komutan. Bir lider! Bir tanrıça!

Newton aracılığıyla yeryüzünün tamamına yayılmış ağ örgüsü sayesinde bir anlamda canlı cansız tüm dünyanın ilahı! Bakışları tutkulu bir hırsla titredi. Diğerlerinin tanrıçası!

Hükmedebilirdi. Bu ağa doğrudan bağlanan tüm canlılara ve cansızlara. İçinde patlamaya hazır bir volkan kaynamaya başlamıştı. Medu'ya baktı. Konuşmaya başladığında sesi de bakışları gibi heyecandan titriyordu:

"Medu! Ah sadık Medu! Sen benim ilk azabımsın!"

Çekilen büyük acı anlamına geldiği gibi sadık hizmetkâr, en ön safta yer alan gönüllü asker anlamlarına da gelen "azap" sözünü bilerek söylemişti kadın. Böyle kelime oyunlarını severdi. Nörocalipto ve Newton dahil projede kullanılan tüm isimler onun fıkriydi. Sesini yükselterek azametli bir edayla yineledi sözünü:

"Benim ilk azabım!"

Medu, elini huzursuzca başına götürdü. Bakışlarında kadından kaynaklanan hırs dolu parıltılar, yüzünde acı çeker bir ifade vardı. İnledi.

Kadın, ilk hizmetkârının ne yaşadığını umursamadan öne doğru bir adım attı. Bir deneme yapmak, gücünün neye yetip yetmediğini görmek istiyordu. Bir tanrıça olarak en temel ritüelden başlaması kadar doğal ne olabilirdi ki? Elini hafifçe uzattı ve emreder bir tonla tısladı:

"Diz çok Medu! Diz çok ve itaat et!"

İnsan! Piramidin en tepesine çöreklenmiş en zeki ve en vahşi yaratık! Zekâsını her şeyin üstünde gören en aptal yaratık.

Kadın, irkilerek geri çekildi. Zihninden geçen bu sözler de neyin nesiydi? Bakışları hâlâ Medu'nun üzerindeydi. Kadının emrini yerine getirmek şöyle dursun, öfke ve acı ile yerinde zıplamaya başladı. Acı mı çekiyordu? Elleri ile başını tutuyor, kafasını sağa sola çılgınca sallayarak çırpınıyordu. Sanki bir şeye direniyor gibiydi. Hayvanın çığlıkları odada yankılanırken kadın şansını son kez denedi:

"Emrediyorum Medu! Diz çok!"

Medu, birden durdu. Çığlıkları da kesildi. Kadının şiddetli emri, onu dizginlemeyi başarmış gibiydi. Eğildi. Tek dizini yere koydu. Dirseğini dizine yasladı ve başını öne eğdi. Ama bakışları yerde değil kadının üzerindeydi. Keskin, çelik gibi bakışlar.

İnsan! Primatların tüysüz çocuğu! Aydınlığımız ve karanlığımız. Gururumuz ve yüzkaramız!

Kadın, ense köküne saplanan şiddetli bir acıyla irkildi. Zihnini istila eden sözcükler, keskin birer bıçak gibi beynini oyuyordu sanki. "Biz mi?" diye düşündü çektiği acıyla boğuşurken. *Biz kim? Konuşan kim? Neler oluyor?*

Medu, sadık bir hizmetkâr gibi, diz çökmüş halde kıpırdamadan durmaya devam ediyordu. Bakışları hâlâ kadındaydı. Sivri ve delici bakışlar. Kadın bu bakışların karşılık geldiği duyguyu tanıyordu: Nefret!

İnsan! Aptal insan! Tek bildiğin şey güç! Hükmetmek! Ama bilmediğin bir şey var:

Daha önce böylesine şiddetli bir acı yaşadığını hatırlamıyordu. Gerçi o an hiçbir şey hatırlamıyor, hiçbir şey düşünmüyordu. Kafasının içinde müthiş bir süratle savrulan her bir sözcük, her bir harf, beynine saplanan birer mermiydi. Acı dayanılmaz hale gelmişti. Ağlayarak dizlerinin üzerine çöktü. Ve gariptir, aynı anda Medu da sakın hareketlerle ayağa kalktı.

"Önemli olan en zeki veya en güçlü olmak değil. Uyum sağlamak. Evrenle, doğayla, kendi türünle ve diğer türlerle uyum içinde yaşamak."

Acı, bir anlığına kayboldu. Zihni uyuşmuş, vücudu yorgun düşmüştü ama olsun. Acı geçmişti. Şimdilik. Dizlerinin üzerine çöküp kalmış olan kadın, mecburen eğdiği başını hafifçe kaldırıncı gerçeği anladı. Medu, bir hükümdar edasıyla tam önünde dikiliyor ve tuhaftır, gülümsüyordu. Beyninde vızıldayan ses kesilmiş, sözcükler savrulmayı bırakmıştı.

Tüm o sözlerin kaynağı ise artık şüphe götürmez bir gerçek olarak karşısında dikiliyordu. Medu! Hafife almıştı. Nörocalipto'yu ve maymunla kendi zihni arasında kurulan bağlantıyı. Tek yönlü bir aktarım olduğuna inanmış, baskın olanın kendisi olduğunu sanmıştı. Yanılmıştı.

Medu, gülümsemeye devam ediyordu. Kadın, bir an maymunun kendisine saldıracağını, milyonlarca senelik ortak geçmişlerine ihanet eden en zeki ve en aptal türe, homo sapiense, türün temsilcisi olarak da oradaki tek insana, gereken cezayı vereceğini düşündü. Ama olmadı. Medulla, kadının korkusu karşısında gülümsemeye devam etti.

Ve sonra yere yığıldı. Boş bir çuval gibi.

Elveda aptal insan!

Medu'dan kadına akan son düşünce kırıntısıydı bu. Burnundan ve kulaklarından gelen kan tüylerini ıslatmış, dudağında son gülüşü asılı kalmıştı. Ne olmuştu şimdi?

Bunu düşünmeye fırsat bile bulamadan kadın, başına saplanan ani ve müthiş sancıyla çığlık atarak yere kapaklandı. Yerdeki kırmızı sıvıyı görünce elini burnuna ve kafasına götürdü. Yanılmamıştı. Burnundan ve kulaklarından gelen kan, elini de kızıla boyamıştı.

"Sonum tıpkı Medu gibi olacak!"

Sözcükler ağzından zorlukla çıkmıştı. Birkaç saniye daha eline bulaşan kana baktı ve gözleri kapandı. Gördüğü son şey olmuştu bu kızılık. Sanki evren, yüz binlerce yıldır dünyayı kana bulayan ve adına insan denilen türe son mesajını böyle vermek istemişti. Kızıl bir kan gölcüğü şeklinde. "Elveda tanırsa, elveda aptal insan!"

Yerde öylece, kıpırtısızca yatan kadının sadece birkaç dakika önce yeryüzüne hükmetme hayalleri kurduğunu kim bilebilirdi ki?

Bilen biri, daha doğrusu birileri vardı. Her zaman olurdu zaten. Ünlü bir düşünürün sözünü doğrularcasına: "Bilgi hiçbir yere kaybolmaz. Yeter ki nereye bakacağınızı bilin."

"Veri akışını kesin! Sistemi kapatın! Newton'u ve Nörocalipto'yu imha edin! Bir tek kırıntı bile kalmayana kadar her şeyi ama her şeyi silin!"

Nereye bakacağını bilen birileri her zaman olurdu. Bu kez aramak zorunda kalmamışlardı. Bilgiyi saklayan sizseniz aramanıza da gerek kalmaz değil mi?

"Çipli maymunları ve fareleri ne yapalım sayın koordinatör?"

"Çiplerini çıkarın, doğal ortamlarına benzer bir yer hazırlayın ve hayatlarının sonuna kadar rahat ettirin."

Kadının beynine implant takıldıktan sonra bu odada uyanmasına karar vermişlerdi. Böyle bir deneyin böyle hırslı bir insanda nasıl sonuçlar doğuracağını görmek için ideal bir fırsattı. Yeryüzünün en kudretli insanı olmaya aday birini normal hayatın içine bir anda bırakamazlardı. Evet, proje felçli insanlar için bir kurtuluştur ama geri kalanlar için neye sebep olacağı tam bir bilinmezdi.

Birkaç sene içinde binlerce, on binlerce kişi çip için sıraya girecek, çip takılan her insan birbirleriyle, deney hayvanlarıyla, bilgisayarlarla, telefonlarla, Newton'la bağlantıda olacaktı. Birbirlerine ve özellikle yeryüzünün en gelişmiş yapay zekâsına bağlı olmak, zihinlerin içinde dolaşmak neye yol açacaktı? Bu tuhaf ve fütüristik bağlantı, yaşama nasıl yön verecekti?

Kadın, sorularının binde birine de olsa yanıt alabilecekleri doğru bir denektir. Ve artık cevabı biliyorlardı. En azından binde birlik kısmını. Felaket!

Odanın kapısı açıldı. İçeri giren beyaz tulumlu, başlıklı, siperlikli insanlar, kadının ve Medu'nun cansız bedenlerini ceset torbalarına koyarlarken, koordinatörün dudakları keyifsizce oynadı. Ne söylediğini kimse duymasa da sözcüklerin uzay boşluğunda sonsuza dek dolanacağını biliyordu:

"İnsan! Primatların tüysüz çocuğu! Aydınlığımız ve karanlığımız. Gururumuz ve yüzkaramız!"

SON

ERLİK'İN ÇOCUKLARI

5. KISIM: KENDİMDEN UZAKLAŞTIĞIM YER

O kadar hızlı koşuyorum ki ayaklarım yerden kesiliyor. Nefesim önümde sis perdesi. Hiçbir şey görmüyorum ama ardımdakini biliyorum. Kargalar eşlikçim, tam yanı başımdalar. Daha hızlı ol der gibi önüme geçip bir an sonra yanımda bitiyorlar. Hadi artık der gibi. Hadi artık.

Bacaklarım ağrıyarak uyandım. Öyle çok koştum ki ayak tabanlarım kanadı. Peşimdeki kadından kaçmak zorundaydım. Belki durup konuşabilirdim, "Benden ne istiyorsun," diye sorabilirdim ama yapamadım. Görür görmez koşmaya başladım. Kargalar fısıldadılar sanki: KAÇ! Ben de hiç sorgulamadım. Kadının o tekinsiz surati, iriliği hatta güzelliği öyle ürkütücüydü ki kaçmaktan başka çarem yoktu. Benim yanımda kargalar, onun yanında tilkiler vardı. Dev gibi kara kızıl tilkiler. Uyandıktan sonra hatırladım onu, babasının selamını iletendi o. Erlik Han'ın kızı. Benim peşime neden düştü ki? Onların hiçbir işine yaramam.

Aklımda bu düşüncelerle hazırlandım. Çoraplarımı giyerken ayaklarımın altındaki kızarıklıkları gördüm. Yoksa gerçekten? İşte o anda kararımı verdim. İşten ayrılacaktım hatta şehirden. Burası beni istemiyor artık. Öyledir ya şehirler de bazı insanları istemez. Bir türlü sarıp sarmalamaz. Dışarı atar, benim gibileri de kusar.

Sabahın ilk saatlerinde okul eskisi gibiydi. Buraya ait hissettiğim zamanlardaki gibi fakat biliyordum az sonra tedirgin yüzleriyle öğrenciler ve hocalar gelecekti ve hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını hatırlatacaklardı bana. Sadece bana değil, birbirlerine de hatırlatacaklardı. Herkes çok gergindi; en mülayim hocaların bile dersinde sesler yükseliyordu. Ne kadar çok öfkelenirlerse katili o kadar çabuk bulacaklarına inanıyorlardı belki. Oysa ben artık katilin bulunacağına dair ümidimi yitirmişim. Düzensiz, istikrarsız ve dağınık biriydi. Polisler de bu yüzden zorlanıyorlardı.

Her şey yolunda, siz hiç merak etmeyin havasını yaratmak isteseler de hiçbirimizi buna ikna edemiyorlardı. Çünkü görüyorduk ki gelişme yoktu. Bu da korkuyu artırmaktan başka işe yaramıyordu.

Ben okuldaki olaylardan veya katilden daha çok rüyalarımın korkuyordum. Elçi gibi hissediyordum kendimi. Asla istemezdim bunu ama sanırım herkes buna inanıyordu, belki de onlar yüzünden böyle hissediyordum. Gördüklerim ve şahit olduklarımı bağdaştırmak için o kadar çok düşünüyordum ki artık normalde otomatikleşmiş davranışlarımı bile sergileyemiyordum. En üzücüsü müzik dinleyemiyordum çünkü müzik mutlaka beni alıp içine, içime çekiyordu. Hayatım korku dolu kâbuslar ve yavan bir çalışma arasında gidip geliyordu.

Değişen şeylerden biri de komşularımın olan ilişkimdi. Daha az kaba buluyordum o adamları hem dinledikleri o leş müzik de beni uyanık tutuyordu. Üstelik bir iki çay içtikten sonra beni sevdiklerine de emin olmuştum. Kargalar onların yanındayken çevremde olmuyorlardı mesela. Bunu keşfettiğimde daha çok yanlarında takıldım. Onlar da muhtemelen eskiden bunalımda olduğumu, şimdilerde de iyileştiğimi düşünmüşlerdir. Hâlbuki durum tam tersiydi. Fakat ne önemi vardı ki kendimden tek uzaklaştığım yer galericinin kapı önüydü.

Ah bir de Tuba vardı. Ara ara aklıma düşüyordu. Ne zaman aklıma düşse o da okula geliyordu. Selamlaşmakla kalmayıp benimle sohbet de etmeye çalışıyordu. İlgisi mi vardı, şüphesi mi çözemiyordum. Ta ki bugüne kadar.

Birkaç aydır okulda olmayan bir öğrenciden bahsetmişlerdi. Uzaklaştırma falan almış galiba. Yetenekli ama sorunlu bir tipmiş. Bu ikiliyi duyduğum anda sırtımda bir ürperti hissettim.

İntihar etmiş fakat polisler okulda olup bitenlerden sonra tabii buna inanmamışlar. Tuba tam da ben bunları öğrendiğim zaman yanıma geldi. "Cinayet mi?" soruma, "Öyle düşünüyoruz. Kızın tırnakları aşırı uzun ve kalıntılarla doluydu. Şimdi inceleniyor. Biz de o sırada tüm okulun muayene edilmesini sağlayacağız," dedi.

İşler hızlı yürüsün diye dört sınıfı kapayıp herkesi çırılçıplak muayene etmeye başladılar. Tabii, kıyamet koptu okulda. Herkes itiraz ediyordu. Bu çok küçük düşürücüydü ama en çok itiraz eden, en çok şüphelenilen oluyordu. Ben yine sessizce köşemde bekledim. Birkaç kişiyi, iki elin parmaklarını geçmeyecek kadar, başka bir sınıfa aldılar. Sıra bana geldiğinde rahattım. Fakat polis ayaklarıma baktığında, "Arkadaşı da alın," dedi. Ne olduğunu bile anlayamadım. Kafamı toparlamaya çalıştım. Polislere diyecek iki söz bulamadım. Ne diyecektim?

Erlık Han'ın kızı koca kara tilkilerle peşimdeydi. Onlardan kaçarken böyle oldu.

► CELİL OKER ÖZEL DOSYASI

Hazırlayan: Aras Gençtürk

Yazarlar ve Karakterleri benim için özel bir bölüm. İlk sayımızın daha hazırlık aşamasında kendi kendime düşündüğüm, sonra heyecanla Yayın Yönetmenimiz Alper Kaya'ya açtığım bir fikirdi. Başlıklar az çok belliydi. O ham fikrin üstüne konuştuk, çalıştık, düzenledik ve ortaya dört sayı boyunca okuduğunuz -az sonra beşincisini okuyacağınız- bölüm çıktı.

İşi böyle özetleyebiliriz tabii; ama eksik olur. Çünkü Yazarlar ve Karakterleri'nin bir de hayal kısmı var. O hayal kısmında da Celil Oker var.

“Remzi Ünal’ı Celil abiye soramayacak olmak ne kadar kötü,” demiştim, yine sene başında ilk sayının hazırlıklarını yaparken. Celil Oker Özel Bölümü, yani hayal, böyle canlandı kafamda. Belki Celil abiye soramayacaktım; ama ona ve Remzi Ünal’a bir saygı duruşunda bulunabilir, eğer bu fikrimi Ali Bey’e kabul ettirebilirim ortaya çok güzel bir iş çıkmasını sağlayabilirdim.

Çıktı da...

Ve belirtmek isterim ki Ali Oker’in bu harika yazısı Yazarlar ve Karakterleri’ne sığmadı, çok daha özel; bütüncül bir işe dönüştü. İyi ki de öyle oldu. Kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum.

Huzurlarınızda Ali Oker’in kaleminden Celil Oker ve Remzi Ünal...

TASARIM NOKTASI

Celil Oker'in polisiye romanlarıyla ilgilenenler Remzi Ünal karakterinin, ilk romanı *Çıplak Cese*'nin 1999'da Kaktüs Kahvesi'nin düzenlediği yarışmayı kazanması ve Oğlak yayınları tarafından basılması ile doğduğunu düşünürler. Ancak Remzi Ünal'ı ilk yaratması 1978-79 yılında yazdığı ve bugüne kadar hiçbir şekilde basılmamış olan "Dünyaya Gözlerini Açarak Bakmak" isimli romanındadır. Bu romanı yazdığında babam Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencisiydi. Bu romanın polisiye ile uzaktan yakından alakası yoktur. Ben bu romanı yadigâr *Erika* daktilosu ile yazılmış halini lise yıllarımda okudum (saatlerce çalıştığında annem babama 'beni Erika ile aldatıyorsun' diye takılmış). Çalışma odasındaki kitaplıkta duran bu kitabın üzerinde neden yazar ve yayınevi adının olmadığını sorduğumda gülererek "Çünkü onu yazan benim," cevabını vermişti bana. Babamın o güne kadar edebî bir yazarlık deneyiminin olduğunu bilmiyordum. Bunun üzerine işimi gücümü bırakıp bir hafta sonunda bitirmiştim kitabını. Babamın göbek adı da olan Remzi isminin dedesinden geldiğini biliyordum ama Ünal soyadının Kırşehirli annesi Aysel Hanım'ın gençlik soyadı olduğunu da ondan öğrenmiştim. Dönemin sol hareketinden unsurlar taşıyan bu roman devrimci öğrencilerin örgütlenmesini ve umutlarını, hayal kırıklıklarını, arkadaş ve aile ilişkilerini, kısaca 1979 Türkiye'sinde içinde yaşadıkları ülkeye nasıl yabancılaştıklarını anlatır. Bu romanıyla babam 1979'da Milliyet Roman Yarışması'na katılmış. Bilindiği gibi o yılın kazananları Orhan Pamuk ve babamın da çok sevdiği yazar Mehmet Eroğlu idi.

Aslında, Remzi Ünal karakterinin gerçek bir yayın organında ilk kez okuyucuyla tanışması 1981 yılında, Semih Gümüş'ün yazı işleri yönetmeni olduğu aylık sanat edebiyat dergisi olan *Yarın*'ın 3. sayısında "Denizin Ötesi" isimli hikâyesi aracılığıyla. *Yarın* dergisi Türkiye'de sanat ve edebiyat alanında ilginç bir yer tutar. İlk sayısı Eylül 1981 olan dergi, 12 Eylül darbesinden tam olarak bir yıl sonra yayınlanmaya başlamış, dolayısıyla hazırlanışı itibarıyla sıkıyönetimin tam ortasında, insan hakları ihlallerinin had safhada olduğu, siyasi partilerin kapatıldığı, demokrasinin, çoğulculuğun ve sömürü düzenine karşı olan insanların susturulduğu bir dönemde çıkarılmıştır. Açıkça 1961'de kurulan ve tanınmış genel başkanlarının Mehmet Ali Aybar ve Behice Boran'ın olduğu Türkiye İşçi Partisi'ne (TİP) üye veya yakın kimliklerin yazılarıyla desteklediği dergi ilk sayısını çıkardıktan bir ay sonra TİP ikinci kez Ekim 1981'de kapatılmıştır. Dolayısıyla TİP'in İşçi-Kültür Derneğinde faal olduğunu bildiğim babam için hikâyelerinin burada yayınlanması onun için bir gurur ve mutluluk kaynağıdır. Remzi Ünal'ın başrolde olduğu (1981, 1982 ve 1984'de) bu hikâyeler polisiye değil. Kısacası benim doğumumdan bir yıl önce doğmuş Remzi Ünal. Benim büyüğüm yani.

Celil Oker Remzi Ünal'a ilk hayat verdiğinde demek ki 29 yaşındaymış. Evleneli de bir yıl olmuş. Annemle İstanbul'da Etiler'den Bebek'e inen yokuşta iki odalı bir evde oturuyorlarmış. Benim ilk anılarım da o evdedir yani. Demek ki son Remzi Ünal hikâyesini de ben iki yaşındayken yazmış. Ben ona sormuştum neden 1984'den 1999'a kadar hikâye veya roman çalışmalarına hiç devam etmediğini. Cevabı da "Sen doğdun ve para kazanmam gerekti," şeklinde olmuştu gülererek. Yine de hayatını yazarak kazanmayı başarmıştı babam. Önce Haluk Mesci sonra da Nazar Büyüm'le çalışarak, ardından da ortaklarıyla kurduğu reklamcılık şirketinde reklam yazarı olarak. Fakat annemin ve babamın kütüphanesi herhalde Türkçe ve İngilizce olabilecek her türlü polisiye ile doluydu. Onları yıllarca tekrar tekrar bu polisiyeleri okurken gördüm.

Bir gün, 1998 senesi olacak, Beyoğlu'ndaki Kaktüs Kahvesi ve Oğlak Yayıncılık'ın ortak projesi olan Polisiye Roman Yarışması'nın haberini okumuş. Sonradan anlattığına göre yerinde donmuş kalmış ve başından aşağı terler inmeye başlamış. Kendi kendine "Artık kaçamayacağın yere geldin Celil," demiş. Zaten Talas (1963-1967) ve Tarsus Amerikan Koleji'nden (1968-1971) arkadaşı tiyatro yönetmeni ve müzisyen Semih Fıncıoğlu'nun anlattığına göre babam o yıllarda deli gibi polisiye roman okur ve Semih'e de ileride İstanbul'da geçen bir polisiye roman yazmak istediğini söylemiş. Demek ki çoğumuzun aksine gençlik hayallerini yerine getirebilmiş babam. Bir söyleşisinde babam Remzi Ünal için "Üniversite günlerinden kalma eski bir arkadaş. Az konuşan. Arada sırada Bebek Kahve'de buluşup birbirimize olan biteni anlattığımız bir dostluğun keyifli beraberliği. Lafı ağzından kerpetenle çektiğiniz, kendisinden, yaptıklarından bahsetmekten hoşlanmayan bir adam," diye bahseder. Gerçekten de Remzi Ünal'ın Celil Oker'le hiçbir alakası yok mudur? "*Benim bir tür alt kimliğim olmadığı açık. Zaten hikâye anlatıcılarının, yazarların, kendi yaşamlarına doyduktan sonra bunu yazarak içlerinden çıkarmaları sürecine hiç inanmayan biriyim. Üstelik, son derece sıradan, domestik bir günlük hayatı olan birisiyim,*" diye devam eder. Ben ise Remzi Ünal'ın, alternatif bir dünyada üniversitede ikisi de öğrenciyken Bebek Kahvesi'nde annemle tanışmamış, dolayısıyla evlenip çocuk çoluğa karışmamış ve yaşlanmış Celil Oker'in bir versiyonu olduğunu düşünürüm. Özel dedektif olur muydu bilmem ama tam da Remzi Ünal gibi yaşayacağına eminim o zaman babamın. Beyoğlu'nda korkunç bir otelde oda kiralayan, sadece kebabla beslenen, kahve üzerine kahve ve sigara üzerine sigara içen. Bir kitabının ismi gibi "Yenik ve Yalnız".

Kaldı ki romanlarındaki bazı unsurlar, kendi hayatının da parçalarından oluşur. Babam Türkiye'ye ilk gelen bilgisayar olan Commodore 64'ün reklam kampanyasını (1984-1985) hazırlamıştı. Dolayısıyla büyük olasılıkla ülkede bulunan ilk 100 bilgisayardan biri de herhalde bizim evdeydi. Babam sayesinde ben daha ilkokuldayken bilgisayarla tanıştım ki bunu herhalde 82'de doğmuş çok kişi söyleyemez. Babam bilgisayarla çok ilgilenirdi. Ben ilkokuldayken herkesin babası araba satın alırken bizim evde devamlı bilgisayar yenilenirdi. Commodore 64, Amiga'lar ve sonra da PC'ler ve Mac'ler. Babamla beraber Etiler'deki kaçak bir korsan oyun satıcısına gider her hafta sonu yeni oyunlar alırdık. O oyunlardan biridir "Flight Simulator". Ben çok hoşlanmazdım ama babam işten gelince durmadan Chessna'sını kaldırır Chicago'dan New York'a uçar, indirmesi zor olduğu için de uçağı her zaman piste çakardı. Bir uçağı kaldırmak, çarpmak, yalpalatmak, düşürmek, indirmek velhasıl artık mesleğini sevse bile çalışmasına izin verilmeyen bir pilot olmak, romanlarının yapısına çok güzel yedirdiği ve sembolik olarak da güçlü unsurlar.

Misal, kitaplarında kullandığı Lizbon maymuncuğu da öyle. Ve Remzi Ünal'ın kullandığı bu maymuncuğu, annemle beraber gittikleri Lizbon'da bir pazar sabahı karı koca turistik gezi yaparken bir bit pazarında görmüşler. Annem bit pazarlarına bayıldığı için orayı gezerken babam bir satıcıya rastlamış. Ne sattığını anlamamış ama ilgisini çekmiş. "Bu ne?" deyince de adam maymuncuk demiş. Bu durumla çok eğlenen babam hemen almış maymuncuğu. Şimdi evde bir yerde duruyor olsa gerek. Dolayısıyla romanlarında kullandığı Lizbon maymuncuğu gerçek bir maymuncuk. Hiç onunla bir kapı açtı mı bilmiyorum ama en azından romanlarında kullandığını biliyoruz.

Bu tür unsurların ötesinde babam, Remzi Ünal karakteri ile hiçbir alakası olmadığını iddia eder. Aralarındaki benzerliklerin, mesela Remzi Ünal'ın evinin olduğu mahallelerin bizim ailenin hep oturduğu mahalleler olmasını, ancak bildiği tanıdığı yerlerden bahsederek hata yapmamak olduğunu iddia ederdi. Mesela ilk romanında ilk müşterisi Tarsus'tan telefonla aradığında *"Tarsus'u severdim. Ömrümün dört yılı orada geçmişti. Okulun bahçesi akşamüstleri turuncu kokardı. Sesimi yatılı yıllarımdan kalan 'birader' moduna geçirdim"* der (Çıplak Ceset, s. 10). Gerçekten de babam liseyi Tarsus Amerikan Koleji'nde yatılı okumuştur. Ancak burası artık gri bir alan. Kendisinin ne kadar Remzi Ünal ile örtüştüğü, ne kadarının dışında kaldığı artık bizlerin hayaline kalmış. Bence hiç benzemediğini iddia ederek, bunun ne kadar doğru ne kadar yanlış olduğunu düşünmemiz için bizi biraz da taciz ederdi, bizimle kafa bulurdu. Bu konuda en samimi düşüncelerini bir söyleşisinde dile getirmiş:

"Bir birey olarak yaşantımın kitaplarıma geçmesi, onları şekillendirmesi ancak bir ölçüye kadar söz konusu. Yazarlığın 'uydurmak' olduğuna inanan birisi olarak, anlatının gerektirdiği çevreleri, okura gerçeklik duygusunu, neden söz ettiğimi bildiğim duygusunu aktaracak şekilde yazmaya çalışıyorum. Hayatımda cinayete kurban gitmiş bir ceset görmedim, görmek istemem de. Önemli olan, olması ihtimalinde, gerçeğe en yakın anlatmak. Bunun ise çalışmakla gerçekleştirilebileceğine inanıyorum. Geçmişte yaşadığımız hayat biçiminden doğrudan aktarılabilecek bir şey değil. Ha, bunu her zaman başarıyor muyum, bunu bilemem. Okurlarımdan biri, adını vermeden, Hukuk Fakültesi'nde okunan ders kitaplarından birini, Adli Tıp Dersi kitabını göndermişti bana yıllar önce. Demek ki bir iki hata gördü, acıdı, adam okusun da doğrusunu yazsın bundan sonra dedi kendi kendine. Kendisine teşekkürlerimi gönderiyorum bu vesileyle."

KURGU VE GERÇEKLİK

Almanya'da Bayerischer Rundfunk medya grubundan Andreas Ammer şöyle demiş: *"Biz Almanlar ellili yılların sonunda nasıl Dashiell Hammett ve Raymond Chandler aracılığıyla Amerika'da yaşananları öğrendiysek, şimdi de Celil Oker aracılığıyla İstanbul sokaklarında neler olup bittiğini öğreniyoruz."* Bu betimleme tamamen babamın başarmak istediği bir şeyi ifade ediyor. Türkiye'de dedektiflik kurumunun Süleyman Demirel'in Cumhurbaşkanı olduğu sırada yasallaşması gündeme gelmiş, yasa tasarısı meclisten geçmiş ancak Demirel tarafından veto edilmiş, bir daha da gündeme gelmemiş. Babam bütün kurgusunu bu yasanın geçmiş olduğu bir gerçeklik üzerine kurmuş. Yani aslında babam bundan ilk kitabı *Çıplak Ceset*'te bahseder kısaca ve bu yasa tasarısı vetosu meselesi de kitaplarında tekrar edilmez hatırladığım kadarıyla. Kısaca 1994 yılında Türkiye tarihinde alternatif bir evren kurmuş, yani paralel bir tarih yaratmış. Bunu yapmasının gerekçesi de ilham geldiğinden değil (zaten ilhama da inanmazdı. Kurgunun da disiplinle çalışarak, zaten var olan kimi yapısal kurallara uyularak gerçekleşen estetik bir nesne olduğunu düşünürdü. Bu konuyu *Genç Yazarlar için Hikâye Anlatıcılığı Kılavuzu*'nda inceler (Altın Kitaplar, 2017). Kısacası, bu gerçekliği yaratmasına olan ihtiyacı; polisiye kurgusunda Türk polisini, jandarmasını, Cumhuriyet savcılarını ve mahkemelerini özellikle kullanmak istememesiydi. Bir söyleşisinde yarattığı karakterin mesleği konusuna açıklık getiriyor: *"Polis gibi polis yaparsam yani hakiki devlet görevlisi polis gibi olsa, onu da bilmiyorum. Nereden bileyim yani o adamlar nasıl çalışır ne yapar? Bilmediğim için girmiyorum, bilmeden bu konuya giren herkesin de başarısız olduğunu düşünüyorum."* Dolayısıyla Türkiye'de olmayan bir mesleği hayata geçirdiğinizde kimsenin "Ama onlar böyle çalışmaz, bunun olması mümkün değil," deme şansı yok. Halbuki mesela bir komiser yapsa karakterini, nasıl çalıştıklarını bilmediği bir mesleği anlatırken elbette hata yapacak. Zaten bunun örneğini de bugünlerde pek meşhur olan birçok dizide görmek mümkün.

Bilmediği konularda yazmak için araştırma yapmak gerekir mi, yoksa sadece bildiğimiz konularda mı yazmak gerektiği konusunda bir söyleşide şöyle söylemiş: *"Bu kadar birbirinden ayrı iki farklı şey değil bunlar. Öncelikle ne yaparsanız yapın okurunuzda bir gerçeklik hissi uyandırmak zorundasınız. Okur sizin yalan söyledığınızı biliyor zaten. Ama uydurmanızı ciddiye almaya hazır bir şekilde kitabınızı eline alıyor. Burada işte o adamın gerçeklik beklentisini karşılamanız lazım. Bir miktar uydurmaya izin veriyor. Ama bu miktarı aşarsanız: 'Saçmalamış ulan bu' diyerek kitabınızı elinden bırakıyor. Benim de işte en efelenerek anlattığım kısmı bu; bizim kahramanımız işlerini hallediyor, ortalıkta dolaşıyor, kimse de 'ulan bu adam neyin nesi' demiyor. Tabii burada bütün marifet bende değil. Marifet bizim geçmişimizde çünkü hem sinema açısından hem edebiyat açısından hem televizyon dizileri açısından özel dedektifliğe aşinayız."*

Bu konuda bir anımı anlatayım. Lisenin son sınıfındayım, yani 1999'dayız. Bu tarih önemli çünkü bildiğiniz gibi o tarihte akıllı telefonlar ve GPS'li harita uygulamaları daha yok. Babam bir gün odama girdi ve "Giyin, hazırlan dışarıda işimiz var. Eline de kâğıt kalem al," dedi. Ne işimiz olduğunu da söylemedi. Saat de tam gece yarısıydı. Peki dedim kendi kendime, peder bey çağırmış gitmemek olmaz. Kendisinin gizemli ve ilginç projelerine alışkın olduğum için, özellikle de bu projelerin hep eğlenceli olduğunu da bildiğim için heyecanlandım. Evden çıkarken annem de nereye gittiğimizi sordu. Babam cevap vermedi. Gene delirdi bu dercesine birbirimize baktık annemle. Babam deri ceketini giymişti. Gece yarısı arabayla yola çıktık. O zaman İstanbul'da Akatlar'da oturuyorduk. Babam sessizdi, konuşmuyordu. Arabanın radyosunu da açmadı. Benim "Nereye gidiyoruz, ne yapıyoruz?" sorularına da cevap vermedi. Elimde bir defter ve kalem, bindik bir alamete gidiyoruz kıyamete. Yollar bomboştu, hızla Akmerkez'i geçtik, Ulus'a doğru ilerledik. Bir yerde yavaşladı, bir sitenin önünde yavaşça park etti. Işıkları kapadı, etrafına baktı uzun uzun. Sonra durdu ve "Yaz bakalım, Ahmet Adnan Saygun Caddesi, filan sitesi," Sonra ilerledi ve teker teker sitelerin ve dükkanların isimlerini saydı "İşte bilmem ne pastanesi, falanca bankası, ATM'si var, bilmem ne kuaförü," Sonra dönüp bana açıklama yaptı. "Yeni romanda bir takip ve arkasından bir cinayet sahnesi yazmam lazım, öyle bir yer bulmalıyız ki takip sahnesi gerçekçi olsun hem de bir arabadan ateş edildikten sonra 45 derece dönüp aniden kaçabilmeleri lazım." Artık ne yaptığımızı öğrendiğim için gelen rahatlama ile, üzerine de yaptığımız işin absürtlüğü bariz olduğu için gülerken eğlenerek yaklaşık bir saat Ulus'un sokaklarını arabanın ışıklarını yakmadan sessizce turladık. Hem kendimizle dalga geçip eğleniyorduk hem de yaptığımız iş sanki dünyanın en önemli işiymiş gibi her sokağın adını yazıp, krokisini çiziyorduk. "Sence buradan kaçabilirler mi? Yok burası çok dar, araba geçemez. Burada da çok araba park etmiş," diye diye eninde sonunda bir sokak beğendik. Ulus'ta geçecek bir silahlı saldırı sonrası arabanın hızla nereden kaçabileceğine dair en uygun sokağı bulduğumuza hemfikir olduk. O gece eğlendiğim kadar eğlendiğimi, babamla geçirdiğim o zamanda kendimi ne kadar değerli hissettiğimi hâlâ hatırlıyorum. Eve geldiğimizde sanki bu konuyu konuşup anlaşılmış gibi anneme de nereye gittiğimizi, ne yaptığımızı söylemedim, babam da söylemedi. Annem de ikimize bakıp, 'iyice delirdi bunlar' der gibi kafasını salladı.

Aradan 24 yıl geçmiş. Bu hikâyenin hangi kitapta geçtiğini anlamak için babamın kitaplarını tatil için geldiğim memleketi Kayseri'deki kütüphanesinde teker teker elden geçirdim ve buldum. İlk kez 2000 yılında yayınlanmış *Bin Lotluk Ceset*'in ilk sayfaları.

Herhalde dünyada 17 yaşında babasına en uygun cinayet sahnesini yazmasına yardım eden tek çocuk olsam gerek.

KARAKTER YOLCULUĞU

Bu konuda bir okuyucusu olarak kendi fikrimi öne süreceğim. İlk kitabı *Çıplak Ceset* ile son yayımlanan romanı *Sen Ölürsün Ben Yaşarım* arasında çok bariz bir ustalık farkı var. Kitaplarını tekrar okuduğumda neredeyse babam roman yazmayı zaman içinde öğrenmiş gibi düşünüyorum. Ne yapmak istediğini önceden bildiği için karakterlerinde veya betimlemelerinde büyük bir değişiklik olmadı. Ancak özellikle *Bir Şapka Bir Tabanca*, *Yenik ve Yalnız*, *Ateş Etme İstanbul* ve *Sen Ölürsün Ben Yaşarım*'daki polisiye kurgu ve olay örgüsü, ilk romanlarındakinden daha ciddi ve karmaşık. İşin güzeli bunun da altından kalkmış. Sanki ilk kısa romanları olmasa son romanlarındaki zorluğun altından kalkamamış gibi. Bir diğer değişiklik de Remzi Ünal'ın romantik ilişkisi. Bu değişiklik, tehlikeli bir hayatla domestik bir hayat arasında bocalayan bir Remzi Ünal'ı okumamızı sağlar.

Bir diğer değişiklik de son romanlarındaki adını tam koyamadığımız, orada olduğunu hissettiğimiz ama bir türlü dile dökemediğimiz, döksek de emin olamadığımız politik arka plan. Gerçi polisiye doğası gereği politik ve psikolojiktir. Agatha Christie'de çok bariz olan şeyin, para veya iktidar (aşk da bunun içinde) arzusunun, açgözlülüğün veya fakirliğin insana neler yaptırdığı üzerine olduğunu söylerdi babam. Ve elbette bunun tarihsel yansımaları. Bu unsurlar babamın her romanında vardı. Ancak tek bir örnek vermem gerekirse, özellikle son romanı *Sen Ölürsün Ben Yaşarım*'da bariz olarak gündemde olan bir konu – yani sanırım adı hiç geçmese de – kentsel dönüşümü işler. Kentsel dönüşümün İstanbul'un sosyolojik yapısını nasıl etkilediğini ve özellikle inşaat sektöründe çalışan (benim tabirimle sömürülen) işçilerin güncel sorunları, iş güvenliği arka plana girer. Babam bunları hiç kör gözüne parmak sokarak, yani söyleyerek yapmaz. Okuyucu durumu görür. Kısaca *Yenik ve Yalnız*'dan itibaren daha karamsar bir ortam ve daha karamsar bir Türkiye eleştirisi görürüz. Ekonomik sıkıntılar, aile içi iktidar kavgaları ve yaşlıların nasıl ekonomik bir değer olarak görüldüğünü anlattığı bu romanın (Türkiye'nin siyaset tarihini bilenler için yazayım) okuyucuyla ilk buluşması 2010 yılıdır.

Celil Oker'in çalışmaları için CelilOker.com ve gelecek çalışmalardan haberdar olmak için X platformunda [@twittefrika](https://twitter.com/twittefrika).

İLERİDE

Babamı 2019'da kaybettiğimizden beri bütün kitapları Altın Kitaplar tarafından yeniden basıldı. Uzun süredir piyasada bulunmayan bu kitaplar tekrar okuyucuyla buluştu. Babam, 1999 ile 2017 yılları arasında iyi-kötü, başarılı-başarısız çalışmaları ile eninde sonunda Türkiye'deki polisiye edebiyatının tanınan bir ismi olmayı başardı. Babamın ölümünden önce yayımlanan son işi yazar olmak isteyen gençlere yönelik. *Genç Yazarlar İçin Hikâye Anlatıcılığı Kılavuzu*'nda, yıllardır onun ağzından dinlediğim olay örgüsü, karakter yaratmak, çatışma, diyalog ve üslup gibi kurmacanın temel öğelerini örneklerle işler. Bunu da yaparken kendi fikirlerinden bahsetmez sadece, uluslararası bir sürü yazardan ve hatta sinemadan kaynakça belirtir. Bu kılavuzu hasta olduğu yıllarda yazıp yayımlamasını, sanki elindeki bayrağı tanımadığı gençlere vererek 'hadi artık sıra sizde' demesi olarak görmüşümdür hep. Dolayısıyla Celil Oker'in gelecekteki çalışmaları, onun romanlarını ve bu kılavuzu okumuş gençlerin çalışmalarında var olacaktır.

Bununla birlikte sanırım 2003 ile 2018 yılları arasında beş ayrı dergide yayımlanmış ama hiç kitaplaşmamış polisiye hikâyeleri var. Bu hikâyelerin yayımlanması için Altın Kitaplar'la 2023 senesinde bir anlaşma imzaladık. Bu kitap yayımlandığında herhalde çok az kişinin bildiği bu hikâyeler polisiye severlerle buluşacak. Bunun için çok sabırsızım.

Kişisel olarak elimde hâlâ değerlendirilebilecek başka materyaller de var. Bunların hepsini aynı anda okuyucuyla paylaşmak istemiyorum ama ben ölmeden gerçekleştirebilirim iyi olur.

En sonunda da babamı kaybettiğimizde üzerinde çalıştığı ve bitirememesine rağmen sonuna kadar getirdiği bir roman ve çalışma notları var. Son 5 yılda ne ben ne annem ne kardeşim bu kitabı okuyacak cesareti kendeinde buldu. Daha cenazesine gitmeden panik halinde kopyasını çıkarıp kaybolmamasını sağladığımı hatırlıyorum, sanki dünyanın en önemli şeyiymiş gibi. Bu romanı okuyucularla paylaşmak istediğimi sanmıyorum. İyice yaşlandığımda, bir ayağımın çukurda olduğunu hissettiğim bir günde, Kayseri'de romanlarını yazdığı babası Mehmet Oker'den kalan üzüm bağında bu kitabı okurken kendimi hayal ediyorum. Babasının bitmemiş bir romanını okuyarak hayatını tamamlamak tam da onun dalga geçebileceği türden bir espri olurdu.

Ali Oker

Celil'i Nasıl Anlatabilirim ki...

Celil Oker için ne desek az olur. Onu tanımayanlara anlatmak da zor. Yazdığı ilk öyküleri ilk okuyan olabilirim. *Yarın* dergisinde yayımlanabilir mi diye, yazdığı bütün öyküleri göstermişti. 1981'in sonları ya da 1982'nin başları, ikimiz de Türkiye İşçi Partiliydik, 12 Eylül koşullarında da. Ben Ankara'dan İstanbul'a gittim, dışarıda buluştuk. Celil, Boğaz'ın sırtlarında bir gecekonduya götürdü bizi. İki göz bir evdi, giderken bakkaldan ekmek almıştı. Evde de ne olacak, yanlış hatırlamıyorsam Sevtap yumurtayla bir şeyler yapmış, onu yemiştik, Ali de o sırada camlı bir kapının arkasındaki yatakta uyuyan küçücük bir bebektir. Bunları şimdi gözlerimin önünde canlandırmaya çalışıyorum, biraz belirsiz. Celil'in o yıllarda çok sıkıntı çektiğini biliyorum ama biz parasızlığımızdan konuşmazdık. O gece o evde yatmıştım.

Sonra Celil'in öykülerini *Yarın*'da yayımlamaya başladık. Bu bir süre devam etti. Sonra da Celil bir süre ortada görünmedi. Hayatında olumlu bir gelişme oldu, onun dili kullanma becerisindendir sanırım, reklam şirketlerinde metin yazarı olarak çalışmaya, para kazanmaya başladı. Hayatı düzene girdi. Yazmaya ara verdi. Ya da kendi kendine yazıyordu ama ortaya çıkarmıyordu. O sırada Bilgi Üniversitesi'nde hocalık dönemi başlamıştı, reklamcılıktan da uzaklaşmıştı.

Sonra yeniden ortaya bambaşka kitaplarla, çalışkan bir yazar olarak çıktı. Artık polisiye yazıyordu. Dedektif Remzi Ünal karakteri verimli bir yazarla birlikte hayatımıza girmişti.

Kısaca böyle ama Celil bu kadar değil. Celil aynı zamanda tanıyan herkesin sevdiği bir insandı. Çok iyi huyluydu, yumuşak başlıydı, vericiydi, alçakgönüllüydü, sahici bir insandı, ben onu hep böyle tanıdım ve iyi bir arkadaşım olarak sevdim. Şimdi bu satırları yazarken içim cız ediyor. Çok üzücü, onu çok erken kaybettik.

SEMİH GÜMÜŞ

Celil Oker Anısına

2015 yılında Bilgi Üniversitesi Santral Kampüsü'ne, üniversite kapsamında açılan "Yaratıcı Yazarlık Atölyesi"ne gitmeye başladığımda gerçekten yazabileceğimden, böyle bir yeteneğim olup olmadığından emin değildim. Büyük ihtimalle karşımdaki insan Celil Oker olmasaydı hâlâ yazdığımı, pardon, "eğlendiğimi", edebiyatın peşine düştüğümü söylemezdim muhtemelen. "Yeteneksizim," diyecek ve peşini bırakacaktım kâğıt ve kalem. Kiminle karşı karşıya olduğumun, kimden ne öğrendiğimin farkına vardıkça korkularım küçüldü, yazmanın heyecanı, tutkusu içime dolmaya başladı. O güçlü ırmak hâlâ akıyor zihnimde.

Yazmak ve yazarlık hakkında onca süslü başlıktan, laftan, "olmalı-olmamalı"lardan uzağa yelken açtık beraber. İlk limanımız "yazmak özel olmak demek değildir," oldu. "Yetenek" takıntımızı süpürdü ewela. Hepimiz birer dükkandık ve her gün kepengi açıp kapatmalıydık. Bir büfeciden, tamirciden, bir bakkaldan farkımız yoktu.

Derste yaptığımız bir uygulamayı hiç unutmuyor, hatta ne zaman ki bir kitaba imza atsam orada, son sözü söylerken o kelimeyi Celil Hoca'mızı da anarak kullanıyorum. Beyaz bir tahtanın önüne geçmiş, "Sizce bir yazarı yazar yapan, onu bir kez daha yazmaya iten nedir?" diye sormuştu hepimize. Ne tahtada yer ne de mangalda kül bıraktık cevap saydıklarımızla. Sıraladığımız sıfatlar yanlış değildi, fiil gerekiyordu. Yaklaşık yarım saat süren arayışa rağmen Celil Hoca'nın aklındaki cevabı verememiş, o kelimeyi bulamamıştık. Tüm tahtayı sildi ve büyük harflerle şöyle yazdı: **"EĞLENMEK!"** İşte bazı son sözlerime özellikle koyduğum kelime bu; yazarken eğlenmek, yolda olma tutkusunu beslemek, arzuyla içimize ve dışımıza bakmak için neşe, derinlere yapılacak yolculuk adına motivasyon.

Romanlarındaki ölümsüz karakteri dedektif Remzi Ünal'a "Hele hele!" diye hitap ederdi arada sırada. Beklenmedik bir direniş, karşı çıkış olduğunda efelenirdi. Bunu bizde, yazdıklarımızda gördüğünde de "Şahane!" diye bağırır, yumruğunu sıkıp havaya kaldırırdı. En büyük madalyayı bizim için o yumruğun yukarıya fırlaması ve eşlik eden kahkahası. Kendininkine benzer bu neşeyi bizde görmek, bentleri, barajları yıktığımızdaki heyecanımıza ortak olmak onu çok mutlu ederdi.

Böylesi bir adamı, böylesi bir hocayı, böylesi bir abiyi, olduğu gibi kendi olmayı başarmış güzel bir insanı kaybetmek onunla birkaç saat geçirenleri bile hüznü, üzüntüye boğdu. Vefatını duyduğumuzda birkaç gün sessizce kendi yasımızı tuttuk eşimle. Celil Oker'in yakınlarında, imzalarında bulunanlar iyi bilirler gülen yüzünü, tek tek yönelttiği samimi ilgisini, güç veren, moral saça zarafetini.

Sonuç olarak sadece bir "Yaratıcı Yazarlık Atölyesi" değildi ondan aldığım ders; ileri düzeyde bir insanîyet ve insana rağmen heyecanla insanlığa dair yazmanın tutkusuydu, neşesiydi geride bıraktığı. Yazmanın sadece püf noktaları olmadığı verdiği öğütler. Bir ömür sürecek yazma sevdası, keşfetme arzusu bıraktı ardında. O heyecan devam ettiği sürece ben yazacağım ve Celil Oker ismi geçsin geçmesin her son sözümde sonraki kitabımı yazmanın hevesine benimle eşlik edecek, zihnimdeki ırmağın kenarına oturmuş adam o bilge kahkahasını savurup "Şahane!" diye bağırarak.

MURAT S. DURAL

“Baykuş Bana Bakıyor”

2016 yılında Yabani çizgi roman dergisini çıkartıyordum, Celil Oker’le yüz yüze o zaman tanışma fırsatı bulmuştum. Birer kadeh bir şeyler içerken kısa bir hikâyesini çizgi roman yapmayı teklif etmiştim. O zaman yaptığımız sohbetle Celil abinin de bir çizgi roman tutkunu olduğu ortaya çıktı. Sonrasında bir öyküsünü çizgi romanlaştırmak için sözleştik. Birçok kişiye garip gelebilir; ama ülkemizdeki çoğu büyük yazar öyle anlaşma imzalamadır, para mevzusudur hiç karıştırmadan öykülerinin başka mecralara uyarlanmasına izin verirler. (Hevesli gençlere böyle bir tüyo vermiş olayım) Şanslıyım ki Celil abi de o büyük yazarlardandı.

2017 başlarında tekrar yazışmışız, hangi hikâyesinin çizgi roman olmasını istediği üzerine. Seçmem için telifi kendisinde olan birkaç kitabını önermiş, içinden beğendiğin öyküyü seç demiş ve sonuna da “Eğlenelim.” yazmış. O dönem bu projeyi hayata geçiremedim, Yabani battı ve aylık yayın hayatı sonlandı. Ardından Celil abi vefat etti. Bu projemiz de aslında böylece yarım kalmış oldu.

Yabani’yi aylık sürdürmeyi becerememiştım ama konsept albümler olarak daha büyük çaplı yıllık albümler çıkartmaya karar vermiştim. 2020 yılında bilim kurgu sayısını çıkarttıktan sonra, 2021 yılında polisiye sayısı hazırlıklarına başladığımızda Ali Oker’e ulaştım. Kısa bir tanışma faslından sonra sağ olsun Ali de bu projeyi canı gönülden destekledi. 221B’de yayınlanmış “Baykuş Bana Bakıyor” hikâyesini çizgi romanlaştırmaya karar verdim. Bu noktada Celil Oker’in kahramanından da biraz bahsetmek gerekir. Remzi Ünal tam eski tip bir noir karakter; ama birçok yazarın yaptığı gibi Amerikan öykülerinden alınıp buraya uyumsuzca fırlatılmış bir karakter değil. Türkiye’de yaşadığı daha okuduğunuz ilk satırda belli olan hard-boiled ekolünden sert bir erkek. Tıpkı noir hikâyelerin olmazsa olmazı, tam anlamıyla başarıya ulaşamayan, kirli düzende temiz kalmaya çalışıp günü idare eden; tam da Türkiye’de hepimizin yaşamaya çalıştığı gibi yaşayan bir karakter.

“Baykuş Bana Bakıyor”un çarpıcı olmasının sebebi çok kısa sürede çok fazla olayı tek mekânda anlatıyor olmasıydı. Bu hikâyeyi çizgi romana uyarlamak zor bir işti ve bu zorluk, bu öyküyü seçmemde etkili oldu. Uzun süredir kendi hikâyelerimi çizmeme rağmen bu güzel ve zorlu hikâyeyi çizme işini kimseye bırakmadım ve kendime torpil yaparak ben çizgi romanlaştırdım.

“Yabani Polisiye Özel Sayısı” basıldıktan sonra Sevtap Hanım’a ve Ali’ye kitapları ulaştırdık, onlarla ortak güzel bir sevinç yaşadık. İşin doğrusu şimdi geriye baktığımda yaşadığımız ülkedeki tüm olumsuzluklara, zorluklara, çürümüşlüğe rağmen tıpkı Remzi Ünal gibi biz de küçük ama keyifli bir zafer kazanmışız.

DEVİRİM KUNTER

Yayıncısının Gözünden Celil Oker

Bin Lotluk Ceset, Bir Şapka Bir Tabanca, Çıplak Ceset, Kramponlu Ceset, Rol Çalan Ceset, Yenik ve Yalnız, Son Ceset ve Beyaz Eldiven Sarı Zarf gibi eserleriyle polisiye edebiyatın en önemli isimlerinden olan Celil Oker'in kitaplarını uzun zamandan beri Altın Kitaplar Yayınevi bünyesinde yayımlıyoruz.

İstanbul'da Boğaziçi Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okuyan, bu akademik altyapının sağladığı birikimle edebiyat kariyerine başlamadan önce reklamcılık, öğretmenlik, ansiklopedi yazarlığı gibi farklı işler yapan, 1998 yılında ise İstanbul Bilgi Üniversitesi, İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olan Oker, edebiyat alanında kalıcı bir iz bırakmaya 1990'ların sonlarında yazdığı polisiye romanlarla başladı. Celil Oker, Türk polisiye edebiyatına derin bir soluk aldırın isimlerden biri olarak edebiyat ve polisiyenin bir aradalığının mümkün olduğunu Türk okuruna kanıtladı, edebiyatımıza da bu tür eserler kazandırdı. Daha önce farklı yayıncılarda yayımlanmış tüm kitaplarına Altın Kitaplar Yayınevi'nde yeniden hayat verirken yıllar yılı pek çok 'bestseller' kitabı yayımlamış bir yayınevi olarak Türk polisiye edebiyatına böylesine zenginlik kazandıran bir ismin kitaplarını yayımlayacak olmaktan büyük gurur duyduk.

Zira Celil Oker, 1999 yılında yayımlanan ilk romanı *Çıplak Ceset* ile geniş bir okur kitlesi edinmiş, eski bir pilot olan ve özel dedektiflik yapan, romanın özgün başkahramanı Remzi Ünal'ı hayatımıza sokmuştu. Hem fiziksel hem de zihinsel anlamda güçlü, soğukkanlı ve stratejik düşünebilen, ama aynı zamanda insani zaafı da bulunan özellikleriyle Remzi Ünal, zamanla Türk polisiyesinin en sevilen karakterlerinden biri haline geldi. Remzi Ünal, özellikle de İstanbul'un bir parçası olması; şehrin sokaklarını, mahallelerini ve insanlarını çok iyi tanıması, şehrin onun için bir yaşam alanı olmasının ötesinde, bir nevi çalışma alanı olmasıyla da orijinal bir karakterdi. Ünal'ın kişiliği üzerinden modern bireyin kaygılarını, yalnızlığını, adalet arayışını ve hayatın anlamına dair sorgulamaları yansıtan Oker; daha önce de değindiğimiz gibi sadece bir polisiye yazarı olarak değil, aynı zamanda bir edebiyatçı olarak da ön plana çıktı.

Celil Oker'in Remzi Ünal serisindeki kitapları, akıcı dili, zekice kurgulanmış olay örgüleri ve derinlemesine karakter analizleriyle insan ilişkilerine, toplumsal meselelere ve bireyin iç dünyasına dair derinlikli gözlemler de sunuyordu. Oker eserlerinde, İstanbul'un kaotik yapısını ve bu yapının içinde yaşam mücadelesi veren bireyleri başarıyla yansıtıyordu. Romanlarında sıradan insanların içindeki karanlık taraflar ve bu karanlık tarafların nasıl ortaya çıktığı üzerinde duruyor, Remzi Ünal'ın bakış açısıyla okura sunulan hikâyeler sadece birer polisiye vakası değil, aynı zamanda insana dair derinlikli hikâyeler olarak karşımıza çıkıyordu.

Edebi kariyeri boyunca sadece roman yazmakla kalmadı Oker, aynı zamanda yazarlık atölyeleri düzenleyerek ve *Genç Yazarlar İçin Hikâye Anlatıcılığı Kılavuzu*'nu kaleme alarak genç yazarlara da yol gösterdi. Bu kılavuzun başında yer alan gençlere hitaben yazdığı mektupta, "İnsanoğlunun hikâye anlatıcılığını birçok hayati şeyden çok önce öğrendiğini biliyoruz. Yüz binlerce yıldan beri hikâye anlatıyoruz. Bu kadim ve şahane işi yapman için sana yardım etmeye niyetliyim. Birlikte çalışacağız. Çalışmamız bittiğinde eskisinden daha iyi hikâyeler anlatacağına eminim. Çünkü 'yaratıcılık doğuştan gelen bir armağan değildir. Öğrenilir, çalışarak elde edilir," diyerek hikâye anlatımına bakışını ve kapsayıcı anlayışını ortaya koyuyordu. Onun öğrencileri arasında bugün Türkiye'de tanınan pek çok yazar bulunmaktadır. Oker, 2019 yılında aramızdan ayrıldı ancak geride bıraktığı eserler ve öğrencileriyle Türk edebiyatında kalıcı bir iz bıraktı.

Hayata veda ettiği andan sonra bile Celil Oker'in ne kadar değerli ve üretken bir yazar olduğuna çeşitli dergilerde yayımlanmış öykülerini bir araya getirince biz de bir kez daha tanık olduk. İşte 2003'ten 2017'ye kadar *221B, Aries, Notos* gibi dergilerde yayımlanmış ve daha önce bir kitap olarak derlenmemiş öykülerinden oluşan *Haliç Manzaralı Cinayet* de bunun bir kanıtı. **Yazarın ölümünden sonra yayımlanacak ilk kitap olan bu eserin yayın programımızda olduğunu ve önümüzdeki aylarda yayımlanacağını yeri gelmişken belirtmek isteriz.**

Öykü türü Celil Oker'in edebi çalışmaları arasında önemli ve farklı bir yer tutar. İlk öyküleri daha çok genç yaşlardayken 1981 ile 1984 yılları arasında *Yarın* dergisinde yayımlanmıştır. Bu öyküler bugünkü tarzından farklı olarak polisiye türünde değil, o yılların Türkiye'sinin toplumsal ve siyasi yapısına eleştiri getiren politik öykülerdir. 2011 yılında yayımladığımız ilk öykü kitabı *Beyaz Eldiven, Sarı Zarf* da okurlar tarafından beğeniyle karşılanmıştı ve Remzi Ünal maceralarının bir parçasıydı. *Haliç Manzaralı Cinayet* kitabındaki öykülerse yine yazıldığı yıllardaki güncel krizleri arka plana alıyor ve 1999'dan beri tanıdığımız dedektif Remzi Ünal'la tekrar buluşmamızı sağlıyor. Bu öykülerin bazılarında Celil Oker'den alışık olduğumuz sert ve saf polisiye entrikalar bulunuyor, bazılarında ise kendisinden beklenmedik bir şekilde, neredeyse duygusal ve şiirsel bir dili de keşfedebiliyoruz. Kitaba ismini veren "Haliç Manzaralı Cinayet" öyküsünün ilk kez 2014 yılında *Notos* dergisinde, bir kısmının internete yer alan Publitary platformunda, 2016 ve 2017 yılı arasındakilerin ise iki aylık polisiye dergi *221B*'de yayımlandığını da belirtelim.

Altın Kitaplar Yayınevi olarak Celil Oker'in hak ettiği popülariteyi kazanmasını, edebiyat tarihimizdeki yerinin özenle altının çizilmesini diliyoruz. Bu sebeple hem genel okur kitlesinin hem de bu türü çok sevdiğini yakinen bildiğimiz genç okurların, Celil Oker kitaplarına ve onun olağanüstü karakteri Remzi Ünal'a hak ettikleri ilgiyi fazlasıyla vereceklerini umuyor, başka projelerle ve okurun da desteğiyle Celil Oker'in hatırasını yaşatmayı bir görev biliyoruz.

ELÇİN KAZANCI

Kara Kaplı Kurum Kokan Palto

Kitapların kadar ulaşılabilir olman gerekir çoğu zaman. Okurun sorularını içtenlikle yanıtlaman, inceliklerle geri dönüş yapman çok kıymetlidir. Eskiler bu erdemin hakkını verir, üstesinden gelirdi. Bizler öyle miyiz bilmiyorum. Yeni yetme yazı işçisiyken yazarlarla temas etmeye çalışır, fikirlerini kendime kılavuz ederdim. Kendisine yazdığım da soluksuz dönen ve sorularımı samimiyetle cevaplayan Celil Oker'in kitaplarından kısacık da olsa bahsetmek, derya deniz edebiyatında dergiyi hazırlayan herkes gibi benim için de bir saygı duruşu.

Kendisiyle hemhal ettikten sonra elime aldığım ilk kitabı şimdi konusundan bahsedeceğim değildi, sırasını bile çok sonradan öğrendim fakat polisiye yazarlarına ilham veren başkarakterini yani Remzi Ünal'ı ilk kez gördüğümüz kitap Çıplak Ceset.

Kitaba geçmeden önce Remzi Ünal'dan bahsetmek gerekir elbette. Yurtdışında yazılan romanlarda çoğunlukla görsek bile Türk edebiyatında ilklerdendir Remzi Ünal; klasik polisiyede farklı bir dedektif figürüdür. Eski pilot olan Ünal, karizmatiktir, zekidir ve çoğu zaman bildiğini okuyan bir karakterdir. Sigarayı ve kahveyi sever. Çıplak Ceset ise ilk romanlarını yazan her yazarda olduğu gibi Celil Oker'in güvenli sığınaklarının birinde başlar yani Boğaziçi Üniversitesi'nde, Celil Oker'in fikir dünyasını geliştiren okulunda. Bir kumaş tüccarı kaybolan yeğeni için Remzi Ünal'dan yardım ister, çok geçmeden amansız dedektifimiz bir cinayetle karşılaşır ve vaka gittikçe içinden çıkılmaz bir hal alır. Bizi ilk defa Celil Oker'in diliyle tanıştıran bu kitap değil elbette fakat Türk polisiye romanları içerisinde dil ve anlatım üzerine düşünmeye başlayan, kısa cümleler kuran, lüzumsuz hiçbir kelime ya da diyalog bulundurmeyen, edebiyatın tüm gerekliliklerini yerine getiren ilk polisiye roman belki de. Muamma ve çözüm nettir. Okurun zihninde iz bırakmaz. Kurgu neredeyse kusursuzdur.

İkinci romanı benimse ilk okuduğum Remzi Ünal macerası; Kramponlu Ceset. 3. ligdeki futbol takımlarından birine şike yapılacağına dair bir ihbar gelir. Bunun üzerine Remzi Ünal, olayı araştırmak üzere işe alınır. Başlangıçta basit görünen bu olay, ilk romanda olduğu gibi cinayet işin içine karışınca dallanır budaklanır. Remzi Ünal yazar sancısını içten içe hisseden bir karakter gibi daha çok kahve ve daha çok sigara içer. Aslında matematik ilk romanla aynıdır, belki bunda yakın zamanlarda yazılmasının da etkisi vardır fakat üzerine düşününce bunun öyle olmadığını, denkleme farklı değişkenlerin girdiğini de görürüz. Kramponlu Ceset, futbol dünyasının karanlık yönlerine inerken bize aslında şimdi çok yakın ama her dönemin sorunlarını polisiye aracılığıyla iletir. Kurgu önceki kitaba kıyasla boşluksuz, insan ilişkileri sansürsüz, ters köşeleri boldur.

İlk romanıyla ödül almasına rağmen Celil Oker, bu romanla daha oturaklı, ne yaptığını bilen bir romancıdır. Üçüncü kitabı yani Bin Lotluk Ceset'e geldiğimizde birbirinin devamı olmadığını düşüneneğimiz bir romana evrilir. Roman sanatını kusursuz kullanan Oker bu romanında göstererek anlatmanın, eylem yüklü cümlelerle zirvesine çıkar. Kurgudaki boşlukları doldurmuş ve Remzi Ünal belki de Yıldız Turanlı ile ilk defa karşılaşmasından olsa gerek daha çok sigara ve kahve tüketmektedir. Bu sefer bizi para piyasalarının içine fırlatarak, gözler önünde yaşananların derinine inmemizi sağlar Oker.

Dördüncü Kitabı, beni en çok etkileyen ve yazarlar için genel bir seriye başlarken mutlaka burada durup düşünmelerini gerektirecek Rol Çalan Ceset. Dilin bir polisiye romanda nasıl gelişeceğine, tasvirlerin ve anlatımın niteliğinin nasıl yükseleceğinin Polisiye edebiyatı açısından en önemli eseri bence. Celil Oker gittikçe hâkimiyet kurduğu alanın farkında ama bir o kadar da düşünceli olabilir, bu içinde bulunduğu zıtlıklar metninin daha ağır akmasını sağlasa bile saf bir okur olarak doyurucu bir anlamda taşıyor. Kısaca kitaptan da bahsedelim; Dedektif Remzi Ünal, kazanç sağlamayacağı, üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokmamaya kararlıdır. Ne gerekiyorsa onu yapacak, etliye sütlüye karışmayacaktır. Bir akşamüzeri, kendisinden yardım isteyen tiyatrocı bir genç kızı arabasına almak zorunda kalır fakat ilkelerine ters düştüğünü düşünerek genç kızı arabadan indirir. Kısa sürede gözden kaybolan genç kızın o gece bir cinayete kurban gittiğini öğrenen Remzi Ünal kurallarını paramparça ederek cinayeti işleyenin peşine düşer.

Evet, daha çok ama daha çok sigara içer, belki de gizli gizli içinde büyüttüğü aksiyon iştahı kabarmıştır, belki de bu geleceği o çağırmıştır ama Remzi Ünal vakayla uğraşırken dünyadan uzaklaşmış, o ana odaklanmıştır. Belki de onun gerçek yaşamdan kaçışının da öznesi budur, cinayetlerdir.

Bu çıkarımla bakacağımız serinin beşinci kitabı Son Ceset. Remzi Ünal'ın önceki dönemlere kıyasla paraya çok ihtiyacı fazladır. Ve tereyağından kıl söker gibi halledebileceği bir vakayla kapısı çalınır. Bir politikacının eşi ondan yardım ister, yapacağıysa çok basittir. Sadece birilerine gözdağı verecektir. Vakayı almak için gittiğindeyse bir cesetle karşılaşır. Evet, Remzi Ünal sigarayı sömürmekte, aç karnına daha çok kahve tüketmektedir. Ama Remzi Ünal'ın gerçekten paraya mı ihtiyacı vardır yoksa tutkunu olduğu bıçak sırtında yaşamaya, adrenalinin damarlarında süzülmesine mi? Beşinci kitabın sonuna geldiğimde bu soruyu kendime daha çok sordum.

Altıncı kitapta yani Bir Şapka Bir Tabanca'da bu izleğin peşinde koşacaktım. Hiç tanımadığımız bir karakter için bu soruları kendimize sorabiliyorsan, onca bilinmeze rağmen aslında o kişiyle özdeşlik kuruyoruz demektir. Kişi dedim çünkü o bir roman karakterinden öteye geçip bankta yanımıza oturmuş ceketli kurum kokan, gerçek, bizden bir dedektiftir.

Artık dili, anlatımı, kurgusu, göndermeleri kusursuz işleyen matematiğiyle orada bir sfenks gibi dikilen romanların altıncısı için kıymetli eleştirmen A. Ömer Türkeş şöyle demiş, *"Remzi Ünal, hiç şüphesiz polisiye tarihimizin şimdiye dek yaratılmış en inandırıcı dedektif tipleresidir. Celil Oker, gündelik hayatın küçük ayrıntılarının çok canlı tasvirleriyle polisiyelerde sık rastlanmayan gerçek bir insan tipi yaratıyor."*

Tam da bir romanda okurun arayacağı tat bu, edebiyatın gerçekten daha gerçek olduğunu kanıtlayan da bu işte. Yazar bu romanında aile içi bir hesaplaşmayla karşımıza çıkıyor. Klasik polisiyelerde sıklıkla karşılaştığımız bu hikâye, aslında şehirli yaşamıyla da ilgili ipuçları vererek önceki romanlarında olduğu gibi karmaşık bir çözümü bize basitçe sunuyor. Ve evet, daha fazla sigara içerek, çoğu zaman sömürerek. Bu kitapla birlikte önceki kitaplarda da Remzi Ünal'ın geçmiş maceralarına isim isim atıfta bulunur. Onun için belki de farklı maceralar anlatsa da hepsini bir sırayla okumak, sebebi ve sonucu belli eserler için bir engel olabilir. Ama çözüme giderken izlediği yolu görmek ve göstererek anlatımın keyfine varmak için bu söylediğimi göz ardı da edebilirsiniz.

Unutmadan Yıldız Turanlı karakteriyle tekrar karşılaşırız, devamlılık mı aşk mı? Bence aşk. Yenik ve Yalnız aslında bunun içimize işleyen örneklerinden biri.

Remzi Ünal, Yıldız Turanlıyla evlilik hazırlıkları yaparken telefonu çalar, arayan tanıdık bir isimdir ve ondan yardım istemektedir. Sadece bir zarfı teslim edip gelecektir, kolaydan bile kolaydır aslında fakat Remzi Ünal aksiyonu da beraberinde getirir, her zamanki gibi. Evlilik arifesinde olmasından gerek Remzi Ünal biraz yumuşar ve hatta sigarayı da bırakır, birazcık. Duygusal yükselişin ve çöküşün romanı olduğu kadar katman katman çoğalan muammasıyla en tatminkâr romanların da başında gelir.

Ateş Etme İstanbul, belki de üstüme gelme İstanbul mu desek, işlerinde olduğu kadar duyguları da yıkılan ve Yıldız Turanlı'dan uzaklaşan Remzi Ünal her şartını onaylayan bir vakayla karşılaşır. Çözüme giderken duyguların da geleceğin de inşası zordur artık. O da gerekeni yapar ve sigaraya daha çok asılır asılır. Hastane koridorlarını ve sağlık sistemindeki suçları gözler önüne süren Celil Oker aslında sadece bir şehrin değil bir ülkenin de portresini ele almaktadır bu romanda. Ve bir karakterin gelişimi olduğu kadar, bir yazarın gelişimini, tıkanışını, yükselişini gördüğümüz serinin son romanı, parça parça tekrar dönüp baktığım sigaradan ciğeri solmuş, kahve içmekten gözleri kızarmış Remzi Ünal'la son karşılaşmamız.

Bir iş cinayetine peşinde düşen başkarakterimiz her zamaki muammayla başa çıkarken karakterle olduğu kadar toplumla da özdeşlik kurmamızı sağlıyor. Suçun sadece bulunduğu ortamla eş değer olmadığını gösteren romanlarının istemeyerek de olsa finalini yapıyor. Hem gerçekçi hem de toplumcu. Peki, bunu hissettiriyor mu?

Asla hayır.

Öyle kanlı canlı, İstanbullu bir başkarakterimiz ve öyle yalın ve sonuç odaklı biri dilimiz var ki bu romanlarda, başka polisiye yazarlarının, kendini usta kabul edenlerin de örnek almasını sağlayacak sadeliğin peşinden koşuyor ve ışığı gözümüze değil her zaman önümüze tutuyor.

Evet Celil Oker, seninle Genç Yazarlar İçin Hikâye Anlatma Kılavuzu kitabını okuduktan sonra konuşmuştuk. Masum mesajıma öyle içtenlikle öyle güzel geri dönmüştün ki, ürkek bir yazar olarak belki de o çekingenliğimi sezmiş, beni yüreklendirmiştin. Vurdumduymaz yazarların ve sanatçıların ötesinde, bir çocuğa dokunmuş ve onu büyütmüştün. Şimdi biz birinin kolunun altına sığınacaksa, onun senin nitelikli, katmanlı, gerçekçi ve toplumcu, karakterleriyle aramızda, şehrimizde yaşayan kara kaplı, kalın Celil Oker'in paltosu olduğuna inanıyorum.

Saygıyla ve özlemle...

MELİH GÜNAYDIN

Suç Edebiyatının Öncü İsmi: Celil Oker

Türk edebiyatının önemli temsilcilerinden biri olan Celil Oker, 1952 yılında Kayseri'de doğdu. Tarsus Amerikan Koleji'ni bitirdikten sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okudu. Eğitim hayatı boyunca edebiyata olan ilgisini sürdüren Oker, mezuniyetinin ardından reklamcılık sektöründe çalışmaya başladı.

Reklamcılık kariyerinde edindiği deneyimlerin yanı sıra yazma tutkusunu da sürdüren Celil Oker, polisiye edebiyata olan ilgisini profesyonel yazarlıkla birleştirerek Türk edebiyatına önemli eserler kazandırdı. Oker'in edebiyat dünyasına adım atışı, 1999 yılında Kaktüs Kafe ile Oğlak Yayınları'nın birlikte düzenlediği Polisiye Roman Yarışması'nda Çıplak Ceset romanıyla birincilik ödülüne layık görülmesiyle gerçekleşti. Yarattığı Remzi Ünal karakteri bu romanla Türk okuruyla tanıştı ve çok sevildi.

Celil Oker'in eserlerinde dikkat çeken unsurlardan biri, detaylı ve gerçekçi mekân tasvirleri ile derinlikli karakter analizleridir. İstanbul'un sokaklarında geçen hikâyelerinde, okurlara hem şehrin karanlık köşelerini hem de karakterlerin iç dünyalarını ustalıkla sunar. Hard-Boiled romanın sıkı bir temsilciliğini yapan yazarın dedektifi Remzi Ünal, Türkiye'nin ilk özel dedektifi (Private Eyes) unvanına sahip olarak Amerikan şehirlerinde cirit atan meslektaşları Philip Marlowe, Sam Spade, Matthew Scudder ile yarışacaktır.

Celil Oker'in başlıca eserleri arasında "Çıplak Ceset", "Rol Çalan Ceset", "Kramponlu Ceset", "Bin Lotluk Ceset", "Son Ceset", "Sen Ölürsün Ben Yaşarım", "Yenik ve Yalnız", "Bir Şapka Bir Tabanca", "Ateş Etme İstanbul" gibi romanlar yer almaktadır. Yazarın bütün yapıtları sadece birer suç kurgusu olmanın ötesinde, toplumsal eleştiriler ve insan psikolojisine dair derin gözlemler de içermektedir.

Celil Oker, aynı zamanda genç yazarlara da ilham kaynağı olmuş ve çeşitli üniversitelerde yaratıcı yazarlık dersleri vermiştir. Yazarlık kariyerinde birçok ödül kazanan Oker, Türk polisiye edebiyatına katkıları nedeniyle saygı ve takdirle anılmaktadır.

Celil Oker'in hayatı ve eserleri, Türk edebiyatında polisiye türünün gelişimine büyük katkı sağlamış ve bu alanda yeni nesil yazarlara ilham olmuştur. Oker, gerçekçi ve sürükleyici anlatımıyla okurlarını kendine hayran bırakmaya devam etmektedir.

CELİL OKER'İN İKONİK DEDEKTİFİ REMZİ ÜNAL

Celil Oker'in kaleminden çıkan Remzi Ünal, Türk suç edebiyatının en sevilen ve en tanınan karakterlerinden biridir. Remzi Ünal, sadece bir dedektif değil, aynı zamanda derinlemesine işlenmiş bir karakter olarak okuyucuların gönlünde taht kurmuştur. İlk olarak 1999 yılında yayımlanan "Çıplak Ceset" romanında karşımıza çıkan Remzi Ünal, kısa sürede büyük beğeni toplamış ve Celil Oker'in diğer eserlerinde de başrolde yer almıştır.

Remzi Ünal, eski bir pilottur. Bu geçmişi, ona farklı bir bakış açısı ve sorun çözme becerisi kazandırmıştır. Pilotluk kariyerini bıraktıktan sonra dedektifliğe adım atan Ünal, kendi kurallarına göre yaşayan ve bağımsız çalışmayı tercih eden bir karakterdir. Soğukkanlı, analitik ve detaycı yapısıyla dikkat çeker. Olaylara yaklaşımı genellikle mantıklı ve sistematiktir, ancak gerektiğinde içgüdülerini de devreye sokar. Remzi Ünal'ın en belirgin özelliklerinden biri, dürüstlüğü ve adalete olan bağlılığıdır. Her ne kadar zaman zaman yasal sınırların dışına çıksa da, bunu her zaman daha büyük bir iyilik ve adalet için yapar. Kendi etik kurallarına sıkı sıkıya bağlıdır ve bu kurallar onun yol göstericisi olur.

Celil Oker'in romanlarında Remzi Ünal, İstanbul'un karmaşık ve kaotik sokaklarında suçluların peşine düşer. Şehrin hem tarihi hem de modern yüzünü gözler önüne seren Oker, Ünal'ın hikâyelerini İstanbul'un farklı semtlerinde geçirir. Bu sayede, okuyucular sadece bir suç hikâyesi okumakla kalmaz, aynı zamanda İstanbul'un çeşitli yüzleriyle de tanışır.

Remzi Ünal'ın maceraları, sadece cinayet ve suç olaylarını çözmekle sınırlı değildir. Her bir roman, aynı zamanda karakterin kişisel gelişimini ve iç dünyasını da derinlemesine inceler. "Çıplak Ceset", "Rol Çalan Ceset", "Kramponlu Ceset" ve "Bin Lotluk Ceset" gibi eserlerde Ünal, farklı suçların peşine düşerken, aynı zamanda kendi geçmişiyi ve kişisel çatışmalarıyla da yüzleşir.

Celil Oker'in eserlerinde Remzi Ünal, sadece bir dedektif olarak değil, aynı zamanda toplumsal eleştirilerin ve insan psikolojisinin derinlemesine incelendiği bir karakter olarak da öne çıkar. Oker, Remzi Ünal'ın gözünden toplumsal adaletsizlikleri, yolsuzlukları ve bireysel trajedileri ustalıkla işler. Bu sayede, okuyucular hem sürükleyici bir hikâye okur hem de derinlemesine düşünme fırsatı bulurlar.

Remzi Ünal, Celil Oker'in yaratıcı dehasıyla hayat bulan ve Türk edebiyatının en önemli karakterlerinden biri haline gelen bir dedektiftir. Onun hikâyeleri, sadece birer roman olmanın ötesinde, toplumsal ve psikolojik derinlikleriyle de okurları etkiler. Remzi Ünal, adalet arayışı, kişisel etik anlayışı ve çözüm odaklı yaklaşımıyla, polisiye edebiyatın unutulmaz karakterlerinden biri olarak anılmaya devam edecektir.

*Genç yazarlara emanet ettiğin ışığın sönmesine izin
vermeyeceğiz... Ve biz de, öğütlediğin üzere
“eğleneceğiz”.*

II. Dünya Savaşı üzerine birçok film çekildi, tonlarca kitap yazıldı. Bunların birçoğu o dönemde yaşanan olayları anlatıyordu. Bu döneme dair üretilen eserlerde karşımıza sıklıkla çıkan karakterler ise casuslardı.

Fritz Lang tarafından 1928 yılında çekilen Spione sinemada karşımıza çıkan ilk casus türüne ait film oluyor.

Kendi içerisinde ayrıca alt türleri ayrılan casus filmlerinin en bilinenleri ise savaş casusu alt türünü oluşturuyor. Bunlar genellikle casus filminin anlatı ve karakter unsurlarını savaşın arka planıyla harmanlayan bir alt tür olarak biliniyor. Genellikle bu filmler casusa atanan bir görevle başlıyor ve ulusal bir tehdidin hafifletilmesini ya da belirli bir savaşı kazanmak adına gerekli bilgilerin ele geçirilmesini konu alıyor. Görevi alan kahraman, bu görevi başarıyla tamamlayabilmek için aşk ilişkisi, arkadaşlıkları ya da kişisel fobileri nedeniyle karşısına çıkacak engellerin, tehlikeli tehditlerin, bazen de psikolojik endişelerin üstesinden gelmek zorunda kalıyor.

Görsel: IMDb

Amazon Prime ile izleyicilerle buluşan, Damien Lewis'in 2014 tarihli "Churchill's Secret Warriors: The Explosive True Story of the Special Forces Desperadoes of WWII" adlı kitabına dayanan, dilimize **Gayribeyefendi Savaş Dairesi** olarak çevrilen **The Ministry of Ungentlemanly Warfare** (2024) filmi de casus türünün iyi örneklerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Yönetmenliğini Guy Ritchie'nin yaptığı filmin oyuncu kadrosunda Henry Cavill, Eiza Gonzalez, Alex Pettyfer, Cary Elwes, Alan Ritchson, Til Schweiger gibi isimler bulunuyor.

Filmin konusunu II. Dünya Savaşı'nın yönünü değiştirmek üzere görevlendirilen bir grup İngiliz askerinin yaşadıkları olaylar oluşturuyor. 1939 yılında İngiliz ordusu Almanya ordusu tarafından yenilgiye uğratılmaktadır. Bu durum üzerine Winston Churchill, centilmen savaş kurallarını bir kenara bırakarak bir karşı hamle yapmak ister. Amacı, bir asker topluluğunu düşman hattının arkasına gizlice sızdırmaktır. Askerler, hayati tehlikesi olan bu planı öldürülme ihtimallerini bilerek kabul eder. Sağlam bir birlik kurulmasıyla Nazilere karşı önemli galibiyetler elde edilir.

TANIDIK BİR AJAN

Filmin ilk ilgi çeken yanı centilmenliği ile ünlü İngilizlerin "gayribeyefendi" olacaklarını fısıldayan ismi. Konusuna bakıldığında diğer casus filmlerinden bir farkı yok gibi görünse de içerisinde yer alan karakterler nedeniyle bu film çok özel bir yere sahip olmayı başarıyor. Peki kim bu karakterler?

Casus denilince aklımıza ilk gelen isim "Bond..James Bond!" oluyor. Bu filmi önemli kılan noktalardan biri James Bond karakterini yaratan Ian Fleming'in de bu filmde bir karakter olarak karşımıza çıkması.

NAZİLER ve CASUSLAR

Özellikle Naziler karşında sanat eserlerini, ülkelerini ya da arkadaşlarını kurtarma operasyonlarına değinen ve gerçek hayattaki olaylar üzerinden kurgulanan birçok film var. Örneğin **Indiana Jones** karakteri, II. Dünya Savaşı'nın beklenmedik bir müfrezesinin sanat şaheserlerini Alman hırsızlardan kurtarmak ve sahiplerine iade etmekle görevlendirilmesini anlatan ve gerçek olaylardan uyarlanan **The Monuments Men** (2014) filminin kurgusal bir hali dahi sayılabilir.

James Bond'un yaratıcısı olan Ian Fleming'in bir İngiliz casusu olduğunu zaten çoğumuz biliyoruz ancak bunca II. Dünya Savaşı filmi içerisinde onu bir karakter olarak görme şansımız olmamıştı. Bu filmde Ian Fleming'in II. Dünya Savaşı'nın kaderini nasıl değiştirdiğini de izleme şansı buluyoruz.

Filmdeki diğer önemli detaylar telsiz konuşmaları, iletişim protokolleri, Morse alfabesi kullanımının gerçekçi bir şekilde gösterilmesi ve filmin Antalya'da çekilmiş olması. Evet, bu filmin çekimleri 2023 yılında Antalya'da gerçekleştirildi. Filmde yer alan Henry Cavill'in canlandığı Gus March-Phillips karakterinin gerçek yaşamda Fleming'in James Bond karakterine de ilham verdiği söyleniyor. Oldukça yakışıklı ve ardında kimseyi bırakmama konusunda dirayetli olan bu adam, çözümlenemez durumlarda proaktif çözümler üretebilen ve öldüramazı öldüren bir karakter olarak da beyazperdeye yansıyor. Bir de kadın casusumuz Marjorie Stewart var. O da her türlü işkenceyi göze alabilen bir kadın ajan olarak dikkat çekiyor. Olaylardan sonra James Bond'a ilham veren Philips ile evlenmiş olduğunu da belirtmekte fayda var.

Fleming'e James Bond ilhamını veren askeri casusu ve Ian Fleming'in bizzat kendisini bir karakter olarak izlemek isteyenler, çekimleri ülkemizde gerçekleştirilen bu filmi kaçırmassınlar, fena halde üzülmürlər!

Suç dizilerinde formül basittir. Küçük ve beladan uzak bir kasabada beklenmedik bir ölüm haberi gelir. Üstelik ölen kişi herkesin sevdiği iyi, temiz yürekli bir kasaba sakinidir. Cinayet araştırılmaya başlandığında ise bu küçük ve beladan uzak kasabanın, aslında hiç de dışardan görüldüğü kadar masum olmadığını anlamaya başlarız. Çünkü kasabada yaşayan neredeyse herkesin, bu cinayeti işleyebilmek için bazı nedenleri vardır.

İşte 2021 yapımı "**Mare of Easttown**" da tam olarak bu formülle yola çıkıyor. HBO yapımı, 7 bölümden oluşan dizi Brad Ingelsby'nin kaleminden çıkmış ve dizinin tüm bölümleri Craig Zobel tarafından yönetilmiş. Dizinin başrolünde Kate Winslet'i görüyoruz ve ona Dedektif Colin Zabel rolüyle American Horror Story'yle tanıdığım ve çok kaliteli bir oyuncu olduğunu düşündüğüm Evan Peters eşlik ediyor. Ayrıca dizide gördüğünüzde "Yav kimdi bu adam?" diyeceğiniz Richard adında bir karakter var. Kendisi Christopher Nolan harikası "Memento" filminin başrol oyuncusu Guy Pearce. Yaşlanmış, o olduğunu anladığımda çok şaşırdım.

Dizi 2021 yapımı fakat ben bu diziden geçtiğimiz günlerde, Instagram'daki dizi ve film önerilerini ilgiyle takip ettiğim Ceren Karaaslan'ın (@sabah7filmleri) hazırladığı video sayesinde haberdar oldum. Bu diziyle tanışmama vesile olduğu için buradan bir kez daha kendisine teşekkür ederim. Çeşitli türlerde kaliteli dizi ve film önerilerine ihtiyacınız varsa, Ceren Karaaslan'ın hesabına göz atmanızı tavsiye ederim.

Koyu bir **Twin Peaks** izleyicisiyim. Tüm seriyi belirli aralıklarla baştan tekrar izler, tazelerim. Kendisi ilk paragrafta bahsettiğim suç dizileri formülünü ilk kullanan ve diğer tüm bu türdeki dizilere ilham olan dizidir.

Mare of Easttown'ın genel hikâyesinin de bu tatta olduğunu öğrenince hemen izlemek istedim. Ülkemizde diziye BluTV'den ulaşmak mümkün. 7 bölümlük bu diziyi iki gün içinde ilgi ve heyecanla izleyip tamamladım. Dizinin bir bölümü yaklaşık bir saat sürüyor ve her bölüm sonunda katile bir adım daha yaklaştığınızı hissediyorsunuz. Fakat eğer benzer türde diziler izlediyseniz biliyorsunuzdur ki, bir önceki bölümün sonunda katil olduğunu düşündüğünüz kişi muhtemelen katil değildir.

Dizi, kasabada yaşayan genç bir kadının ölümüyle başlıyor. Kasabanın yerel polisi Mare (Kate Winslet) geçmişe ait çözölememiş bir "kayıp kız" vakasını da araştırmaktayken, bu ölümün geçmişteki vaka ile bağlantılı olabileceğini düşünerek konuyu soruşturmaya başlıyor. Ve davada kendisine Dedektif Zabel (Evan Peters) eşlik ediyor. Bu polisiye hikâye devam ederken, Mare özelinde dramatik bir hikâyenin de içine giriyoruz. Evet bu dizi hem bir polisiye hem de sağlam bir drama. Hayatı dağılmakta olan ve ailevi sorunlar yaşayan Mare, bir yandan kendi dertleriyle başa çıkmaya çalışırken diğer yandan kendini mesleğine adanmış güçlü bir karakter. Fakat bu iki konu zaman zaman birbirini içine girerek karakterin yanlış kararlar vermesine de neden olabiliyor. Kate Winslet'in bu güçlü ama dağılmak üzere olan karakteri başarıyla canlandırdığını düşünüyorum. İzlerken bunun bir dizi olduğunu unutabiliyorsanız, işte orada hikâye ve oyunculukların sahiciliğinden bahsetmek mümkündür.

Spoiler olmaması adına daha fazla detay vermek taraftarı değilim; fakat 7 bölümü de keyifle izlediğimi ve finalini çarpıcı bulduğumu söylemeliyim. Tavsiyem, izlerken katilin kim olduğunu çözmeye çalışmayın. Çünkü Stephen King bile 6. bölümün sonuna kadar katilin kim olduğunu çözmemiş. Çözdüğünde bu düşüncesini Twitter hesabından paylaşmış ve haklı çıktığında takipçileri tarafından tepkiyle karşılanmış. Çünkü bu gerçekten sürpriz bir son ve katilin kim olduğunu son ana kadar bilemeyecek izleyiciye, doğruluğundan emin olmasa da büyük bir spoiler vermiş.

Liseye giderken, babamla birlikte **Fight Club** izlediğimizde başıma gelen olayı hatırlattı King'in bu tahmini olayı. Filmi ikimiz de ilk kez izliyorduk fakat babam filmin yaklaşık 15-20. dakikalarında malum karakteri gösterip "Bu adam gerçek değil," dedi. Tüm filmi adamın gerçek olmasını dileyerek izledim ama sonunda babamın filmin başında yaptığı tahmin doğru çıktı. Demek ki bir yapım, senarist/yazar perspektifiyle izlendiğinde katilin kim olduğunu ya da kimin gerçek, kimin hayal ürünü bir karakter olduğunu tahmin etmek o kadar da zor değil.

Mare of Easttown'a geri dönecek olursak, ilk bölümler karakterleri ve kasabayı tanıyabilmemiz için biraz yavaş aksa da hikâye ilerledikçe temposu artan bir dizi. Son bölümünde yer alan çok büyük bir mantık hatası dışında, dizinin genel ortalamasına baktığımızda tutarlı ve iyi örülmüş bir hikâye. Türün diğer örneklerinden "**The Killing**" ve "**Broadchurch**" ile benzer "soğuk" bir atmosferi var. Hatta Kate Winslet'in dizideki imajını **The Killing**'in ana karakteri Sarah Linden'a fazlasıyla benzettim. Zaman zaman klişelere başvuran bir dizi olsa da, ben çarpıcı finali nedeniyle kendisine mutlaka bir şans vermenizi öneriyorum.

Bir sonraki suç yapımı kritiğinde görüşmek üzere!

Resim: Ercan Akbay
Öykü: Alper Kaya

AVCININ SON NOTASI

Canı sıkındı ve içiyordu.
Bir yerden sonra, neden canının sıkın olduğunu
anımsamayacak kadar sarhoş olmuştu. Fakat onu
bir köşeden izleyip, sabaha karşı bar çıkışında onu
vuracak olan alacaklısı sarhoş değildi ve olmayacaktı.

Zamana meydan okuyan eserler yaratmak için zamana meydan okuyan bir yazar olmanız gerek. Bu herkesin harcı değil. Farklı disiplinlere hâkim olacaksınız. O disiplinlerin her birini kullanacak, türlü işler yapacaksınız. Üretecek, durmayacaksınız. Ve hatta bir ilke imza atacaksınız mesela!

Zor...

Piraye Şengel'i daha nasıl tanımlayabiliriz ki?

İyi okumalar.

Aras Gençtürk: İlk romanınız *Gölgesiz Bir Kadın* 1994 yılında yayımlandı. Polisiye kurguya girişiniz de bir nevi böyle başlıyor. Ancak bunun öncesinde şiirler, öyküler ve dergicilik var. Geçmiş kariyerinizin polisiye romanlara, bir polisyeci olmanıza etkisi oldu mu? Yolunuzun polisiyeye çıkmasını nasıl açıklarsınız?

Piraye Şengel: Evet olmalı... Zaten etkisi olmaması da mümkün değil. Geçmişimiz bizi oluşturan en önemli boyuttur. Yazmaya küçük yaşlarda başladım diyebilirim. Ben sonradan yazar olunacağına inanlardan değilim. Galiba bu dürtüyle doğuluyor ve çevrenin etkisiyle geliyor. Yazmaktan vazgeçmezsen de yazar oluyorsun. Yetenek de tek başına yeterli değil. Çalışmak ve disiplin gerekiyor. Ben yazmaya başladığımda, politik bir ortam vardı.78 kuşağıyım. Ülke meseleleri yakından ilgilendiriyordu bizi. Ayrıca Köy Enstitüsü öğretmeni olan anne babaya sahip olmak, önce Halkevlerinde sonra Attila İlhan'ın çevresinde dergicilik yapmak, beni toplumsal meselelere ve yazmaya iyice yakınlaştırmıştı. Bu yıllar boyunca, bana neler okumam gerektiğini söyleyen rehberlerim sayesinde, esaslı kitaplar okudum. Önemli edebiyat ve felsefeci adamları dinledim. Karacan Yayınları'na o yıllarda gelen ve bugün edebiyat dünyasının mihenk taşları olmuş yazarlarla, edebiyat tartışmaları yapmak gibi bir şansım oldu. Onlardan toplumsal bir temele dayanmayan romanların "suya yazılmış yazı gibi" olduğunu öğrendim. Bütün bunlar benim giderek edebiyatçı kimliğimi oluşturmaya başladı. Tabii bir de çocukluğumdan beri giz çözme merakım ve kurgu yapabilme yeteneğine sahip olmam eklenince, bütün bunlar yazmamı; yani romancı olmamı sağladı diyebilirim. *Gölgesiz Bir Kadın* romanı, toplumsal bir temele dayandığı için de o yıllarda eleştirmenler tarafından "Politik Polisiye" diye adlandırılmıştır.

AG: Polisiyeye, suç kurgusuna daha derinlemesine girmeden önce sormak isterim. Kariyerinizde aldığınız kararlarda çokça rolü olan Attila İlhan'ın romancılığınızda da etkisi var mı?

PŞ: Kesinlikle oldu. Attila İlhan bir okuldur. Kimde etkisi olmadı ki? Pınar Kür'den Buket Uzuner'e Mehmet Eroğlu'ndan Selim İleri'ye kadar birçok ismi etkilemiştir. Çevresinde ondan beslenen çok insan vardı. Duygu Asena, Ataol Behramoğlu, Nezihe Meriç, Alev Alatlı, Ayla Kutlu gibi... Soner Olgun bile müziğini ondan öğrendikleriyle geliştirmiştir. Ayrıca sadece romancılığı değil şairliği, dergiciliği, sinemacılığı ve televizyonculuğuyla da hepimize yol göstermiş, kendi deyişiyle "Tramplen" görevi görmüştür. Ahmet Kaya'nın en güzel şarkıları onun şiirleridir. TRT'nin en başarılı dizilerinin senaryoları onundur. Onun yaptığı her işlerde, çevresindeki halklarda kim varsa, bugün mesleklerinin erbabı olmuştur. Daha sonra onun dizilerini seyredenler; şiirlerini, romanlarını, hatta deneme kitaplarını okuyanlar onu örnek almışlardır. Yollarını ona göre çizmişlerdir.

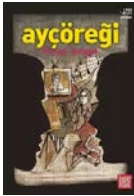
AG: Polisiye kurgunun yanı sıra başka türlerde de eserleriniz var. Hepsini içinde bir kıyas yapacak olsanız, hangi türün bir hikâyeyi anlatmayı kolaylaştırdığını söyleyebilirsiniz? Diğer türlere kıyasla polisiyenin / suç edebiyatının hikâyeye anlatıcılığına etkisi baz alındığında neler daha farklıdır?

PŞ: Aslında ben polisiye olmayan edebi romanlarımda da polisiye kurguyu kullanan bir romancıyım. Polisiye kurguyu kullanan romanlar "koşmuyor" bana göre. Dünyadaki en büyük edebiyat eserleri de polisiye kurgu kullanılarak yazılmıştır. Bir kitaptaki altını çizdiğim bir cümle, benim yol göstericim olmuştur. "Okuyucu ürkek bir tavşan gibidir, ilk sayfadan yakalamazsanız okutmanız zor olabilir." Polisiye kurgu, roman yazmanın matematiğinin içindeki en önemli öğedir bana göre. Bu yüzden de anlatıcılığa çok yardımcı olur. Bizden İhsan Oktay Anar, Mehmet Eroğlu, Pınar Kür hatta Orhan Pamuk bile polisiye kurguyu kullanarak yazmışlardır. Dünyada da Dostoyevski buna en iyi örnektir.

AG: Romanlarınız fazla uzun olmamakla birlikte son derece eğlenceli, hızlı okunan ve değişen bir yapıya sahip. Kısa bölüm geçişleriyle kurgunun temposu sürekli artıyor. Zaten siz de Dedektif Dergi'ye verdiğiniz röportajda "Kaslıdır romanlarım, koşar. Çünkü aceleciyim ve yazarken sıkılırım," diyorsunuz. Bunu açmanızı rica edeceğim ve soracağım: Günümüzde ideal polisiyenin temposu hızlı ve değişken mi olmalıdır? Piraye Şengel bir okur olarak da bunu mu tercih eder?

PŞ: Romanlarım için söylediğiniz güzel sözler için teşekkürler. Bir yazar için bu söyledikleriniz sevindirici. Evet aceleciyim, bu yüzden kaybettiğim zamanlar oldu. Ama bu çoğu zaman işime de yaradı. Bir yerde okudum, aceleciliğin kendini güvende hissetmemekle bir ilgisi varmış! İlginç. E yani bu dünyada da kendimizi güvende hissetmememiz kadar doğal ne olabilir ki? Hiçbir şey güven vermiyor. Ama bu stres ve acelecilik bende itici bir şey yaptı galiba. Günümüzde de her şey koşuyor ve çok hızlı. Hızlı olduğum için bana uyuyor. Çağı yakalamışım çok önceden! (Gülerek)

Sanatın her dalında yeni şeyler yapılıyor. Güzel yapılanlar da var. Bu sevindirici. Ama burada hızlı olsun diye içerik kaçırılmamalı. Çok büyük bir şey, çok hızlı anlatılabildiği gibi; çok yavaş anlatılan ve bir sanat eseri gibi kotarılmış işler de var. Steven Zaillian'ın siyah-beyaz çektiği Ripley dizisi mesela. Bence harika bir sanat işiydi. Yani önemli olan hız mı, yoksa nasıl anlattığını mı? Bunu düşünmeliyiz.

AG: Polisiyemizde 'yardımcı dedektif' dendi mi akla ilk gelen isim sizsiniz. Yabancı kurgularda ve genel olarak polisiye tarihinde görmeye alışık olduğumuz bu karakterler ile ilgili çokça fikir vardır. Öyle ki yardımcı dedektifin ana dedektifi geçtiği gerekçesiyle verilecek ödüller bile etkilenir. Peki siz bunun bir tekniği olması gerektiğine inanıyor musunuz? Tabiri caizse yardımcı dedektif yerini bilmeli mi?

PŞ: Diyalektik felsefeye göre "bugün sana, yarın bana" gibi diyebiliriz! (Gülerek) Yani bazen yardımcı karakterin öne çıkmasını engelleyemezsiniz. Rol çalarak öne çıkabilir. Çıkıyorsa engellemeyin! (Gülerek) İşin şakası bir yana, iyi kurgu yaparak her şeyi dengeleyebiliriz. Benim yardımcı karakterim Azade, rol çalmayı seviyordu. Ayrıca Türk polisiyesinde ilklerden biri değildir, ilktir bildiğim kadarıyla. Sinemada da diğer sanat dallarında da bazı yan karakterler, baş karakterden daha çok akılda kalmış, öne çıkmıştır.

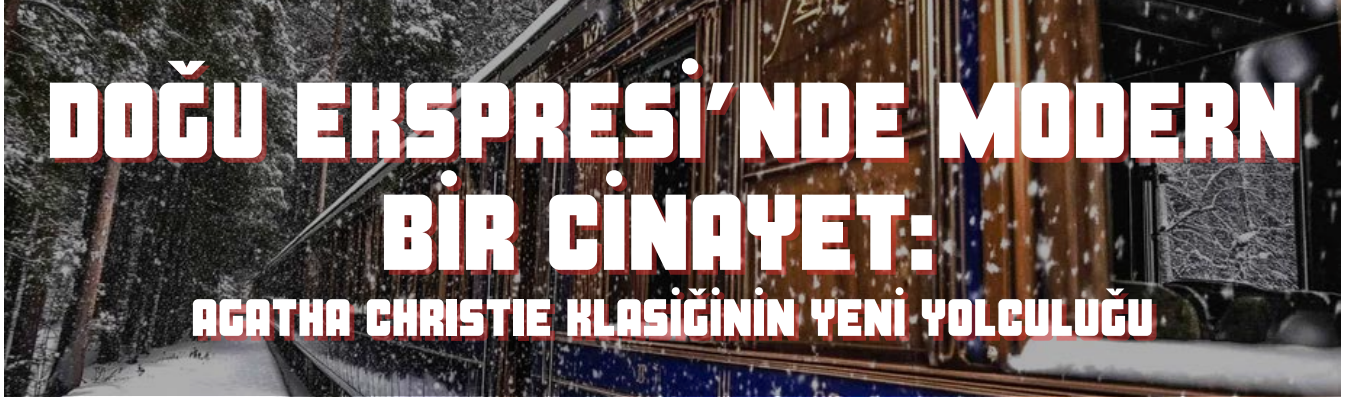
Ben Fransız polisiyelerinden etkilenmişimdir, o türü severim. Mesela Georges Simenon bunlardan biridir. Polisiye kitaplarımda şiddet yoktur, akıl oyunları yapmayı severim. Belki de bir kadının yardımcı yaratmamanın sebebi de bu olabilir. Daha barışçıl oldukları gibi, pratik zekalı ve hafızaları güçlü oluyor. Tabii şimdilerde inanılmaz kadın karakterler yaratıyorlar, bazıları çok vahşi oluyor. Şiddet yanlısı olanlarda var. Ama öyle olsa bile, iyilik için savaşıyorlar ve sonunda iyilik kazanıyor. Bu da bir soru getiriyor akla: İyilik için her yol mubah mı?

AG: Suç kurgusu, polisiye ve gerilim günümüzde iyice popülerleşmiş durumda. Edebiyatın dışında hem dijitalde hem de televizyonda bu türün fazlasıyla tercih edildiğini görüyoruz. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

PŞ: Her çağ kendi dilini yaratır derler. Bu çağın dili de bu. Daha çok görsel bir dil bu. Artık polisiye ve fantastik şeyler iş yapıyor. İkisinde de bilinmeyenler var. Biliyoruz ki insanoğlu başından beri bilinmeyenlerin peşinde. Felsefe de böyle doğmuştur bana göre. Merakı besleyen her şey insana çekici geliyor. Bir de yaşadığımız dünya gerçeklerine karşı bir duruş gibi. Gerçeklerden kaçmak istiyorlar. Sıkıcı ve acıtıcı. Farklı dünyalar yaratmak başarılı oluyor bu yüzden. Ayrıca insanoğlunun bildiği kadar bilmediği de çok şey var. Bilinmeyenlere yorum getirmek, hayal dünyalarımızı besliyor olabilir. Gerçek olmayacak kadar ütöpik şeyler ya da distopik şeyler her zaman ilgi çeker. Sevdığım bir söz de şu; "Orijinal olana dünya tapar." Gerçekten de tüm orijinal eserlere ve insanlara dünya tapmıştır. Ama değişmeyen tek şey adaletin yerini bulmasıdır! Suçlunun yakalanarak, iyinin kazanmasıdır! Bu da bana göre iyi bir şey.

AG: İlerisi için ne söylemek istersiniz? Masanızda ya da kafanızda yeni bir iş var mı?

PŞ: Evet masamda yeni bir iş var. Bu, iki senedir üzerinde çalıştığım, Netflix için yazdığım bir mini dizi. Yapımcıyla görüşmelerin sonuna geldik. Şimdi yapımcının Netflix'le görüşmeleri başladı. Fantastik ve polisiye yanları var. Mitolojik geçmişli olan bir hikâyeyi günümüze uyarladım diyebilirim. Kahramanım çevreci bir anarşist. Bir başka şey de bir yönetmenin polisiye kitaplarını dijitalle çekmek istediğini söylemesi. Bakalım, henüz kesinleşmiş bir şey yok. Senaryolarının yazılması ve daha da zorlu kitapların güncellenmesi gerekiyor. Bu oldukça uzun bir yol. Gerçekleşirse uzun bir çalışma gerekiyor. Ama en önemlisi Z kuşağı olan torunum Fırat'ın, benden yeni bir roman yazmamı istemesi. Geçenlerde roman yazmaktan vazgeçmemem gerektiğini söyledi. Onun isteği benim için çok önemli, belki yeni bir polisiye roman yazayım. Kim bilir?

Agatha Christie'nin ölümsüz eseri "Doğu Ekspresinde Cinayet", yeni bir oyun uyarlamasıyla karşımızda. Bu sefer, klasik hikâye modern bir dokunuşla yeniden hayat buluyor. Peki bu yeni yorum, Christie'nin dehasına layık olabilmiş mi? Gelin birlikte bu yeni dijital yolculuğa çıkalım ve trenin her vagonunu dikkatle inceleyelim.

OYUNUN ATMOSFERİ VE GÖRSEL TASARIMI

Oyun, bizi İstanbul'un büyüleyici atmosferinde, ikonik Tokatlıyan Otel'i'nde karşılıyor. Elinde son model bir akıllı telefon ile giriş yapan Hercule Poirot, oyunun tonunu hemen belirliyor: Klasik ile modernin beklenmedik ama ilginç bir karışımı. Otelin duvarlarındaki etkileyici İstanbul tabloları, uzakta görünen Ayasofya'nın silüeti ve karakterlerin Boğaz turu hakkındaki sohbetleri, şehrin ruhunu güzel bir şekilde yansıtıyor. Bu detaylar, oyuncuları daha en baştan hikâyenin içine çekmeyi başarıyor ancak dikkatli oyunseverler, Tokatlıyan'ın 1954'te hana dönüştürüldüğünü ve artık böyle bir otel olmadığını anımsayacaktır. Küçük ama göze batan bir tarihsel hata. Görsel açıdan oyun, stilize edilmiş bir tasarım anlayışını benimsemiş. Bu tercih, oyunu geliştirenlerin gerçekçilikten ziyade atmosfer yaratmaya odaklandığını gösteriyor. Bazı mekanlar oldukça detaylı ve atmosferik. Özellikle Doğu Ekspresi'nin iç mekanları, lüks ve nostaljiyi mükemmel bir şekilde harmanlıyor. Kompartımanların her biri, sanki bir sır saklıymış gibi tasarlanmış. Trendeki yemek vagonu, o dönemin ihtişamını yansıtan detaylarla dolu. Ancak, trenin dışındaki bazı mekanlar- özellikle Venedik ve banka sahneleri- biraz boş ve statik hissettiriyor. Bu durum, 2006 yapımı "Murder on the Orient Express" oyunundaki 'pre-rendered' arka planların yarattığı derin atmosferin bu versiyonda biraz eksik kaldığı hissini uyandırıyor. O eski oyunun her köşesine sinmiş gizem ve gerilim havası, bu yeni versiyonda yer yer kaybolmuş gibi. Karakter tasarımları genel olarak başarılı. Özellikle Prenses Dragomiroff'un tasarımı, karakterin asaletini ve gizemini mükemmel bir şekilde yansıtıyor. Her karakter, kendi hikâyesini ve sırlarını yüzünde taşıyor sanki. Ancak, bazı yan karakterlerin tasarımları biraz genel ve sıradan kalıyor.

POIROT: KLASİKTE MODERNE YOLCULUK

Gelelim asıl meseleye: Hercule Poirot. Bu modern versiyon, geleneksel Poirot hayranlarını biraz şaşırtabilir, hatta belki hayal kırıklığına uğratabilir. Sesi, tavırları ve görünüşü klasik Poirot'dan oldukça farklı. David Suchet'nin mükemmel canlandırmasına alışkın olanlar için bu yeni Poirot biraz yadırgatıcı olabilir.

Klasik Poirot'nun titiz, bazen komik derecede kendini beğenmiş ama her zaman keskin zekâsı ile ön planda olan karakteri, bu versiyonda biraz yumuşatılmış gibi. Modern Poirot, teknolojiye daha yatkın, daha az eksantrik ama aynı zamanda klasik versiyonun bazı ikonik özelliklerinden yoksun. Bıyıkları hâlâ yerinde, ama o meşhur yumurta şeklindeki kafası ve kendine has yürüyüş tarzı kaybolmuş.

Ancak, oyunun genel modernize yaklaşımı düşünüldüğünde, bu farklılık anlaşılabilir. Geliştiriciler, Poirot'yu 21. yüzyıla taşıırken bazı değişiklikler yapmak zorunda kalmış olmalılar. Bu modern Poirot, akıllı telefonuyla kanıt fotoğraflıyor, sosyal medyayı kullanıyor ve hatta elektronik sigaralardan bahsediyor. Bu durumun, klasik Poirot'nun ruhuna ne kadar sadık kaldığı tartışılır; ama en azından ilginç bir yorum sunduğu kesin.

OYNANIŞ VE DEDEKTİFLİK DENEYİMİ

Oyunun en güçlü yanı, şüphesiz soruşturma kısmı. Detaylara dikkat etmek, ipuçlarını birleştirmek ve mantıklı çıkarımlar yapmak zorunda kalıyorsunuz. Bu gerçek bir dedektif gibi hissetmenizi sağlıyor. Bazen ekran görüntüsü almanız veya oyunun kaydettiği bilgilere ek olarak kendi notlarınızı tutmanız gerekebilir. Bu interaktif dedektiflik deneyimi, oyunun en keyifli yönlerinden biri.

Zihin haritası özelliği, önceki Poirot oyunlarına göre daha kullanışlı ve oyuna derinlik katıyor. Bu özellik, toplanan bilgileri düzenlemenize ve bir sonraki adımı mantıklı bir şekilde planlamanıza yardımcı oluyor. Ancak, 2006 versiyonundaki not alma sisteminin yerini alan bu özellik bazı oyuncular için daha az kişisel bir deneyim sunabilir. Kendi el yazınızla not almak yerine oyunun sunduğu bir sistemi kullanmak, bazıları için dedektiflik hissini azaltabilir. Bulmacaların ve mini oyunların, oyuna güzel bir çeşitlilik kattığını söyleyebilirim. Bu öğeler, oyunun temposunu dengeli bir şekilde değiştiriyor ve oyuncuların ilgisini canlı tutuyor. Her bulmacayı çözdüğünüzde Poirot'nun kendini beğenmiş gülümsemesini görmek ayrı bir zevk (mi acaba? Tartışmaya açık). Ancak, bazı bulmacalar ve sorgulama sekansları, Poirot'nun gerçek dedektif yeteneklerini tam olarak yansıtmıyor gibi görünebilir. Bazen oyuncuya sunulan seçenekler, Poirot'nun ünlü "küçük gri hücreleri" kullanmaktan ziyade, basit bir eleme yöntemi kullanıyormuş hissi veriyor.

Oynanış açısından trende sürekli ileri geri yürümek zamanla sıkıcı hale gelebiliyor. Poirot'nun koşamaması, kitaplardaki "Poirot koşmaz" klişesine bir gönderme olabilir ama bu modern tasarımla pek uyumlu değil. Ayrıca diyalogların yavaş ilerlemesi ve atlanamaması, oyun temposunu düşürebiliyor. Bu, özellikle oyunu ikinci kez oynamak isteyenler için can sıkıcı olabilir.

SES VE MÜZİK

Oyunun müzikleri atmosfere çok iyi uyum sağlıyor. Özellikle caz parçaları, Doğu Ekspresi'nin lüks ve gizemli havasını mükemmel bir şekilde yansıtıyor. Tren raylarının ritmik sesi, arka plandaki hafif caz müziği ile birleşince, kendinizi gerçekten 1930'ların lüks bir tren yolculuğunda hissediyorsunuz. Zihin haritası bölümlerindeki sakin ve düşündürücü müzik de konsantrasyonunuzu artırıyor. Ancak seslendirmeler konusunda aynı başarıyı göremiyoruz. Çoğu ses karakterlere uymuyor veya aksanlar komik derecede abartılı. Bu durum, diyalogların bu kadar önemli olduğu bir oyunda ciddi bir eksiklik. Özellikle Poirot'nun sesi, alışık olduğumuz karakterin ruhunu tam olarak yansıtmıyor. Diğer karakterlerin bazıları da kültürel kökenlerini yansıtan inandırıcı aksanlardan yoksun. Bu durum, oyunun atmosferine ve inandırıcılığına zarar veriyor.

HİKÂYE VE YENİ ELEMENTLER

Hikâye, orijinal esere genel olarak sadık kalırken bazı modern dokunuşlar ve yeni elementler ekliyor. Joanna Locke karakterinin eklenmesi, klasik hikâyeye taze bir soluk getiriyor. Joanna, Poirot'ya yardımcı olan Amerikalı bir dedektif ve onun varlığı hikâyeye yeni bir bakış açısı katıyor. Ancak bu ekleme, bazı oyuncular için Poirot'nun rolünü gölgeleyebilir. Klasik hikâyede Poirot'nun tek başına çözdüğü gizemi şimdi bir ortakla paylaşıyor olması, bazı hayranları rahatsız edebilir.

Oyunun sonunda yapılan değişiklikler ise oldukça tartışmaya açık. Bu değişiklikler bazı oyuncular için heyecan verici bir sürpriz olabilirken, sıkı Christie hayranlarını hayal kırıklığına uğratabilir. Orijinal hikâyenin sonucu değiştirilmiş ve yeni bir katman eklenmiş. Bu, hikâyeye modern bir dokunuş katarken, Christie'nin orijinal vizyonundan da uzaklaşıyor.

2006 VERSİYONU İLE KARŞILAŞTIRMA

2006 versiyonuyla karşılaştırıldığında, bu yeni uyarlama daha geniş bir oyun alanı ve daha fazla interaktif öğe sunuyor. Oyuncular, trenin içinde ve dışında daha fazla hareket özgürlüğüne sahip. Ayrıca, modern grafikleri ve gelişmiş oyun mekanikleri sayesinde daha akıcı bir oyun deneyimi sunuyor.

Ancak eski versiyonun sunduğu nostaljik atmosfer ve klasik 'point-and-click' macera hissi, bu modern versiyonda biraz kaybolmuş gibi. 2006 versiyonu, dönemin ruhunu daha iyi yansıtıyordu ve Poirot karakteri orijinal esere daha yakındı. Yeni versiyon, teknolojik açıdan daha gelişmiş olsa da o klasik Agatha Christie atmosferini tam olarak yakalayamamış gibi görünüyor.

"Bu oyun, kendi başına değerlendirildiğinde eğlenceli ve sürükleyici bir deneyim sunuyor. Ancak..."

İLGİNÇ VE CESUR BİR DENEME

Sonuç olarak, "Agatha Christie - Murder on the Orient Express", klasik bir hikâyeyi modern zamanlara taşıma çabasında ilginç ve cesur bir deneme. Oyun, dedektif oyunu sevenlere keyifli bir deneyim sunuyor. Görsel tasarımı, müzikleri ve interaktif dedektiflik deneyimi ile öne çıkıyor. Ancak, karakterlerin yorumlanması (özellikle Poirot) ve orijinal hikâyede yapılan değişiklikler, sıkı Agatha Christie hayranlarını tam olarak tatmin etmeyebilir.

Bu oyun, kendi başına değerlendirildiğinde eğlenceli ve sürükleyici bir deneyim sunuyor. Ancak, orijinal eserin ruhunu ve atmosferini tam olarak yakaladığını söylemek zor. Modern elementler ile klasik hikâyeyi harmanlamak zor bir iş ve oyun, bu dengeyi her zaman tutturamıyor. Eğer dedektif oyunlarını seviyorsanız ve klasik bir hikâyenin modern bir yorumunu görmek istiyorsanız, bu oyuna kesinlikle bir şans vermelisiniz. Ancak orijinal Poirot deneyimini arıyorsanız, belki de 2006 versiyonuna bir göz atmak veya David Suchet'nin canlandığı televizyon serisini izlemek isteyebilirsiniz.

Şimdi beni affedin, gidip zihin haritamı gözden geçireceğim. Belki de modern ve klasik Poirot'yu uzlaştırmamın bir yolunu bulabilirim! Ya da en azından, Doğu Ekspresi'nde kendi yolculuğuma çıkıp, kayıp bavulumu bulmaya çalışabilirim. Kim bilir, belki yolda bir iki gizemi de çözebilirim!

Çeviren: Bünyamin Tan

Kriminal Soruşturma Departmanı'nın başına geçtiğimde suçlular ve suçla ilgili konularda acemi değildim. Baroda ve Cezaevi Komisyonu'nda edindiğim deneyime ek olarak, gizli servis çalışmaları beni yirmi yıl boyunca "Scotland Yard" ile yakın temas hâlinde tuttu ve tüm bu süre boyunca sadece şeflerin değil, dedektiflik teşkilatının başlıca memurlarının da güvenini kazandım. Böylece görevime çok istisnai avantajlarla başladım.

Bu nedenle, başlıca astlarımdan birinin bana bir cahilmişim gibi davranmaya çalıştığından şüphelenmek için bir fırsat bulduğumda biraz şaşırmadım. Belli bir türden önemli bir suç meydana geldiğinde ve ben de Sherlock Holmes gibi bunu araştırmaya koyulduğumda, beni kilisede vaaz dinleyen pek çok insan gibi dinlerdi; işim bittiğinde de, bu suçun A, B, C ya da D'nin işi olduğunu söyler, kendi kahramanlarından bazılarının isimlerini sayardı. Keskin ve zeki bir polis memuru olmasına rağmen, hayal gücü zayıf bir adamdı ve listesinin her zaman kısa olmasını ve aynı isimlerin tekrar tekrar ortaya çıkmasını bu şekilde açıklıyordum. "Yaşlı Carr," ya da "Wirth," ya da "Sosis," ya da "Karides," ya da "Sessiz Joe," ya da "Kızıl Bob," vs. vs. soruşturduğum suçun türüne göre şu ya da bu isim öne sürülüyordu.

Sıradan astımın ifadelerini, gizli servis çalışmalarında aşına olduğum yöntemlerle test etmek kolaydı ve çok geçmeden onun genellikle haklı olduğunu gördüm. Büyük suçlar büyük suçluların işidir ve büyük suçlular çok azdır. "Büyük suçlar" derken, ahlaki iğrençlikleri nedeniyle halkın gözünde büyüyen suçları değil, yetenekli ve becerikli suçluların işi olan suçları kastediyorum. Bu gibi durumlarda sorun, suçluyu milyonluk bir nüfus içinde bulmak değil, soruşturulan suç türünde kesinlikle bilinen birkaç "uzman" arasından seçmektir.

Anlatmak istediğimi açıklamak için ciltler dolusu örnek verilebilir; ancak burada çok azı yeterli olacaktır. Örneğin; bir gün Cheshire'daki bir kır evinde bir "merdiven hırsızlığı" işlendi. Her zamanki hikâye.

Aile akşam yemeğindeyken, eve yatak odasının penceresine yerleştirilen bir merdiven aracılığıyla girilmiş, tüm dış kapılar ve zemin kat pencereleri dışarıdan vida, tel ya da ip ile tutturulmuş ve hırsızların fark edilmesi durumunda takibi engellemek için çimenlik alana teller gerilmişti. Ertesi gün ilçe emniyet müdürü beni çağırdı; söylediğine göre, böyle bir suç taşra pratisyenlerinin kapasitesinin ötesindeydi ve suçluları Scotland Yard'daki evcil hayvanlarımız arasında bulmamızı bekliyordu. Bana bir gün önce evin yakınlarında görülen iki yabancıнын belirsiz bir tarifini verdi ve karşılığında ben de ona üç fotoğraf verdim. Bunlardan ikisinin gözlem altında tutulan adamlar olduğu hemen tespit edildi. Bunu tutuklama ve mahkûmiyet izledi ve suçlular "günahlarına uygun bir ceza" aldılar. Bunlardan biri "Sessiz Joe" ydu; diğeryse onun özel "dostu".

Cezaları benim görevden ayrılmamla birlikte sona erdi ve böylece onlarla olan resmi tanışıklığım da bitti. Ancak görevden ayrıldıktan bir yıl sonra benzer bir davayla ilgili gazete haberlerinde eski arkadaşlarımı tanıdım. Bu tip serseriler her zaman takip edilir ve polis, onların Lambeth Özgür Kütüphanesi'nde buluştuklarını fark etmişti, burada il rehberleri ve referans kitapları üzerine çalışırlardı. Bristol haritası satın aldıkları bir kitapçıya ve "merdiven hırsızlığı" için gerekli malzemeyi temin ettikleri başka dükkânlara kadar takip edilmişlerdi. Daha sonra Bristol'e doğru yola çıktılar ve orada belirledikleri banliyö evini gözlemlediler. Bu aşamada, elbette büyükşehir memurlarının davayı üstlenmekle yükümlü olduğu yerel dedektifler kendilerini tanıttılar ve suçluları yakaladılar ve dava, basit bir suç sebebiyle dokuz ay hapis cezasıyla sonuçlandı.

Çoğu insan olaydan sonra sağduyulu olabilir, ancak bu tür bir gecikmiş sağduyu bile yasama organı ve kanun için eksik görünüyor. Daha önceki mahkûmiyetleri sırasında bu adamlara cezaları sona erdiğinde ne yapacakları sorulsaydı, "Elbette işime geri döneceğim, başka ne olabilir ki?" diye cevap verirdi. Bristol'da da aynı açık sözlülükle cevap verirdi.

Bu vesileyle, subayların “onları iş üstünde yakalamak için beklememelerinden duydukları memnuniyeti açıkça dile getirdiler, çünkü uzun bir süre daha geçse işlerini bitireceklerdi”- her ikisi de yetmişli yaşlarında olduklarından, bir başka hapis cezasının onların sonunu getireceği gerçeğine şakacı bir gönderme; oysa mesleklerini icra etmeye dönmeleri sadece birkaç ay ertelenmişti. Bu arada masrafsız bir şekilde yaşayacaklardı ve babacan bir hükümet, tutuklandıklarında ceplerinde bulunan paranın serbest bırakıldıklarında kendilerine iade edilmesine özen gösterecek, böylece daha fazla kablo, tel ve vida satın alabilecekler, böylece işe koyulmak için zaman kaybetmeyeceklerdi. İşte bizim “suçu cezalandırma” sistemimiz!

Sessiz Joe mesleğini icra ederek iyi bir gelir elde ediyordu; ancak kazancını özgürce harcayan ve asla gelir vergisi ödemeyen tutumsuz bir adamdı. Yaşlı Carr farklı bir tipti. Adam hayatı boyunca bir gün bile dürüst bir iş yapmamıştı. O bir hırsızdı, hırsızların finansörü ve eğitmeniydi. Çalıntı malların kötü şöhretli bir alıcısıydı. Ama serveti haksız kazanılmış olsa da, onu nasıl biriktireceğini biliyordu. Son mahkûmiyetinin ardından mirasının yasal “yöneticisi” olarak atandım. Kısa süre içinde çok sayıda değerli ev mülkü olduğunu keşfettim. Ancak bunlarla ilgilenmeyi reddettim ve sadece para karşılığı taşınabilir menkul kıymetlerinin sorumluluğunu üstlendim. Mal varlığının bu kısmının değeri, taburcu olduktan sonra mal varlığının kötü idaresi nedeniyle bana karşı dava açması, 5000 sterlin tazminat talep etmesi ve iddiasını desteklemek için ayrıntılı hesaplar sunmasıyla tahmin edilebilir. Bay Augustine Birrell bu davada benim baş avukatımdı ve şunu da eklemeliyim ki yaşlı serseri davasını Temyiz Mahkemesi’ne taşımaya rağmen 5000 sterlinini alamadı.

Adam suç içinde ve suçla yaşadı. Yaşlı olmasına rağmen (1828’de doğdu) ve “servet içinde yuvarlanırken”, hemen “mesleğine devam etti”. Bu yıl Liverpool’da işlenen bir suçtan elde edilen çalıntı paraları elden çıkarmak için çıktığı bir seyahat sırasında yurtdışında tutuklandı ve kötü yaşamı yabancı bir hapisanede sona erdi.

Carr’ın evinin mülküyle ilgilenmeyi reddettiğimde, evin sorumluluğunu alması için bir arkadaşını atamasına izin verdim ve o da polis çevrelerinde “Sosis” olarak bilinen, kendisiyle aynı soydan bir adam olan profesyonel bir kardeşini atadı. Ancak birkaç yıl sonra, kiracıların temsilcinin ortadan kaybolduğunu ve kira çeklerinin kendilerine iade edildiğini öğrendim. Bunun ne anlama geldiğini biliyordum ve hemen adamı bulmak için önce metropolde, sonra da taşrada araştırmalar başlattım; ama araştırmalarım sonuçsuz kaldı. Bununla birlikte, adamın en son Scotland Yard’dayken, “Bir daha asla evde bir şey yapmayacağını,” vurgulayarak söylediğini öğrendim. Bu, bir uyarıya ve bir ricaya cevaptı; tekrar adalete teslim edilirse merhamet görmeyeceğine dair bir uyarı ve yollarını değiştirmesi için bir ricaydı, çünkü parasını kazanmıştı.

Lüks bir aylıklık içinde yaşamayı göze alabiliyordu. Bana yol gösterecek bu ipucuyla, kısa süre sonra adamın suçla olan doymak bilmez hevesinin onu daha güvenli bir iş alanı bulma umuduyla Manş Denizi’ni geçmeye yönelttiğini ve bir Fransız hapisanesinde cezasını çektiğini öğrendim.

Bu gibi olayların ahlaki yönünü anlatmak için herhâlde hiçbir söze gerek yoktur. Toplumu kuşatma altında tutan suçlular zeki oldukları kadar güçlüdürler de. Mahkûmiyet hâlinde birkaç yıl hapis yatma riski, yerini özgürlüğün nihai olarak kaybedileceği kesinliğine bıraksaydı, bu profesyoneller dürüst bir yaşamın sıkıcılığına katlanırlardı. Lombroso’nun teorileri bu tür adamlar için geçerli değildir. Ünlü “Benson ve Kerr sahtekârları”ndan Benson, bir İngiliz din adamının oğluydu. Gerçek bir yetenek, ender rastlanan bir tavır ve hitabet cazibesi vardı ve başarılı bir dilbilimciydi. Madam Patti’nin Amerika ziyaretlerinden biri vesilesiyle New York’taki gümrük memurlarına kendini sevdirmiş, böylece “Kabul Komitesi” gelmeden önce gemiye binmişti. Elbette büyük şarkıcıya yabancıydı, ama onun görünüşü, duruşu ve İtalyancasının mükemmelliği doğal olarak onu büyülemişti. Bu kadar kabul edilebilir bir şekilde oynadığı rol için görevlendirildiğinden şüphe etmesini gerektirecek hiçbir neden yoktu. Kabul Komitesi geldiğinde de onun Madam Patti’nin bir arkadaşı olduğunu varsaymışlardı. Bu nedenle Madam Patti gemiden inerken onun koluna yaslandı. Tüm bunlar büyük bir sahtekârlık yapmak amacıyla gerçekleştirilmişti ve bu sahtekârlığın ortaya çıkması sonunda onu mahvetti. Adam her pozisyonu doldurabilecek kapasitedeydi; ama suç kariyerinin sağladığı macera ve rahat yaşam onu cezbediyordu.

Bu gibi gerçekler Dr. Max Nordau’yu yıllar önce beni çağırdığında ikna edememişti. Son ziyaretinde “tip”* teorisini bir teste tabi tuttum. Elimde yüzünden başka hiçbir şey görünmeyecek şekilde kapatılmış iki fotoğraf vardı. Ona birinin seçkin bir halk adamı, diğersininse azılı bir suçlu olduğunu söyleyerek hangisinin “tip” olduğunu söylemesi için meydan okudum. Meydan okumamdan kaçındı. Aslında suçlunun yüzü diğersinden daha yardımsever görünüyordu ve kesinlikle “güçlü” idi. Biri Raymond takma adıyla Wirth’ti - benim zamanımdaki suç kardeşliğinin en seçkiniydi - diğeri ise Başpiskopos Temple’dı. Anlattıklarımın Canterbury Ekselansları’nın değil, Lombroso’nun “tip” teorisinin itibarını sarsmaya yönelik olduğunu eklememe gerek var mı?

Raymond da Benson gibi saygın bir aileden geliyordu. Erkekliğinin ilk yıllarında New York’ta işlediği büyük bir suçtan dolayı uzun süreli bir hapis cezasına çarptırıldı. Ama kaçtı ve İngiltere’ye geldi. Napolyonvari planları vardı. En ünlü eylemi büyük bir elmas soygunuydu. Kimberley madenlerinin hesapları onu heyecanlandırmıştı.

* Yüz şeklinden kişinin suça yatkınlığına dair çıkarımda bulunma (ç.n.).

Güney Afrika'ya yelken açtı, madenleri ziyaret etti, bir elmas konvoyuna sahile kadar eşlik etti ve tüm sorunu yerinde araştırdı. Dick Turpin bir grup haydut toplayıp konvoylardan birini ele geçirebilirdi. Ancak günümüzün sportmen suçlularının yöntemleri çok farklıdır. Elmasların kıyıya varışı, İngiltere'ye giden posta vapurunu yakalayacak şekilde ayarlanmıştı ve eğer konvoy yolda kazara gecikirse, hazine bir sonraki posta gidene kadar postanede beklemek zorundaydı. Raymond'ın sefer planı kısa sürede kararlaştırıldı. Her toplulukta yolunu bulabilen bir adamdı ve posta müdürünün anahtarlarının balmumundan kopyalarını almakta hiç zorluk çekmedi. Gerçekten de posta müdürü, İngiltere'ye gitmeden önceki akşam yemekte ağırladığı bir grup hayran arkadaşından biriydi.

Birkaç ay sonra zekice bir kılık değiştirme ve takma bir isimle Güney Afrika'ya döndü ve elmas konvoylarının sahile giderken bir nehir feribotundan geçmek zorunda oldukları bir yere kadar gitti. Feribotun zincirini çözerek teknenin akıntıya kapılmasına izin verdi ve bir sonraki konvoy posta vapurunu kaçırdı. 90.000 sterlin değerindeki elmasların postanenin güvenli odasına bırakılması gerekiyordu ve bu elmaslar sonunda Raymond'ın elinde İngiltere'ye ulaştı. Daha sonra bunları Hatton Garden'daki yasal sahiplerine sattığını söyleyerek övündü.

Eğer 90.000 sterlin değerinde bir şeye sahip olsaydım, hükümet Fenianlar ve hırsızlarla ilgilecek başka birini bulmak zorunda kalırdı. Ama Raymond işini kendi iyiliği için seviyordu; lüks ve şık bir hayat sürmesine rağmen, işine sonuna kadar sadık kaldı ve birçok önemli suçu organize ve finanse etti.

Londra banliyölerinden birinde büyük bir tıbbi muayenehanesi olan bir arkadaşım bana olağanüstü bir hastasından bahsetmişti. Adam bir Dives hastasıydı ve görkemli bir yaşam sürüyordu, ama son derece hastalık hastasıydı. Arada sırada acil bir çağrı üzerine eve gelen doktor, hastayı hiçbir sorunu olmamasına rağmen yatakta bulmuş. Ama adam her zaman bir reçete almakta ısrar ederdi ve reçete hemen eczaneye gönderilirdi. Arkadaşımın son çağrısı son derece acildi ve alışılmadık bir acelecilikle odaya girdiğinde, adam yatakta ayağa fırladı ve bir tabancayla onu korudu! Bu tuhaf hastanın suçlular arasında bir prens olduğunu açıklayarak merakını giderebilirdim. Raymond, hareketlerinin polisin ilgisini çektiğini biliyordu; tehlikeli bir topluluk içinde görüldüğünden korkmak için bir nedeni varsa eve kaçır ve "hasta numarası" yapardı. Ve doktorun kimyagerin defterleriyle doğrulanan kanıtları, polisin onu kilometrelerce uzakta gördüğünü sandığı saatten sonrasına kadar yatakta hasta olduğunu kanıtlayacaktı.

Bay Agnew'in kısa süre önce rekor bir fiyat olan 10.000 sterlin ödediği ünlü Gainsborough resmini çalan kişi Raymond'dı. Burada sahibinin bu konuda çok iyi davrandığını söyleyebilirim.

Resim kendisine birden fazla kez cazip şartlarla teklif edilmesine rağmen, polisin onayı dışında, resim için anlaşma yapmayı reddetti. Ve ben ona hırsızlarla anlaşabileceğini söyleyene kadar da resmi geri almak için harekete geçmedi.

Başka bir suçun hikâyesi bu olaydaki eylemimi açıklayacaktır. Bir önceki sayfada bahsi geçen Channel hırsız çetesi bazen cüzdan ve cep defterlerinden daha büyük oyunların peşine düşüyordu. Londra'dan Paris'e değerli senetlerle dolu bir paket giderken zaman zaman posta vapurunun hazine sandığını soyarlardı. Belirli bir gecede bu tür bir eylem planladıkları haberi bana ulaştı ve soruşturma ile bir şehir sigorta şirketinin söz konusu gece Paris'e büyük bir tahvil sevkiyatı yapmak istediğini öğrendim. Hırsızların bu bilgiye nasıl ulaştıkları bir muamma; organizasyonları hayranlık uyandırıcı olmalı. Ama Scotland Yard onlarla başa çıkabilirdi. Olayla ilgilenmeleri için Dover ve Calais'e memurlar gönderdim. Adamlar Calais'de karaya çıktıklarında tutuklandılar. Ama elleri boş götürüldüler. Dover'daki demiryolu şirketinin deniz müfettişinin kaprisli bir emri, o gece vapuru kalkış saatinden bir saat önce değiştirmişti ve hırsızların üzerinde, ilan edilen vapurun hazine sandığı için bir anahtar bulunurken, aslında geçtikleri vapur için hiçbir anahtar yoktu. Ancak, mucizevi bir şekilde, geçiş sırasında geminin balmumundan bir kopyasını almayı başarmışlardı! Ayrıca, çetenin daha önceki bir yolculukta çaldığı 2000 sterlin değerindeki kuponların bulunduğu bir portmantonun vestiyer biletini de ele geçirdik. "Çanta"daki adamlar "Karides", "Kızıl Bob" ve Powell adında yaşlı bir günahkârdı. Ancak ceza hukuku suçluların lehine ustalıkla düzenlenmiştir ve onlara karşı bir dava açmak imkânsızdı. Yine de Fransız yetkililere yaptığım ısrarlı başvurular sayesinde onları üç ay boyunca hapiste tutmayı başardım.

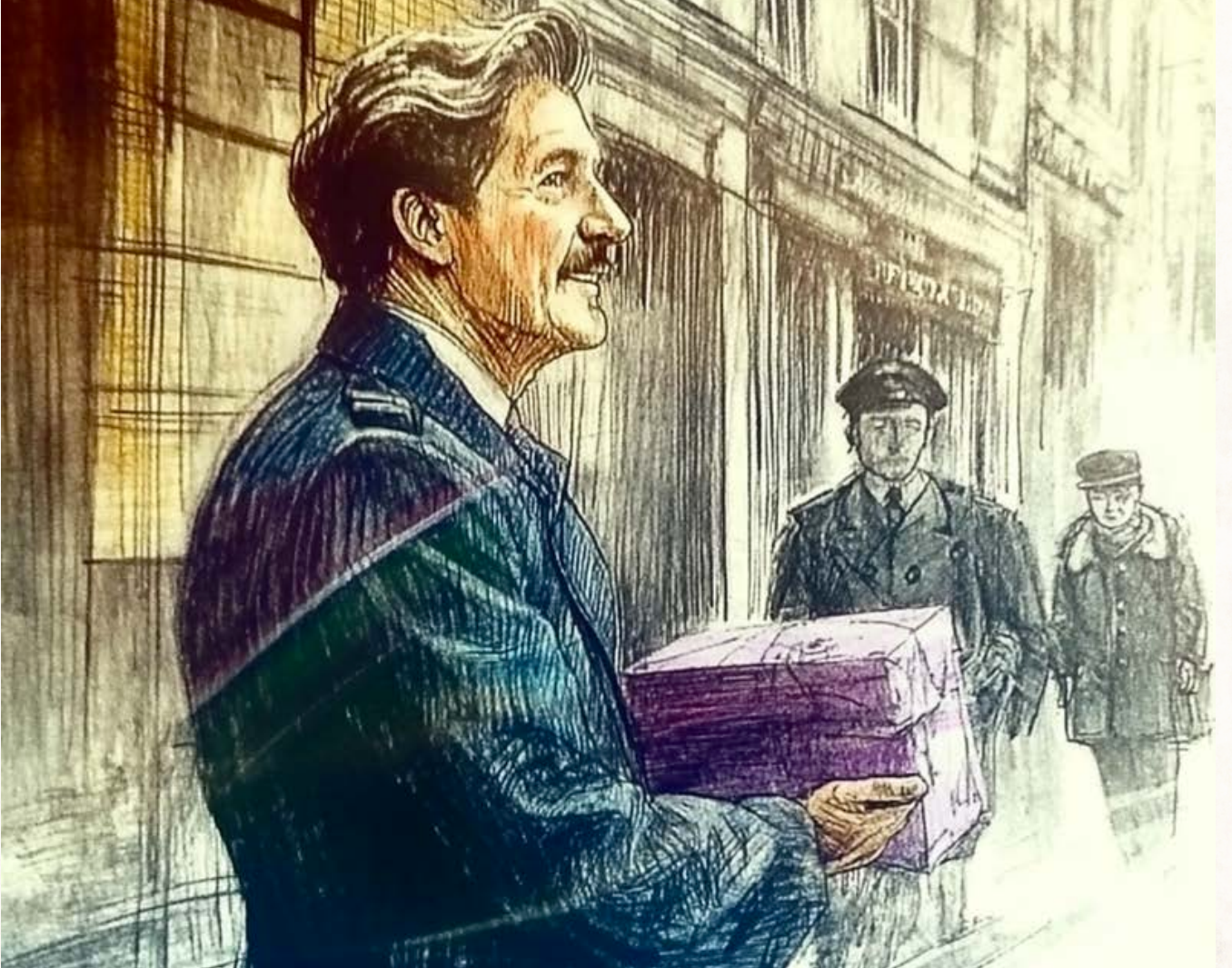
Şimdi de hikâyemin asıl noktasına gelemim. Powell başının derde girmesi hâlinde kullanması için "karısına" boş bir çek bırakmıştı; İngiltere'ye döndüğünde karısının kendisine yalan söylediğini fark etti. Kadın bütün parasını çekmiş ve başka bir adamla kaçmıştı; zavallı yaşlı serseri Southampton sokaklarında yoksulluktan öldü.** Bay Agnew'in resmini çalarken Raymond'ın suç ortağı oydu ve ölümüyle birlikte kovuşturma umutları da sona erdi.

** "Karides" ayrıca "karısının" sadakatsiz olduğunu kanıtladı. Ortadan kayboldu ve duyduğuma göre ceplerini taşla doldurup kendini denize atmış. Adamlar bir İngiliz hapisanesinde olsalardı arkadaşlarıyla iletişim kurabilirdi; ama Boulogne hapisanesinde tamamen gömüldüler ve kadınları onları ele verdi.

Buradaki amacım eğlendirmek olsaydı, bu tür hikâyelerle birçok sayfayı doldurabilirdim. Ancak benim amacım, suçla mücadelede mevcut sistemimizin yanlışlığını ve ahmaklığını ortaya koymaktır. Bir ceza mahkemesi, kaba bir şiddet eyleminden hüküm giymiş bir holiganın davasında Büyük Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını beklediğini iddia ettiğinde, iddianın aptallığı ve saygısızlığı fark edilmeyebilir. Ancak "suçun cezalandırılması" sistemi burada tarif edilen türden suçlulara uygulandığında, bunun ahmaklığı herkes için açık olmalıdır. Bu tür adamlar için suç "hayatlarının işidir". Bundan zevk alırlar. Yaşlılıklarında bile bu zevkleri hiç azalmaz. Raymond ya da Carr gibi adamları hapis cezasını göze almaya iten şey bir istek duygusu değildir; bu unutulmuş bir anıdır. Hatta kirli kazanç arzusu da değildir. Kontrol eden dürtü spor sevgisidir, çünkü her büyük suçlu tam bir sporcudur. Ve vicdan sahibi olma zayıflığından kurtulmuş bir adam söz konusu olduğunda, suç dolu bir hayatın cazibesini tahmin etmek kolay değildir. Raymond'inki gibi suçları planlamanın ve uygulamanın uzun süre devam eden heyecanını hayal edin. Böyle bir sporla karşılaştırıldığında, vahşi hayvanları avlamak vahşiler için bir iştir; somon balığı avlamak ve keklik avlamak ise deliler ve aptallar içindir!

Ascot'taki Altın Kupa'nın çalınması burada söylediklerimi örneklemektedir. Hırsızlar motorlu arabalarla geldiler; bize söylendiğine göre, "centilmen görünümlü ve tertemiz giyinmişlerdi" ve büyük tribüne paralarını ödeyerek girdiler. Bu tip suçluların listesi oldukça kısadır ve hiç kimse bu tip adamların kupanın getireceği cüzi bir miktar için hapis cezasını göze alacaklarını düşünmemelidir. Çok daha az risk içeren bir suç onlara on kat daha fazla ganimet getirebilir. Kupayı kazanan hiç kimse kupaya sahip olmaktan, hırsızların hazineyi arabalarının koltuğunun altına koyup Londra'ya giderken duydukları hazdan daha fazla haz duymamıştır. Çünkü onları bu girişime teşvik eden şey kirli paranın şehveti değil, spor aşkıydı. Tehlikeleri onları caydırmıyorsa, bu başarıyı hevesle taklit edecek yüzlerce üniversite öğrencimiz var. Üç maddelik bir kural, bu tür suçlara son verme önerimi açıklayabilir. Profesyonel suçlunun başına gelecekler, bir "Üniversite" öğrencisi için hapis cezasının anlamına eşit hale getirilsin, o zaman iş biter.

**Psikolojinin, edebiyatın, sanatın,
felsefenin iç içe ilerlediği
akıl dolu bir polisiye...**

**"PİŞMANLIK DUYMAYA İNANMIYORUM,
HAYAT NEYSE ODUR. ÖYLE YA DA BÖYLE BİTİYOR."**

Ragnar Jonasson, Karanlık İzlanda Serisi ve Gizli İzlanda serisi olmak üzere iki ayrı dedektif serisi bulunan İzlandalı suç kurgu yazarı... Yazar Reykjavik'te yaşıyor. Yazarlığın yanında şirket avukatlığı yapıyor ve üniversite de telif hakları hukuku dersi veriyor.

Altı kitaptan oluşan Karanlık İzlanda serisinin baş kahramanı Dedektif Ari Thor karakteri. Bunların ilki Türkçe'ye de çevrilen Kar Körlüğü.

Üç kitaplık Gizli İzlanda Serisi'nde ise okuyucuya Dedektif Hulda karakteri rehberlik ediyor. **Karanlık**, Dedektif Hulda'nın yer aldığı bu serinin Türkçe'ye çevrilmiş ilk kitabı. İzlanda'da geçen kitap, altmışlı yaşlarını süren Dedektif Hulda'nın emekliliğinin istenmesi ile başlar. Hayatta sadece işi ile varolduğunu düşünen dedektifimiz için emeklilik, yalnızlık ve korkunç geçmişi ile baş başa kalmak anlamına gelmektedir.

Tek bir şey ister, daha önce çözülmemiş bir dava ve iki hafta süre...

Kısa sürede istediği de olur. Genç bir Rus kadının cesedi İzlanda sahiline vurur. Sığınma umuduyla gelen ama arkasında hiçbir iz bırakmadan ölen kadının cinayetini araştırmaya başlar.

Kitabın başından itibaren olaydan çok Dedektif Hulda ve onun geçmişini okuyoruz. Başta bu biraz göze batsa da sonradan bu kitabın bir serinin ilk kitabı olduğunu düşünerek, yazarın baş karakterini tanıtmaya çabası olarak kabullendim. Bence tüm Kuzey Polisleri gibi okuru yormadan, arka planda sanki film izliyormuş hissiyatı vererek yazılmış. Yazar soğuğu anlatırken, ki ben bu kitabı yaz sıcaklarında okudum, resmen serinledim. Kar yağarken ve göz gözü görmezken dağa tırmanmaya çalışıldığında, o heyecanı hissettim.

Esas gelelim kitabın sonuna... İlk kitap için sonu tamamiyle bir sürpriz!

Sonuç olarak hem **Kar Körlüğü**nü hem **Karanlık** kitabını okumuş biri olarak başarılı ve güzel polisielere bir şans verin derim.

İOKASTE MİSİN YOKSA OİDİPUS MU?

Asuman Bayrak'ın üçüncü kitabı olan **Yalnız Kadın Cinayetleri**; Su Yayınları etiketiyle Aralık 2023'te yayımlanmış.

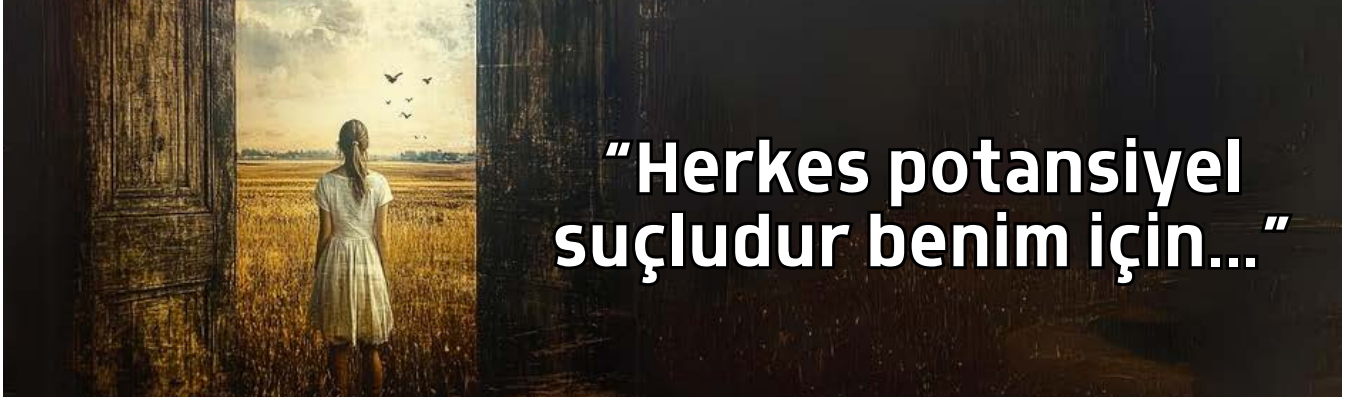
Gazetenin kültür sanat bölümünde yazılar yazan gazetecimiz, ünlü bir yönetmenin sadece kadınlardan oluşan Antigone oyunun galasına gider. Oyunun sonunda yönetmen ve üç başrol oyuncusunun kulise gelen kuru pastadan zehirlenerek öldüğünü öğrenir. Yönetmenin aslında çok da masum bir adam olmadığını zamanla farkedenden gazeteci bu cinayetleri kimin işlediğine dair araştırmalara başlar.

Öte yandan gazetelerin üçüncü sayfa haberlerinde çok sık yayımlanmaya başlayan evlerinde yalnız yaşayan kadınların öldürülmesi olayları da toplumda tartışılmaya başlar. Televizyon programlarında yalnız yaşamının açmazları hakkında nutuk verenler çoğalır.Hatta bazı hırsızlar kameralar karşısına geçip evlere nasıl girdiklerini en ince ayrıntısına kadar anlatırlar.

Yönetmenin ve oyuncuların öldürülmesi ile Yalnız Kadın Cinayetleri arasında bir bağlantı var mıdır? Bu tamamıyla bir kurgu mudur yoksa gerçeğin ta kendisi midir? İktidarın buyruklarını hiçe sayan Antigone annesi İokaste gibi intihar mı etmelidir? Yoksa babası Oidipus gibi iktidarını bırakıp kör mü olmalıdır?

Bu soruların cevaplarını bulabileceğiniz ilginç ve bir o kadar da içimizden bir hikâye bu... Kadınların yaşadığı zorlukları Antigone üzerinden anlatıp erkek güç ve iktidar hırsının sonunu çok güzel özetlemiş. Yazarın İki hikâyeyi birbirine çok güzel bağladığını belirtmeden geçemeyeceğim.

Enteresan, farklı ve bir o kadar da gerçek bir polisiye.

Polisiyeye, suç kurgusuna bazen başka pencerelerden bakıyoruz. Bu bazılarımızda henüz bir polisiye yazarı olmadan başlıyor. Gözlemliyoruz, okuyoruz, araştırıyoruz ve gerçekten yazmak istediklerimizi o pencereden yazıyoruz. Lalehan Bosnalı da öyle bir yazar: Renk katan, çeşitlilik sunan ve düşündüren. İyi okumalar.

Aras Gençtürk: Lalehan Bosnalı yazmaya nasıl ve neden başladı? Polisiye bu kararın neresindeydi?

Lalehan Bosnalı: Yani gerçekten çocukken başladım, küçük küçük öyküler yazmaya. Beni duygusal olarak etkileyen olayları kaleme alıyorum, evde sağa sola atıyordum. Bir tanesi babamın eline geçmiş. Yaşlı gözlerle, "Muhakkak yazmalısın kızım," demişti. Ergen bir genç kadar lafları tersten anlayan başka varlık yok bence. Babam bunu söyledikten hemen sonra yazmayı bıraktım. Not almak ve ihtiyaç listesi yazmak dışında elimde kalem almadım uzun yıllar. Sonra oğlum hayatıma girince, anlamlı bir şeyler bırakmak istedim sanırım ona. Yazarlık kariyerim de oğlumla birlikte yaş aldı. On senedir yazıyorum. Polisiye okumaya da yazmaya da mesafeliydim başlarda. Çünkü suçluların suç işleme motivasyonları dışında, suçu hangi psikolojik altyapı ile işlediklerine değinilmiyordu kurgu polisiyelerde. Doğru, kişinin durduğu yere göre değişkendir! Suça iten sebepleri, sadece motivasyonla (Para, namus, kin, nefret vs.) açıklamak metinleri kısır bırakıyor. Öncesinde "Nasıl yaşamış? Ne yaşamış? Ona ne yapmışlar da suçlu olmuş?" onu görmek istiyordum. Suç ve polisiye edebiyatının annesi Agatha Christie'yi polisiye merakım olmadan önce okuyordum, ancak Edgar Allan Poe okuyunca polisiyeye bakışım değişti.

Yapı olarak; hayal dünyası oldukça geniş, normalden bir tık fazla dikkate sahibim. Yakın çevrem olaylar karşısında yaptığım yorum ve tespitlerle "Abartı uzmanı yine konuştu," diye dalga geçiyorlardı. Sanırım bu canımı çok sıktı. O zaman dedim ki: "Polisiye yazmalıyım, yazdıklarımı okurlarsa abarttığımı düşünmezler!"

Dünyaydım, dünya bendim. Onda bir yer edinmem gerekmezdi. İş ki içine dönebilsin insan. (Ufkabakan Apartmanı)

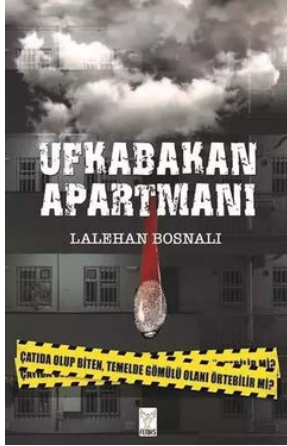
AG: Kitaplarınız sadece olay anlatısı içermiyor. Aynı zamanda duygulara da yoğunlaşıyorsunuz. Yukarıdaki alıntı buna çok güzel bir örnek. Zaten siz de 'Edebiyat benim için duyguları anlayabilmek ve anlatabilmek' diyorsunuz katıldığınız bir programda. Sizce polisiyede bunu yapmak diğer türlerden zor mu?

LB: Yukardaki alıntı hem dostum hem eski editörüm Çiğdem Aldatmaz'a ait. Duygu anlatımını en gerekli gördüğüm yer suç edebiyatı. Gerekli ortam ve psikolojik alt yapı hazırlandığı zaman en masum varlık dahi acımasız bir katile dönebilir. Herkes potansiyel suçludur benim için. Ben asla katil olmam, ya da hırsızlık yapmam diyemezsiniz. Pırıl pırıl güzel bir genç hanım olan eski iş arkadaşımın, büyük bir kavga sonucunda kocasını öldürdüğünü duyduğum zaman inanamamıştım. Fakat ağır psikolojik sorunlu bir aileden geldiğini ve eşinden çok ciddi şiddet gördüğünü öğrendiğimde taşlar yerine oturmuştu. Psikolojik rahatsızlığı olan bireyleri, yani herkes için kabul görmeyen sebepleri olanları tenzih ederek; her bireyin katil olma, suça karışma potansiyeli olduğunu ve suç işleme esnasında yaşadığı hisleri anladığımızda gerçek sebeplere ulaştığımızı düşünüyorum. Bu yüzden polisiyenin bu tarafını yazmak istedim.

AG: 'Apartman' kitapları toplumun sorunlarına ayna olan, kendimizi ve çevremizi bulduğumuz metinlerdir. 2019 yılında yayımlanan Ufkabakan Apartmanı da böyle bir eser. İlk kitabınızda böyle bir metni yazmaya sizi iten neydi?

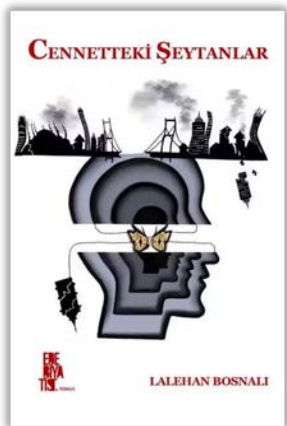
LB: Anlatmak istediğim kopuk bir anne kız ilişkisiydi. Apartman komşuluğunu bilen son nesilim ve anne kız ilişkisini en iyi bir apartman hikâyesinde anlatabileceğime karar vermiştim. Ancak yazarken ilk kurgu planımın dışına çıktım ve cinayet ön plana çıktı. 'Ufkabakan' Ursula K. Le Guin'in YERDENİZ kitabında ana karakter olan Jed'in teknesinin ismi. Yıllar önce not almıştım, eğer bir roman yazacaksan ismi Ufkabakan olmalı diye. Çünkü saflığı, iyi niyeti, güveni animatsıyor bana. Bu yüzden apartmanımın adı Ufkabakan oldu.

AG: İkinci kitabınız Cenneteki Şeytanlar, bir distopik polisiye. Distopya başlı başına zor bir türken siz polisiyeyle birleştirdiniz. Hangisi daha zordu; bir gelecek hayal etmek mi yoksa o gelecekte tabiri caizse bir kovalamaca yazmak mı?

LB: Cenneteki Şeytanlar romanım, evet, ciddi bir distopya. Ancak şunu çok net belirtmeliyim; Türkiye'de gündemi takip eden herkes, romanda yazdığım konulara vakıf. Okuyanlardan, "Olasılığı çok yüksek olayları yazmışsınız, karabasan yaşadım," minvalinde geri dönüşler aldım. Ağır eleştiriler alan bir roman oldu. Dili ağır diyenler de oldu, anlamadım diyenler de.

Romanda yazdığım gelecek tasviri zor değildi; ama kovalamaca yazmak beni epey zorladı. Çünkü kovalamacayı yazarken İstanbul depremi sonrası mekân tasvirleri için epey kafa patlattım.

“

HER ZAMAN HEDEFE ULAŞMAKTAN ÇOK,
GİTTİĞİM YOLU SEVMİŞİMDİR...

”

AG: İstanbul'da doğan, İstanbul'u çok seven bir yazar olduğunuzu biliyoruz. İstanbul genelde nostaljisiyle, insanıyla ve geçmişteki coğrafyasıyla özlenir, hatırlanır. Buradan yine Cenneteki Şeytanlar'ı da referans olarak sormak istiyorum: günümüzdeki İstanbul'u bile özleyeceğimiz zamanlar gelecek mi?

LB: Bundan çok değil, on beş yirmi sene önce İstanbul'un bu hale gelebileceğini hayal edemezdim. Evet aksayan bir tarafı vardı; ama bir sağduyu da vardı. Şimdi o sağduyuyu kaybetti İstanbul. Zarafeti, inceliği, yeşilliği, dostluğu kaybetti. Çürüdü. En çok insanı çürüdü. Romandaki İstanbul'u yaşamaya bir depremlik zaman var ve bu beni kendi adıma değil, çocuklarımız adına ürkütüyor. Ahlaksız, vicdansız, vahşi ve kanunsuz bir ülkenin en korkunç şehrinde yaşıyoruz ne yazık ki.

AG: Lalehan Bosnali'nin masasındaki işleri merak edenler için neler söylemek istersiniz? Ufukta yeni bir kitap var mı?

LB: Okumak da yazmak kadar çok ilgimi çekiyor. Yıllık okuma çizelgeleri hazırlıyorum kendime. İlgimi çeken önemli yazarların dönemlerini, hayatlarını inceliyorum. Kitap uyarlaması filmler çok ilgimi çekiyor. İki ayda bir çıkan Edebiyatist Dergi'de dosya yazarı olarak bir film bir kitap inceleme ve analiz yazıları yazıyorum. Dark web blog sayfasında klasik polisiye ve güncel hayatla ilgili makalelerim yayınlanıyor. Yeni bir öyküm var, tabii ki polisiye.

Masamda yarım kalmış üç roman taslağım mevcut. İkisi polisiye biri aşk. Sanırım mental olarak henüz hazır değilim ki bir türlü bitmiyor; ama bir gün bitecek. Yazarken konuların olgunlaşması bazen çok zaman alabiliyor. Her zaman hedefe ulaşmaktan çok gittiğim yolu sevmişimdir.

6

Kaldığım oda Nejat'inkiydi. Yanımda Ayla'nın, aynı sıranın sonunda Semra'nın, karşımda Tuğba ile Kerem'in ve onun yanında sırayla Yiğit ve Murat'ın odaları vardı. Odama girerken hıçkırma sesi duydum. Ses Semra'nın odasından geliyordu. Aralık kapıdan başımı uzattım.

"İyi misin?"

Beni görünce elinin tersiyle burnunu sildi, kıyafetlerini katlıyordu.

"İyiyim, sadece..." dedi.

Yatağının üzerine eşyalar, kıyafetler saçılmıştı. Kenara oturdum. İçinde çeşit çeşit ilaç ve şırıngaların bulunduğu ufak çantasına uzandım, fermuarını kapayıp komodinin üzerine bıraktım.

"... onu özledim," diye tamamladı sözünü.

"Sence Nejat'ı kim öldürdü?"

Kızarmış nefret dolu gözlerini yüzüme dikti. Bariz bir gerçeği bilmediğim için güvenmiş gibi, "Murat tabii ki," diye cevap verdi. "Liderlik çatışması vardı aralarında. Nejat daha çok seviliyordu. Şeytan tüyü vardı onda," diyerek yatağın öteki tarafına oturdu. Yüzü şimdi pencereye dönüktü. Hafif bir akşam esintisi pencereden içeri girip ince telli grileşmiş saçlarını geriye doğru uçuruyordu.

"O sabah uyanık mıydın?" diye sordum.

"Hayır," dedi. Yüzünü göremiyordum ama sesindeki titreme onu ele verdi.

"Tuğba seni pencerede görmüş. Nejat'a âşık olduğunu düşünüyor."

Semra bana döndü. "Nejat'a âşıktım," dedi. "Ama sadece arkadaştık. İyi arkadaşlık hem de."

"Pencereden ikisini görünce kıskandın mı?"

Bir şey demedi. "Sonra ne yaptın?" diye sordum.

"Uykum kaçtı. Aşağı inip mutfaktan su içtim, odama çıktım."

"Saate baktın mı?"

"5.40'tı sanırım."

"Sadece su alıp odana çıktın, öyle mi?"

"Evet," dedi Semra. Yerinden kalktı, huzursuzlanmıştı. Gitmemi bekliyordu. Kendi odama döndüm.

7

Akşam yemekten sonra herkes etrafa dağılınca ben de kapıda nöbet bekleyen Kerem'in yanına gittim. Dağınık siyah saçlı, çıkık elmacık kemikli, hoş bir adamdı ama gergin, her an öfkelenmeye hazır özgüvensiz bir duruşu vardı. Tabağındakileri bitirmemiş kenara bırakmış, sigara yakmıştı, bana da uzatınca aldım bir tane. İçmeyeli haftalar olmuştu.

"O sabah Nejat'ın cesedini sen bulmuşsun," dedim.

"Doğrudur."

"Ceset ne durumdaydı?"

Kerem dudaklarını büzüp omuzlarını silkti. "Bilmem. Ölmüştü işte. Boynu yarılmıştı. Her yer kan gölüydü."

"Başka bir şey dikkatini çekti mi? Boynundan başka vücudunun herhangi bir yerinde yara, ellerinde mücadele ettiğine dair bir iz?"

Yabancı bir dil konuşuyormuşum gibi beni süzdü Kerem. "Senin meslek neydi?"

Gülümsedim. "Sadece olayı ilginç buldum ve anlamaya çalışıyorum," dedim.

Sigarasından nefes aldı, "Bir şey dikkatimi çekmedi," dedi.

"O sabah nişanlıyla da tartışmışsınız. Nejat'ı öldüreceğini söylemişsin."

Kerem kaşlarını çattı ama bakışlarında endişe belirtisi yoktu. "Tartışırken ağzımdan kaçmış. Malum sebeplerden o Nejat'a güvenmiyordum. Tuğba'nın onunla arkadaşlık etmesi hoşuma gitmiyordu. Sonra barıştık, yattık."

"Kaçta nöbeti devralmaya indin?"

"6'da inmem lazımdı ama içim geçmiş. 6.30'da indim, cesedi öyle buldum."

"Cesedi nereye gömdünüz?"

"Arazinin diğer tarafına," diyerek başıyla öteyi işaret etti Kerem. "Köpeğin yanına."

"Sence onu Yiğit mi öldürdü?"

Sigarasını yere atıp ayakkabısının ucuyla ezdi. "Şu halimize bir baksana," dedi. "Kim kimi öldürmüş ne fark eder?"

8

O gece birkaç saatlik uykudan sonra yatağımda dönüp durmaya başladım. Demir kapının dışından zombilerin sesleri geliyordu. Ama aklım onlarda değildi. Kalktım, büyük feneri aldım, dışarı çıktım. Pansiyonun yanındaki ufak depoya gidip oradan bir kürek seçtim ve arazinin öteki tarafına hızlı adımlarla yürümeye başladım. Cesedin gömüldüğü yeri bulmam zor olmadı. Üstelik derine gömülmemişti. 15-20 dakikalık uğraştan sonra, çürümeye başlamış bedene ulaşmayı başardım. Kokudan korunmak için boynumdaki fuları yüzüme sardım. Feneri iyice yakına getirdim, elimle üzerindeki toprağı temizledim. Bir süre dikkatlice çıplak bedeni aradıktan sonra, sonunda bir ipucuna ulaştım.

Ardından köpeğe ait olan mezarı kazmaya koyuldum. Ufak bir teriyerdi. Boynunda tasması yoktu. Tekmelendiğine ya da zehirlendiğine dair bir işaret göremedim. Oldukça temiz bir ölüme benziyordu.

Pansiyona döndüğümde herkes ayaklanmış, kapıda biriken zombilerin sayısı da artmıştı. Sesleri korkunç bir uğultuya dönüşmüştü şimdi, kapıyı itiyor, sallıyorlar, her an içeri dalecekmiş gibi görünüyordular. Murat, "Gitmemiz lazım," dedi.

Mutfaktan erzak taşımaya başladı. Diğerleri de odalarından eşyalarını, çantalarını almaya gittiler. "Semra nerede?" diye sordum.

"Gelmeyeceğini söylüyor," dedi Murat.

Yukarı çıktım. Semra ay ışığının yansıdığı odada elinde baltasıyla hazır bekliyordu. Yine sırtı kapıya dönüktü. "İkisini de sen öldürdün," dedim.

Yavaşça bana döndü.

"Cesette iğne izi buldum. Nejat'ı aşkına karşılık vermedi diye, köpeği de herhâlde ona yaranmak için öldürdün."

Histerik kahkahalar atmaya başladı. Bu düşünceyi çok komik bulmuştu anlaşılan.

Nihayet gülmesi sona erdiğinde yüzünde dokunaklı bir ifade belirdi. "Onları ben öldürmedim," dedi. "Köpekleri ve erkekleri severim."

Tekrar arkasını döndü. Ne oldu bilmiyorum, belki dünyanın sonu geldiği için duyarlıklarımız artıyordu ama ona inandım. Ses tonuna, yüz ifadesine. Aklıma başka bir şey geldi. Koridora fırladım. Ayla o sırada odasından elinde bir çantayla çıkıyordu. Onu durdurdum.

"Köpeğin niye tasması yoktu?" dedim. "Eğer seninse tasmalı olmalı."

Ayla anlamadan yüzüme baktı. "Gitmem lazım," dedi. Koşarak aşağı indi. Ben de odasına daldım, dolapları, çekmeceleri karıştırmaya başladım. Banyodaki dolapta tasmayı buldum. İçinde başka birine ait bir isim ve telefon numarası vardı. Çöp kutusunu karıştırdım bu kez. Birkaç günlük çöpün dibinde boş bir şırınga geçti elime. Aşağı indim.

Ayla'ya yöneldim. Elimdekileri göstererek, "Bunları odanda buldum," dedim. "Köpek senin değildi. Onu sen öldürmüşsün."

Ayla ağzı hayretle açılarak bana baktı. Diğerleri de meraklanıp yanımıza geldiler. Ayla bir Murat'a bir Kerem ile Tuğba'ya baktı, "Salak köpek peşime takıldı," dedi. "Gruba katılınca, siz de benim zannettiniz. Bir şey diyemedim ama sinir oluyordum o hayvana."

"Nejat'ın da onu sevmediğini anlayınca Semra'nın çantasından ilaç alıp uyuttun hayvanı. Nejat öldürmüş gibi onunla kavgı ettin."

Murat hayal kırıklığı ve iğrenme karışımı bir ifadeyle Ayla'ya baktı. "Sen mi öldürdün?" dedi.

"Ayak bağı olacaktı bize," dedi Ayla. "İyilik yaptım. En azından zombilere yem olmadı."

"Nejat'ı da sen öldürdün," dedim Murat'a dönerek.

Murat bakışlarını bana çevirdi. Yüz ifadesi, gözleri o yumuşaklığını yitirdi, tuhaf, sert bir ifadeye büründü. Sanki bir anda kişiliği, karakteri değişmiş ya da açığa çıkmıştı.

"Semra o sabah su içmeye indiğinde onun odasından şırınga ve ilaç aldın. Sonra Yiğit'in odasına gittin, bıçağını aldın. Semra koridordan geçerek kendi odasına geri dönerken sen Yiğit'in odasında bekledin. Yiğit nöbeti Nejat'a devrettiği için derin uyuyordu muhtemelen, duymadı seni. Kerem ile Tuğba o sırada tartışıyorlardı. Ayla tartışma seslerine yataktan kalkıp kapıya gitti. Yiğit'in odasından çıktığını zannetti ama aslında o sendin. Nejat'ı önce bayılttın, sonra bıçakladın. Yukarı çıkıp bıçağı Yiğit'in çekmecesine bıraktın ve odana geri döndün."

"Grubu tehlikeye atacaktı," dedi Murat. "Ben ondan daha iyi bir liderim. Grubun iyiliğini düşünüyorum." Onu destekler gibi zombi uğultuları arttı. Kapı gıcırıyor, geriliyor, artık zar zor dayanıyordu. Kerem ile Tuğba ona şaşkınlıkla baktılar, bir şey demeden arabalarına binip gittiler.

Kapı devrilince aynı anda oraya baktık, zombiler içeri giriyorlardı. Ayla sürücü koltuğuna geçti. Semra merdivenlerden inmiş, şaşkınca bakıyordu. Ayla işaret edince Semra çabucak yolcu koltuğuna geçti. Bana baktılar. "Yiğit ne olacak?" dedim. Sonra da başımı hayır anlamında salladım. Hepsı arabalarına binip arazinin diğer tarafındaki kapıya doğru sürdüler. Orada tek başıma kaldım.

Zombilerin sıcak, aç nefeslerini enseme hissederek kulübeye koştum. Baltayı kapıdaki kilide indirip kendimi içeri attım. Bir çift el, kapıyı zombilerin üstüne kapamama yardım etti. Karanlıkta elimize geçirdiğimiz eşyaları, sandıkları kapının önüne yığdık. Nefes nefeseydim. Gözlerim karanlığa alışınca Yiğit'e baktım. Onu ilk kez görüyordum. Kire tere bulanmış teninin altında yakışıklı bir yüzü, cesur bakışlı gözleri vardı.

"Neden suçu kabullendin?" dedim sırasıymış gibi.

"O şerefsizi öldürecektim zaten. Başkası benden önce davrandı," diye yanıtladı.

"Ama neden..."

Ne demek istediğimi anladı, gözleri doldu. "Kız kardeşimi özlüyorum. Yaşamının bir esprisi yok benim için."

Zombilerin tahtaların arasından sokulan parmak uçlarını görebiliyorduk. Kapı açılacak, içeri gireceklerdi. Etrafa bakındım. Büyük bir brandayı kenara atınca altından bir motosiklet çıktı. Üzerine bindim, var gücümle ayak marşına bastım, sonunda motor açıldı.

O sırada zombiler kapıyı indirip içeri daldılar. Yiğit elindeki baltayla onlara saldırmaya başladı. Bir aralık bulunca motosikleti dışarı sürdüm, ona döndüm. "Hadi!" dedim. Koşup arkama binebilirdi, beraber gidebilirdik ama o gülümsemekle yetindi. "Sen git."

Başımı pansiyonun devrilen kapısının oraya çevirdim, yüzlerce zombi içeri giriyordu.

Daha fazla oyalanamazdım, gaz verdim. Bir ara başımı geriye çevirdiğimde Yiğit'in yüzlerce zombinin arasında kaldığını gördüm. Kopan etinin, kırılan kemiklerinin çıtırtısını işitebiliyordum. Ama tek bir çığlık bile atmadı.

Kapıdan çıkıp orman yoluna girince kendimi bir anda bambaşka bir dünyanın içinde buldum. Gece kuşlarının çığlıkları, yüzümü yalayan enfes esinti... Motorun üzerine biraz daha eğilip, ayağımla vites değiştirdim.

SON

Çeviren: N. Bengisu Günaydın

Onlar ki vasat insanlar
Kalplerinde ihanet, nefret, şiddet ve absürtlük barındırırlar
Bir orduya yetecek kadar

En iyi katiller, katillerin aleyhine nutuk atanlardır
En nefret dolu olanlar sevgi çığırtkanlığı yapanlardır
Ve en iyi savaşırlar, barışı savunanlardır

Tanrıyı vaaz edenler, tanrıya muhtaçtır
Barışı savunanlar, barıştan yoksundur
Barışı savunanlar, sevgiden mahrumdur

Nutuk atanlara dikkat edin
Her şeyi bilenlere
Her zaman kitap okuyanlara dikkat edin
Yoksulluktan tiksinenlere
Ya da bununla gurur duyanlara dikkat edin
Övgüye kapılanlara dikkat edin çünkü övülmeye ihtiyaç duyarlar
Sansüre başvuranlara dikkat edin çünkü bilmediklerinden korkarlar
Sürekli etrafında kalabalıklar arayanlara dikkat edin çünkü yalnızken anlamsızlar
Vasat insana, vasat kadına dikkat edin, sevgilerinden sakının çünkü sevgileri de vasattır vasat olanı ararlar

Ama nefretlerinde bir deha vardır
Seni ya da herhangi birini öldürebilecek kadar büyük bir deha
Yalnızlığa baş kaldıranlar
Yalnızlığı anlamayanlardır
Kendilerinden farklı olanı yok etmeye çalışacaklardır

Sanat yaratmayı başaramayan
Sanatı anlayamayacaktır
Kendilerini yaratıcı olarak başarısız gördüklerinde
Bunu dünyanın başarısızlığı olarak kabul edeceklerdir

Sevgilerini gösteremeyenler
Senin sevgini eksik görecekler
Ve sonra seni seveceklerdir
Ve senden ölesiye nefret edeceklerdir

Parlayan bir elmas
Bir bıçak
Bir dağ
Bir kaplan
Bir yarasa zehri gibi
Onların en iyi eserleri

Usta yazar Charles Bukowski, insanların kendilerinden olmayanlara, özellikle sanat camiasındakilerin, genel kanının aksine eserler ortaya koyan sanatçılara duyulan nefretin canice bir katil gibi katledildiğini, bu eserlerin yaratıcılarının da bu cinayetlere kurban gittiğini metaforik bir dille anlatıyor. Bukowski'nin 1918'de kaleme aldığı bu şiir, insan doğasını, toplum yapısını ve sanat camiasını eleştirir. Toplumsal baskı ve bireylerin bu baskı altındaki davranışlarına odaklanır.

Güllü kendine geldiğinde elleri bileklerinden koli bandıyla bağlıydı. Ağzını da bantlamışlardı. Bir refleksle bileklerini ayırmaya çalışsa da bunu başaramayacağını çabucak anladı. O arada muskanın artık avucunda olmadığını da fark etti. Taşkınlık yapmasın diye emniyet kemerini de takmışlardı ya taşkınlık yapacak gücü yoktu zaten. Yumruğun etkisiyle başı ve sol elmacık kemiği acıyla zonkluyordu. Sol yanağında da sıcak bir ıslaklık duyuyordu. Arabada terle kan karışımı ağır bir koku vardı. Güllü'nün saçının telleri terden alınaya yapışmış, bazı teller sağ gözünün önüne düşmüştü. Arabadaki müzik de susmuştu. Dışarıya baktı, fırtına aynı şiddette sürüyordu. Silecekler can havliyle çalışıyor, araba boğuk homurtularla hızla ilerliyordu.

Güllü ağlayan gözlerle Fuat'a baktı. Fuat arabanın tepe lambasını söndürmüştü, iki eliyle ağır ağır otuz üçlük bir tespihi çekiyordu. Bıçak ortalarda görünmüyordu. Fuat, Güllü'nün kendine geldiğini görünce konuşmaya başladı.

"Karından ayrılmazsan onu arayıp her şeyi anlatacağım, dedi." Konuşurken Güllü'ye bakmıyor, sanki biri oturuyormuş da ona anlatıyormuş gibi şoförün yanındaki boş koltuğa bakıyordu. "Dur dedim, az sabret. Başımda haciz maciz olayları var o yüzden benim bütün mal mülk karının üstüne. Sen şimdi kariyı arayıp anlatsan, ölse de bana kurşun vermez. Hem söylemeyeceğim demiyorum ki, biraz daha zaman geçsin, malları güzellikle üstüme alayım söyleyeceğim, dedim. Ama dinlemedi." Eliyle orta konsoldaki araç telefonunu gösterip devam etti. "Hatta hemen yanımdan arıyordu da telefonu zor kaptım elinden. Çocuğuma piç mi desinler, deyip durdu. Yahu dedim niye piç desinler, aha ben yanımdayım. Hem çocuğun doğmasına daha çok var. Yüklü olduğunu bile yeni öğrendin."

Güllü'nün başından aşağı kaynar sular boşaldı. Demek Meltem bu pislikten hamile kalmıştı. Demek ona gebe haliyle kıymışlardı.

"Ne dediysem dinlemedi. Meltem'i tanıyorsun, inadını bilirsin. Bir şey yapmasam ilk fırsatta arayacaktı benim kariyı. Başka çare bırakmadı bana. Yoksa ister miydim böyle olmasını?" Tespihe iki eliyle birden asılıp hızlı hızlı çekmeye başladı. Araba otoyoldan sapıp ormanlık alana girdi. Kesif bir karanlığın içinde ilerlemeye başladılar. Sağlı sollu ağaçlar fırtınanın gücünden, yan yana durmuş ağıt yakan kadınlar gibi aynı ritimle bir o yana bir bu yana sallanıyordu.

Eliyle Yusufu gösterip, "Aha bu salak bıçağı düşürmese ne güzel sana bir şey olmayacaktı," dedi Fuat. İleri atılıp Yusufun ensesine bir tokat attı. Yusuf başıyla ya sabır çekti, başka tepki vermedi.

"Diyorum belki bir şey söylemezsin polise ama seni tanıyorum. Çenenin tutamazsın. Meltem'in kayıp durumu ortaya çıkınca seni de beni de sorgulayacaklar. Sen de diyeceksin, Fuat'ın dostuydu. Sonra bu bıçak olayı var. Bıçağı elinde gördüyükdük. Yere atınca sevindim. Sonra tuttu geri aldın. Hadi gene bir yolunu bulur hallederim dedim, seni arabaya aldım ama üstüne de muskayı gördün işte. Demek o da o hengâmede yere düşmüş. Hadi seni tehdit ettim diyelim ama sen polise gitsen, bıçaktan, muskadan, kandan filan bahsetsen beni hemen alırlar içeri. E o zaman tehditten niye korkasın." Güllü'ye döndü, "Değil mi ama?" dedi.

Güllü o an Fuat'ın, kendisinden gelecek tepkiyi önemseyeceğini düşünüp başını hızlı hızlı sağa sola salladı, bandın altından ne dediği anlaşılmısa da vallahi de billahi de tillahi de polise gitmeyeceğini, kimseye hiçbir şey anlatmayacağını söyledi, yetmedi kaşlarını da başıyla birlikte hızlı hızlı yukarı kaldırdı ama Fuat bunların hiçbirini umursamayıp yine ön koltuktaki hayali arkadaşına döndü. Fuat hayali arkadaşına dönünce Güllü yalvarmayı bıraktı, gözlerini Fuat'a dikti.

"Şimdi bari sizin şeylerinizi," dedi Fuat, sağ elini uygun sözcüğü bulmaya çalışarak titretti ama bulamadı. Elini salladı, "İşte şeylerinizi bulana kadar beni tutuklayamazlar kolay kolay. O arada bakacağız artık. Benim kariyı malları satmaya ikna edip nakit yaparım biraz. Sonra işler sarpa sararsa kaçıp gideceğiz elbet. Hem yalnız da değilim ki," deyip eliyle Yusufu gösterdi. "Bu da var. Onu da düşünmem lazım. Onunki de az değil, yardım yataklık. Yardım yataklık büyük suç. Adamın başı fena yanar. Bir kere yardım yataklık yaptıysan sonradan vazgeçsen de olmaz. Mapustan kurtulamazsın." Son cümlelerde sesini yükseltmişti.

Güllü hâlâ gözlerini dikmiş Fuat'a bakıyordu. Fuat konuşmasını bitirince Güllü'ye hiç bakmadan arkasına yaslandı, başını cama çevirdi.

Güllü bir süre daha dik dik Fuat'a baktıktan sonra gözlerini kıstı, emniyet kemerinin izin verdiği ölçüde sırtını kapiya yasladı. Derin bir solukla göğsünü şişirip sivri topuklarıyla Fuat'a tekmeler savurmaya başladı. Bir yandan da bandın altından anlaşılmaz küfürler savuruyordu.

"Aha yine başladı," dedi Fuat. "Bunun bacaklarını niye bağlamadın Yusuf?"

"Bant yetmedi abi."

Güllü'nün savurduğu tekmelerden biri kaval kemiğine gelince Fuat acıyla inledi.

"Araba daha da kirlenmesin diye sabrediyorum ama yeter ulan orospu," dedi. Elini şoför koltuğunun arkasındaki dergiliğe attı. Kısa süre bir şey arandı. Elini dergilikten çıkardığında bıçak elindeydi. Güllü bıçağı görünce bandın altından boğuk çığlıklar atmaya, tekmeleri daha hızlı savurmaya başladı.

Fuat tekmeleri aşıp Güllü'nün üstüne çullanmak için fırsat kollarken Yusuf arabayı yavaşlatıp "Abi yapma. Boşuna her yer kan olacak," dedi. "Sen öne gel. O arkada istediği kadar tepisin."

Bıçaklı sağ eli havadayken Fuat durakladı. Göğsü hızla inip kalkıyordu. Güllü de tekme atmayı bıraktı, bacakları yukarıda, savunma durumunda beklemeye başladı. Fuat biraz soluklanıp "İyi," dedi. Yusuf arabayı durdurdu. İnip Fuat'ın kapısını açtı. Fuat elinde bıçakla ön yolcu koltuğuna geçti. Yola devam ettiler.

Gün ağarmaya başlamıştı. Ağaçlar seçilebiliyordu. Fırtına da dinmişti. Hafif bir yağmur çiseliyordu.

Bıçak hâlâ Fuat'ın elindeydi. "Bu bıçağı, bir Sabri abi vardı memlekette, bıçakçı ustası, o yapmıştı," dedi durup dururken. "Büyük ustaydı rahmetli. Bıçağın sapı çok eski. Bizim memleketteki bir kızıl meşe ağacından yapılma. Şeref Ağacı deriz ona. Sapı eski bir bıçaktan söktü Sabri abi. Bıçağı bana verirken de dedi ki, Bu bıçakla bir kötülük yaparsan Şeref Ağacı senden intikam alır. Bıçağı torpido gözüne koydu. "Görelim bakalım nasıl alacakmış," dedi.

Yusuf dikiz aynasından birkaç kez Güllü'ye baktı ama Güllü bunu görmedi. Başını soğuk cama yaslamış, dalıp gitmişti. Kendisini çok yorgun hissediyordu. Yapabileceği bir şey kalmamıştı. Araba ormanın içine uzanan sapa bir yola girdi. Demek onu bu ormanda öldüreceklerdi. Sonra da öldürdükleri yere gömerlerdi herhâlde. Aklına Nurten geldi. Mesleğin inceliklerini Güllü'ye o öğretmişti. Bizim ölmemiz de yaşamamız da tesadüftür, derdi Nurten. Güllü bu gece yaşadıklarını düşündü. Bıçağı bulması, Fuat'ın elinde bıçakla onu görmesi, ayağının muskaya değmesi... Tüm bu tesadüfler onu öldürecekti belli ki. Nurten bunu mu kastetmişti acaba?

Araba, kıvrımlı dar patikada sağlı sollu ağaçların arasından sarsıla sarsıla ilerliyordu. Bir süre sonra kıvrımlar azaldı. Birkaç dakika sonra da yol ormanın içine dümdüz akmaya başladı. Yol düzleşince araba hızlandı. Hava iyice aydınlanmıştı artık.

"Çok hızlı gitmiyor musun Yusuf?" dedi Fuat.

"Yorulдум artık abi. Bir an önce ulaşalım. Yol da müsait."

Fuat bir şey söylemedi. Araba hızını artırmayı sürdürürken sağ eliyle kapının üstündeki tutamağa tutunup, "Yeter, yavaşla artık," dedi.

Yusuf yavaşlamak yerine gaz pedalına sonuna dek yüklendi. Eski ama güçlü araba şaha kalktı. Üçü de koltuklarına yapıştı.

"Lan, Yusuf lan," dedi Fuat. Yusuf'un tarafından, şak diye emniyet kemerinin yuvasına oturma sesi geldi. Fuat önce Yusuf doğru hareketlendi ama arabanın yoldan sapmaya başladığını görünce bundan vazgeçti, aceleyle sağına dönüp emniyet kemerine uzandı. Yusuf arabanın yönünü sola, yolun dışına çevirmişti. Arabanın hız göstergesi dibe vurmuş titriyordu. Güllü bantlı elleriyle kapıdaki kolçağa yapışmıştı. Yusuf dikiz aynasından Güllü'ye bakarak, "Abla, sıkı tutun!" dedi. Güllü'nün aklına uçakta hosteslerin anlattıkları geldi. Ellerini kolçaktan çekti. Dizlerini birbirine yapıştırdı. Gövdesini emniyet kemeri kasılmasına diye yavaşça dizlerine yatırdı. Bantlı ellerini ensesinde birleştirdi. Fuat emniyet kemerinin tokasını buldu, iki eliyle yuvasına götürürken Yusuf bunu bekliyormuş gibi vites kutusunun altındaki bardaklığa uzandı, oradan sahte bir emniyet kemeri tokası çıkardı. Tek harekette onu Fuat'ın kemer yuvasına sokunca bir şak sesi daha geldi. Fuat Yusuf'a küfredip sahte tokayı çıkarmaya çalışırken emniyet kemeri elinden kayıp eski yerine döndü. Tam o anda araba yoldan çıktı. Tekerleklerin sürtünme sesi kesildi, üçü de boğazlarından başlayıp midelerine inen o tuhaf, havada asılı kalma hissini yaşadılar. Aceleyle yine kemere uzanan Fuat göz ucuyla tam önlerindeki meşe ağacını görünce kemerle uğraşmayı bıraktı. Gözü ağaca takıldı kaldı. Meşe ağacın kızıl gövdesi giderek büyüdü. Koltukta arkasına yaslanıp "Şeref Ağacı" diye mırıldandı Fuat.

Ezilen, yırtılan metalin gıcirtısı, patlayan camların sesi, ürken kuşların çığlıkları ortalığı kapladı. Ağacın kalın gövdesine saplanmış gibi birkaç saniye havada asılı kalan araba sertçe yere oturdu. Motordan pis bir koku ve tıslama yayıldı. Güllü yoğun bir acı duyuyordu. İç organları yerlerinden kopmuş da gövdesinin içinde bir o yana bir bu yana savruluyor gibiydi. Midesi bulanıyordu. Baş dönmemeye, gözleri kararmaya başladı. Kendinden geçti.

Güllü nihayet ayıldığında içeri dolan soğuk, tertemiz orman havasıyla ürperdi. Bir yerinde yaralanma olup olmadığını anlamak için kendisini dinledi. Olmadığını anlayınca kafasını kaldırıp içeriye göz gezdirdi. Yusuf da Fuat da arabada değildi. Şoför koltuğu boştu, kapısı da açıktı. Ön yolcu koltuğunun önündeki cam parçalanmıştı. Araba yoldan dört-beş metre kadar dışarıda ve eğimden dolayı da yolun yarım metre kadar aşağısındaydı. Kaputun sağ yanı yarisına dek içeri göçmüştü.

İki eliyle uzanıp emniyet kemerinin düğmesine bastı. Kemer vücudundan hızla kaydı.

Yusuf'un ağır adımlarla arabanın önünden yaklaştığını görünce Güllü rahatladı. Ellerini kaldırdı. Yusuf da onu görüp elini kaldırdı. Güllü bir an önce arabadan çıkmak istiyordu. Yusuf arabanın yanına gelip Güllü'nün kapısını zorladı, biraz uğraştıktan sonra sıkışmış kapıyı açmayı başardı. Güllü'yü arabadan çıkardı. Güllü uyuşmuş bacaklarıyla ayakta zor duruyordu.

Yusuf'a baktı. Yusuf çok bitkin görünüyordu. Bazı düğmeleri kopmuş olan gömleğin çoğu pantolonundan çıkmıştı. Saçı başı darmadağındı. Patlayan camlardan dolayı da yüzünde minik kesikler vardı.

Yusuf elini Güllü'nün ağzındaki banda uzattı.

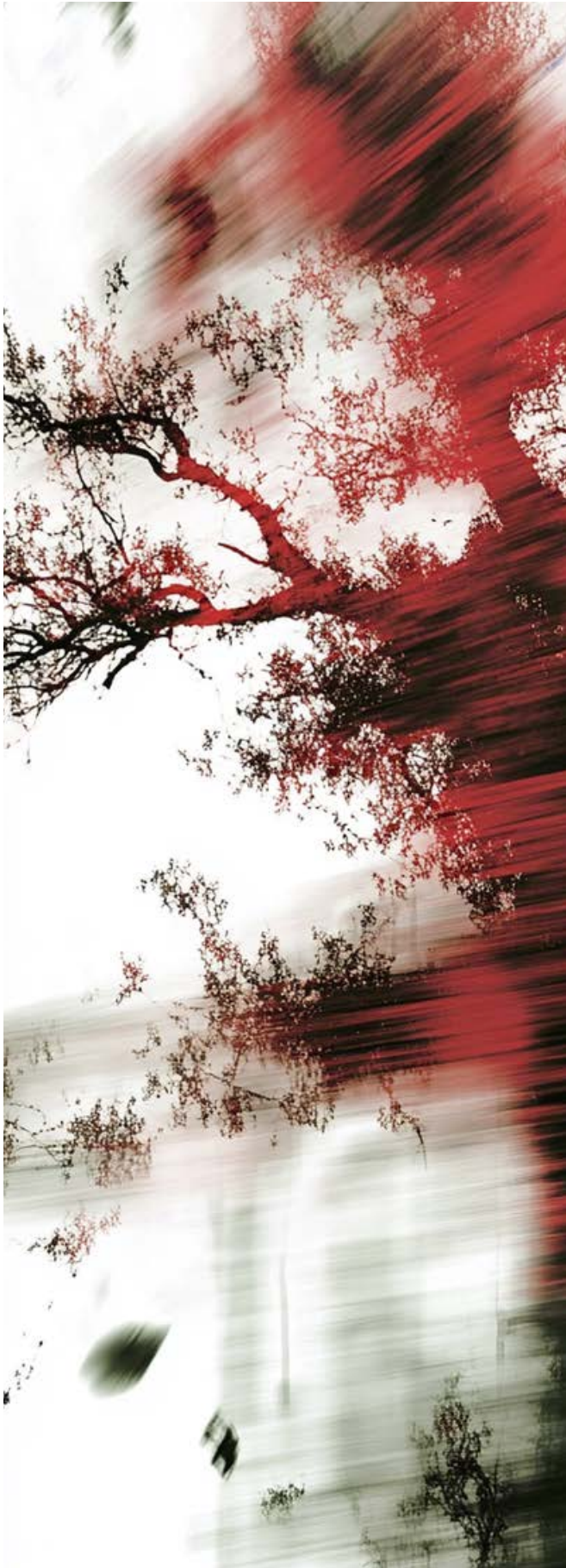
"Biraz canın yanabilir," dedi. Sertçe çekip bandı çıkardı.

"İyi misin abla?"

Güllü ağzından birkaç kez derin derin soluk aldı.

"İyiyim," dedi.

"Bekle," deyip arabanın sol yanına dolandı Yusuf. Şoför kapısından içeri uzandı, torpido gözünü açıp içinden bir şey aldı.

"Nerede?" dedi Güllü. Yusuf eliyle ağacın biraz ilerisini işaret etti. Güllü birkaç adım atıp kızıl meşe ağacının yanına geldi, ağacın beş altı metre ilerisinde Fuat'ı gördü. Sırtüstü yatıyordu. Gökyüzüne dönük başı omzuna düşmüştü. Gözleri açıktı. Ayakkabıları ayağından fırlamış, gömleği omzuna dek sıyrılmıştı.

"Ağaca çarpmış, boynu kırılmış, sonra da oraya düşmüş," dedi Yusuf.

Güllü daha fazla ilerlemedi. Durduğu yerden cesede doğru tükürdü. Sonra kızıl meşeye doğru döndü, ağacın koca gövdesine sarıldı, okşadı, öptü ağacı. Dönüp Yusufun yanına geldi, boynuna sarıldı.

"Sağ ol kardeşim," dedi.

Yusuf da Güllü'ye sarıldı.

"Fuat Abi ağaç, mağaç deyince aklıma bunu yapmak geldi ama böyle olmasa da ne yapıp edip seni kurtaracaktım abla," dedi Yusuf. Başını önüne eğdi. "Ben öyle biri değilim."

Güllü başını salladı. Çiseleyen yağmura aldırmayıp, ıslak çimenlerin üstüne çöktüler.

"Şimdi ne olacak?" dedi Güllü.

"Ne olaksa olacak. Sen yaşadığın neyse anlatırsın polise," dedi Yusuf.

Arabayı gösterdi. "Bu işe gelince, ikiniz de uyuyordunuz. Ben de direksiyonda uyuyakalınca onun bulunduğu yandan ağaca çarpmışız işte. Abinin kemeri takılı değilmiş... Allah taksiratını affetsin," deyip Güllü'ye baktı.

Güllü başını aşağı yukarı salladı.

"Öncesini sen zaten bilmiyorsun. Onu ben anlatacağım," dedi Yusuf. Sesi titremeye başladı. "Meltem ablayı da kurtarırdım ama olay olduğunda arabada değildim. Arabaya geldiğimden çoktan..." dedi sağ elini birkaç kez havada salladı. Fuat Abi, kimseye bir şey söyleme, sana ev vereceğim, dedi bana. Ben de dedim, artık olan olmuş. Tabii o da doğru değildi ya... İşte dört çocuk, hanım..."

"Meltem nerede?" deyip Yusufun sözünü kesti Güllü.

Yusuf sözünün kesilmesinden memnun arabayı gösterdi, "Bagajda," dedi.

Güllü'nün gözleri kocaman açıldı.

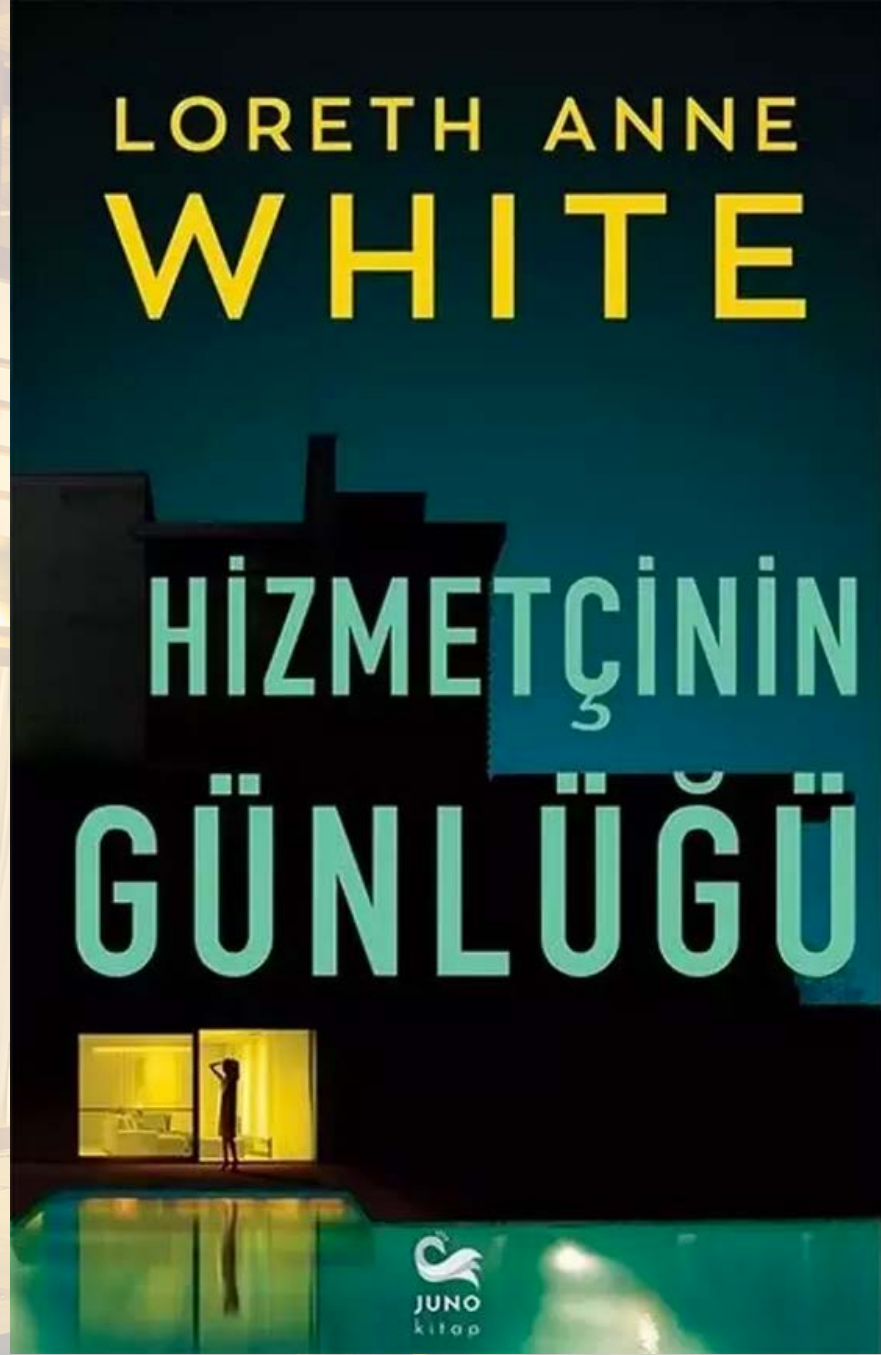
"Yol boyunca bizimle miydi?" dedi.

"Ya nerede olacaktı abla?"

Güllü arabaya koştu. Bagaj kapağı zorlanmadan açıldı. Meltem'i iki büklüm bagajda görünce Güllü yere çöktü. Kendini koyuverdi. Sarsıla sarsıla ağladı. Biraz toparlanınca ayağa kalktı. Arabanın içine bakıp muskayı buldu. Yine bagaja gitti. Meltem uyuyor gibiydi. Yüzü, gözü tertemizdi. Kırmızı elbisesi gövdesindeki kanları gizliyordu. Fuat'ın kanlı ceketi de yanındaydı. Muskayı Meltem'in boynuna taktı. Koptuğu yerden ipini düğümledi. Meltem'in saçlarını okşadı. Aklına gebe olduğu gelince karnını okşadı. "Ah bacım, nasıl kıydı size," dedi.

SON

**ONDA, ÇALIŞTIĞI EVLERİN ANAHTARLARINDAN
ÇOK DAHA FAZLASI VARDI...**

EV SAHİPLERİNİN SIRLARI!

**BİZİ
TAKİP
ETMEYE
DEVAM
EDİN**

@sucustu

www.sucustu.net

sucustu[et]sucustu.net

